ÆSOPI PHRYGIS FABVLÆ,

Jam recenter ex collatione optimorum exemplarium emendatiùs excusæ, unà cum nonnullis variorum autorum Fabulis adjectis.

Et Indice correctiori præfixo.

LONDINI,
Excudebat *S. I.* sumptibus Societatis Stationarum. *1649.*

George Cornwallys his
booke ~~given~~ given him by his
cosen Jeane Meautis when
she died. She died one wends
day beinge the seventh day of
april beinge of the age of ten
years and ahaulfe

ÆSOPI VITA

BREVISSIME Ex

Maximo Planude ſelecta.

RErum humanarum naturam perſecuti ſunt & alii, & poſteris tradiderunt: Æſopus verò videtur, non abſque divino afflatu cùm moralem diſciplinam attigiſſet, magno intervallo multos eorum ſuperâſſe. Genus quidem traxit ex Ammorio oppido Phrygæ, cognomento Magnæ, ſed fortunâ fuit ſervus: verùm ſervitus non potuit animum ejus liberum corrumpere. Fuit autem non ſolùm ſervus, ſed & deformiſſimus omnium ſuæ ætatis hominum: nam acuto fuit capite, preſſis naribus, depreſſo collo, prominentibus labris, niger, unde & nomen adeptus eſt, ventroſus, valgus, & incurvus, &, quod erat omnium peſſimum, tardiloquentia, & voce obſcurâ ſimul & inarticulata, quæ omnia ſervitutem ei parâſſe videre poſſunt. Sed cùm tali eſſet, tamque deformi corpore, animo tamen fuit natura ſolertiſſimo, & ad omne commentum ſeliciſſimo. Homo igitur tam deformis ad fodiendum agrum ab hero ſuo immittitur: quo digreſſus alacriter operi incumbebat. Cumque ejus domino ficus agricola quidam dono dediſſet, ejus dominus ſervo cuidam Agathopo domum ferendas commiſit. Qui Agathopus conſilium iniit cum ſervo, ut ipſas ficus illicite devorarent, cauſarenturque poſtea Æſopum furto ablatas ediſſe, ut hero domum redeunte accuſaretur. Æſopum parantur flagra, Procumbit ad heri pedes miſer, dilationem petit: qua impetrata, aquam calidam eſſert, cujus partem ebibit, reliquam propinat conſervis. Æſopus præter aquam nihil evomit: ſervi, una cum humore, ficus in terram ejiciunt. Nudi nebulone, flagro miſere conciduntur, laudato mirifice ingenio Æſopi. Cùm Sacerdotes Dianæ convenisent Æſopum, rogaſſentque ut viam illis monſtraret, quæ in urbem ducebat: Is prius frugali cœna refocillatos in viam dux ipſe ducit. Ob quam hoſpitaliratem Sacerdotis precibus orant Dianam, ut ipſa gratiam referat homini tam bene de ipſis merito. Quo facto reverſus Æſopus, in ſomniumque lapſus, viſus eſt videre Fortunam aſtare ſibi, ſolventem ejus linguam, atque fabularum largientem doctrinam. Quare mirifice lætatus Æſopus expergiſcitur, beneficiumque in hoſpitalitatis obſervationem reſcit. Non enim ampli-

ùs loquendo tardus erat, sed lingua soluta expedite loquebatur. Quod cum Zenas quidam agri præfectus intellexisset, timens ne quando iniquitatis apud dominum ab Æsopo accusaretur, hominem prævenit, atque gravissima accusatione in odium domini induxit, adeo ut eidem præfecto ab hero Æsopus traderetur: Cumque in potestate Zenæ foret Æsopus, convenit Zenam mercator quispiam, rogans num jumentum aliquod velit divendere. Respondit Zenas, jumentorum se potestatem non habere; verum Æsopum monstrat, si hunc velit, adesse quidem. Quem cum vidisset mercator; Vnde hæc tibi olla? inquit. Anne truncus est, vel homo? Ni vocem immiteret, utrem inflatum arbitrarer: atque indignatus abiit. Æsopus ipsum sequens, Mane, inquit. Ille verò conversus, Abi, inquit, sordidissime canis. At Æsopus inquit, Eme me, mercator: non inutile tibi fum futurus mancipium. Nam tibi domi sunt mali pueri, & in otio fluentes: his me præfice pædagogum; omnino eis ero pro larva. Ridens igitur mercator, ad Zenam dicit, Quanti vas hoc malum vendis? Ille, Tribus, ait, obolis. Mercator tres oboles exponens. Nihil emi, inquit, nihil expofui. Mercatore ille, cùm Ephesi reliqua vendidisset mancipia, tres remanserant illi, Grammaticus, Cantor, & Æsopus. Quos cùm ille nequiret divendere, Samum petiit, atque ibi expositis his tribus, Grammatico & Cantore egregiè ornatis. Æsopo verò in medio sordidissimo stante, venit Philosopus Xanthus, atque hos tres probè contuens, mercatoris commentum miratus est, cupiam inter duos bellissimos juvenes tam sordidum statuisset homuncionem. Xanthus igitur percontatur Cantorem, Cujas esset: Respondit Cappadox sum. Quid sciret; Respondit, Omnia. Quo dicto, risit Æsopus, Quæsivit & à Grammatico, Xanthus, Cujas esset: Dixit se Lydium esse. Quid facere sciret rogante Xantho: Omnia, inquit Grammaticus: atque iterum risit Æsopus. Discedente Xantho, rogant discipuli, ut Æsopum emat: Nam reliquos nimis magno pretio æstimarat mercator. Veniens ad Æsopum Xanthus, rogas, unde sis? Nescium se esse respondit. Ille verò, Non hoc volebam ait: sed, Vnde natus sis? Ait Æsopus, Ex ventre matris meæ. Non hoc dico, inquit Xanthus, sed, In quo loco natus sis? Æsopus respondit, Matrem non renuntiasse sibi, an in sublimi vel humili loco eum genuerit. Xanthus, Quid facere sciret, percontatur: & ille nihil. Quomodo? Dixit Xanthus, Quoniam hi duo se omnia professi sunt nôsse: mihi verò nihil reliquerunt. Laudatus est multis modis Æsopus à Scholasticis ob hoc responsum, quoniam nullus sit usquam inter mortales, cui cognita exploratáque sunt omnia. Xanthus empturus Æsopum, dixit, Si emerore, anne es fugiturus? Cui Æsopus respondebat, Hoc si facere voluero, haudquaquam te uterer consultore. Quæ cum maximè placuissent Xantho, subintulit. Sed deformis es. Atqui, ille respondit, O Philosophe, non faciem, sed mentem oportet inspicere. Xanthus, solutis à Scholasticis pretio. Æsopum accipit. Inter deambulandum igitur, cùm sol esset ardentissimus, Xanthus meiebat, nihilominus iter peragens. Id animadvertens Æsopus, dixit se confestim fugiturum Xantho. Curnam id facere vellet, exquirente, Quoniam, inquit si tu, cùm herus sis, naturæ non potes morem gerere: quid servo mihi

faciendum?

faciendum? nam si administerium aliquod mitterer, num inter volandum cacare deberem? Post hæc accidit Xanthum die quodam amicos ad convivium invitâsse, quibus rem gratam facturus Æsopo mandat ut lentem coquat. Commodè parata & coctâ, Xanthus eum jubet afferri. Æsopus jussa exquitur. Xanthus, lente accepta, probaturus anne cocta foret satis, digitis eam attrivit: & multas adhuc superesse putans, jussit Æsopum afferre. Præter aquam is nihil adportavit. Xantho graviter indignante, quod lentes non apponeret mensæ, respondit, Se, veluti jussisset, non lentes, sed lentem coxisse. Referuntur sententiæ aliquot Æsopi elegantissimæ, hæ videlicet:

Deum ante omnia cole.
Regem honora.
Beneagentibus ne invide.
Lingua continens esto.
Mulieri nunquam credas secreta.
Ne pudeat te semper discere melora.
Fac quæ te non mœstificent.
Bonum esse non te pœniteat.

Æsopus cùm apud Samios ageret, libertate donatus est: missusque Cræso Regi bellum cum Samiis agenti, is sua cum prudentia, tum urbanitate, effecit, ut Samiis placatus rex conciliaretur, Samii multis honoribus redeuntem Æsopum exceperunt: qui, discedens ex insula, orbem peragravit: qui maximam familiaritatem fuisse memorant cum Lycero rege, à quo statua aurea Æsopi jussa est erigi. Deinde, peragrata, Græcia, Delphos pervenit, a quibus nullo affectus est honore, sed ab ipsis post salutaria præcepta, rupe præceps devolutus mortuus est: cujus mors gravi pestilentia ulta, injustè occisi Æsopi indicium Delphis exhibuit.

Martinus Dorpius Ioanni Leupi, Iacobo Papæ,& Joanni Ninivitæ,eruditissimis in Flandria Ludimagistris, S.

Equidem in ea & sum & fui semper sententia, viri ornatissimi, quam mutare nullus queat, sed nec velim, ut impendio plus nutantibus literis consultum putem ab eruditis aliquot nostra memoria viris, qui classicos autores castigate ediderunt quam à quibusdam gloriæ aucupibus (nam alios taceo) qui commentariorum latifundis omnia occupaverunt. Ecquis enim non eo nomine Alanum Rewanum suspicit, amat, prædicat? Hac mecum identidem reputans, ausus sum & ipse quiddam minus, pene dixerim minimum, nempe fabulas Æsopicas rursus emittere, non carmine quidem illas sub rustice conscriptas, sed prosa oratione mirum quam lepido concinnatu; utpote a Gulielmo Gaudano tanto viro; ut ab Erasmo meo, literatorum quasi Phœnice, serio sit laudatus. Eam opellam vobis ingeniosæ Flandrorum juventutis præceptoribus nuncupatam dedico, eo utique spectans, ut scholastici vestri hoc lævigatorio omnem tenellarum linguarum scribiliginem prius abradant, quam Lilianum nostrum vetus atque adeo primum apud Louanienses politioris literaturæ domicilium prosecti, Philosophiæ initientur. Adjeci pauculi ex Gellio, Politiano, Petro Crinito: sed selecta. Quod si genio quopiam asperante levis hæc alea feliciter ceciderit, plusculum aliquando & quædam meæ futuræ, quæ interim parturio, pariam: dialogos, carmina, prologos in actiones Plautinas, complementum Aululariæ, atque id genus alia. Cur enim, quæso, non ausim? quoniam abstereor. Auxilio videlicet fretus Thesei quondam vestri, nunc & mei Nicolai Ruscoducensis, viri (quem, tacente me, ipsi probe nostis) exquisite docti, sive philosophicas fabulas requiratis, sive venustioris dictionis lautitias, & amici, candidi, sinceri, humani, qui curam hujus editiunculæ in se omnem derivavit: in reliquis idem (quæ est hominis vigilantia) lubens obiturus. Rideri interim ab istis amusis sinistre Minervatis, hoc vero mihi palmarium; quando sus similes, & omnes, & solos, in cælum ferre destinaverunt. Valete, Louanii, ex nominatissimo Lilianorum Gymnasio, ad 10 Kal. Decemb.

Ex

EX
PHILOSTRATI
IMAGINIBUS.

FAbulæ ſe ad Æſopum, ſuâ in eum benevolentiâ conferunt, quòd ſatagit ſui: Fabula quippe & Homero, & Heſiodo, nec non & Archilocho in Lycambem curæ fuit; ſed ab Æſopo humana omnia ad fabulas redacta ſunt, ſermone brutis non temere impertito. Nam & cupiditatem tollit, & libidinem inſectatur & fraudem. Atque hæc ei leo quiſpiam agit, & vulpes; & per Jovem nec equus, nec teſtudo muta; ex quibus pueri diſcant, quæ in vita gerantur. Habentur igitur in pretio fabulæ propter Æſopum; accedunt ad januam docti hujus, vittis eum devincturæ, coronâque oleaginâ coronaturæ. Hic (ut puto) fabulam aliquam texit: riſus enim faciei, & oculi in terram defixi, id præ ſe ferunt: Pictorem, fabularum curas remiſſiore animo indigere non latuit. Philoſophatur autem pictura, & fabularum corpora: Bruta enim cum hominibus conferens, cœtum circa Æſopum ſtatuit ex illius ſcena confictum. Chori dux vulpes depicta eſt. Utitur enim eâ Æſopus miniſtrâ argumentûm plurimorum, ceu Davo Comædia.

INDEX FABVLARVM

omnium, quæ in hoc libro continentur, ordine Alphabetico.

De

Abiete & dumis 37
Accipitre columbam insequente 48
Accipitribus inter se inimicis 91
Adolescentibus duobus 18
Adolescente & cato 19
Adolescente ex coitu infirmo, & lupo 88
Adolescente in funere matris canente 78
Adolescente & coquo 100, 119
Adolescente & hirundine 132
Ægroto & medico 27, 102, 132
Ægyptio ad fidem hort. 170
Æthiope 150
Agno & lupo 19, 122
Agricola 151
Agricola & filiis 20, 108
Agricola & canibus 28, 98, 103
Agricola & ciconia 64
Agricola mercaturam & militiam affectante 75
Agricola & poeta 83
Agricola filios suos docente 98
Agricola & pelargo 122
Alcedine 153
Alite & pullis 37
Amicis duobus & urso 34, 99
Amicis duobus & ursa 76, 119
Amne suum fontem convitiis lassente 76
Anguilla conquerente 62
Anfere 40
Anfere & grue 146
Anferibus 30
Anu & ancillis 28
Anu dæmonem accusante 67
Ape & Jove 131
Apiario 152
Apologo ex Petro Crinito 40
Apologo Æsopi Phrygis 46
Apologo ex Mantuano 26
Apro & asino 3
Apro & rustico 40
Aquila 164
Aquila & cornicula 4
Aquila & corvo 25
Aquila & pica 65
Aquila filios cuniculi rapiente 85
Aquila & vulpe 106
Aquila & corvo 107
Aquila & homine 113
Aranea & hirundine 58
Aranea & podagra 52
Arboribus pulchris & deformi

formi 61
Aere cum tauro pugnante 84
Arione & delphino 50
Artubus humanis & vētre 57
Arundine & olea 100
Asino 28,33,44
Asino & equo 27,134
Asino & viatoribus 44
Asino & vitulo 59
Asino, simia, & talpa 62
Asino & scurra 76
Asino ægrotante & lupis visitantibus 79
Asino laborum finem non inveniente 79
Asino qui hero ingrato serviebat 80
Asino tubicine, & lepore tabellario 90
Asino & lupo 102,135
Asino & Jovo 133
Asino & leone 147
Asino silvestri 160
Asinis 161
Asino & vulpe 161,162
Asino & ranis 161
Asino & corvo 162
Avaro 140
Avaro & invido 38
Aucupe 124
Aucupe & palumbo 21
Aucupe & trigilla 70
Aucupe & vipera 102
Aucupe & merula 103
Avibus & quadrupedibus 13
Avibus scarabeos timētibus 6
Avibus plures regem eligere volentibus 77
Auriga & rota currus stridente 86

B

BOve & juvenco 41
Bubulco 164
Bucinatore 21
Butali 150

C

CAlamo, sive canna, & oliva 120
Camelo 33,162
Calvo crines externos gerente pro nativis 105
Cancro & vulpe 156
Caneris matre & filio 32
Cane & umbra 2
Cane & Asino 5
Cane venatico 9
Cane & lanio 18,102
Cane invido & bove 25
Cane mordaci 33
Cane & leone 42
Cane & hero 69
Cane oves domini occid. 48
Cane ad cænam vocato 112
Cane & lupo 126
Cane carnes portante 127
Cane & gallo 143
Canibus 155
Canibus urbanis villaticum insequentibus 67
Catilena Tabellario placita 170
Caponibus pinguibus & macro 60
Carbonario & fullone 21,95
Carbonario & lotore 113
Carduelle & puero 71

Castora

Castore virilia sibi amputante 101
Cassita 145
Cato & Gallo 109
Cata in fœminam mutata 116
Cera duritiem appetente 75
Cerva 146
Cerva & leone 146
Cerva & vite 147
Cervo 14
Cervo & ove 30
Cervo & bobus 16
Cervo & leone 121
Cicada & formica 41
Citharœdo 156
Cochleis 151
Cochlea petente à Jove ut suam domum secum ferre posset 81
Columba 163
Columba & pica 59
Columba & cornice 163
Columbis & milvo 8
Coriario emente pellê ursi à venatore nondum capti 73
Cornice & ove 25
Cornice & urna 28
Cornice & corvo 157
Cornice & cane 157
Corvo & vulpecula 4
Corvo & lupis 50
Corvo & vulpe 125
Corvo ægroto 126
Corvo & serpente 157
Cuculo & accipitre 59
Culice cibum ab ape petente 90
Culice & leone 165
Cygno 150
Cygno in morte canente reprehenso à ciconia 61

D

Derisione hominis porcũ occidere volentis 169
Divite 163
Divite & servo 66

E

Epistolis Laurentii tribus 54,55,56.
Equite calvo 34
Equo & leone 12
Equo & asino 13 95
Equo & cervo 17
Equo inculto sed veloci, & cæteris eum deridẽtibus 87
Eremita ægrotante 66
Eremita & milite 74

F

Fabula ex Lamia Polit. 48
Fabula Mancini 173
Fabro & cane 123
Facetum de erudiendo asino dictum 170
Facetũ Minacii conciliũ 173
Feli in fœminam mutata 97
Filio senis & leone 104
Florentino qui equũ emerat 170
Formica 27.159
Formica & columba 131
Formicis & cicada 142
Furibus 156
Fure & cane 8

G

Gallina & vulpe 136
Gallina & hirũdine 162
Gallina auripera 165
Gallo gallinaceo 1
Gallo & Cato 24
Gallo & vulpe 166
Gallis & perdice 111
Gallis duobus inter se certantibus 130
Gliribus quercum eruere volentibus 68
Graculo 11

H

Herinaceo viperam hospitem ejiciente 82
Hirundine & aliis aviculis 7
Hirundine & cornice 15c
Hinnulo 145
Hœdo & Lupo 9.28,156
Homine, quem canis momorderat 99.118
Homine & ligneo deo 11c
Homine, qui in somnis aurũ reperiebat 199

I

Impossibilia promittere 143
Inimicis duobus 119
Jove 141, 158, 159
Jove & simia 30
Jove & corvo 122
Juvene senis curvitatem irridente 64

K

Leæna & vulpe 129
Legato avaro tubicines decipiente 36
Leone sene 5.127
Leone rustici filiam amante 128
Leone & aliis 2.28
Leone & vulpecula 16
Leone & rana 17.127
Leone & capra 29
Leone & tauro 21.128
Leone & capella 38
Leone & venatore 38
Leone & mure 75
Leone porcum sibi socium eligente 90
Leone, asino, & vulpe 128
Leone & homine 137
Leone & urso 14
Leone & lupo 149
Leporibus 159
Leporibus & ranis 9,134
Lepore sese vulpi præferente 82
Lepore calliditatem, & vulpe celeritatem à Jove petentibus 87
Lepore & testudine 138
Lignatore 138
Lupo suadente histrici ut tela deponeret 81
Lupo ovis pelle induto 83
Lupo pisce fluvii, maris regnum affectante 85
Lupo & agno 1 129
Lupo & grue 2.129
Lupo & sucula 8
Lupo & capite picto 11

Lupo & vulpe 13
Lupo & agnis 15
Lupo & cane 22
Lupo & ove 159
Lupo & vetula 165
Luſcinia cantum accipitri pro vita pollicente. 179

M

MArito & uxore 155
Medico & mortuo 124
Medico, qui inſanos curabat 172
Membris & ventre 15,50
Mercurio 158
Mercuri & flatuario 154
Mercureo & Tireſia 154
Milite & duobus equis 70
Milite qui uxorem habuit litigioſam 198
Milvo ægroto 6
Minacii luſoris reſponſione 173
Monedula 158
Monedula & columba 157
Mula 124
Muliere 149
Muliere virum morientem flente 61
Muliere amatoris diſceſſum fluente 62
Muliere, quæ pro viro ſe mori velle dicebat 77
Muliere ignem in domum mariti ferente 91
Muliere & gallina 99,118,135
Muliere & medico 117
Muliere & ancilla 161
Muliere venefica 151
Muliere maritum pediculoſum vocante 167
Mulo & equo 72
Mure & rana 1
Mure urbano & ruſtico 3
Mure in ciſta nato 57
Mure amicitiam cum fele ineunte 80
Mure liberante milvum 81
Muribus & cato 121
Muſca 131
Muſca, quæ, quadrigis inſidens, pulverem ſe excitâſſe dicebat 62
Muſca & formica 11
Muſcis 154
Muſtela ſenicula & muribus 26

N

NAutis Sanctorum auxilium implorantibus 62
Nuce, aſino, & mulie requibus ſingulis proſunt verba 79
Nutrice & Lupo 32

O

OLitore & cane 47
Ollis duabus 34
Opilione & agricolis 24
Ove paſtori convitiante 86

P

PArdo & vulpecula 42
Partu montium 8
Partu terræ 50
Paſtore 163
Paſtore artem nauticam exercente 104
Paſtore & mare 139

Paſtore & lupo 148
Patre & filiis 91
Patre filium ad virtutes fruſtra hortante 83
Pavone & luſcinia 25
Pavone & pica 27
Pavone & grue 36
Pavone & monedula 144
Paupere monoculo 173
Philomela & accipitre 108
Pigritia adoleſcentis 166
Piſcatore 114,163
Piſcatoribus 44,114,115
Piſcatore & piſciculo 31,37
Piſcatore & cinaride 96
Piſcatore & ſmaride pilce 110
Piſcibus 42
Piſcibus è ſartagine in prunas deſilentibus 13,63
Porco & equo 73
Prætore repetundarum damnato 91
Puero & fure 39
Puero & matre 104,138
Puero & fortuna 120
Puero oves paſcente 125
Puero & ſcorpione 137
Pulice 141
Pulice & homine 141
Punica, & malo, arboribus 140

Q

Quadrupedibus ſocietatē adverſus aves, &c. 63
Quercu & arundine 30,36

R

Ranis 143,152
Ranis & earum rege 7
Rana & bove 12
Rana & vulpe 33,135
Ranis regem petentibus 116
Rege & ſimiis 43
Ridenda de paucitate amicorum Dei reſponſio 172
Ruſtico & colubro 3
Ruſtico & angui 10
Ruſtico & equo 29
Ruſtico & Fortuna 35
Ruſtico & Juvento 39
Ruſtico & Hercule 40
Ruſtico impetrante ut triticum abſque ariſtis naſceretur. 58
Ruſtico amnem tranſituro 58
Ruſtico & mure 65
Ruſtico per vocem hœdi ad juriſconſultum admiſſo 88

S

Sacerdote & pyris 82
Sacerdote, qui canisulum ſepelivit 167
Sacerdote, Epiphania an vir eſſet vel fœmina, ignor. 71
Salice & ſecuri 138
Sancti Antonii fratre, & laico & lupo 171
Satyro & viatore 39
Satyro & ruſtico 45
Scarabeo & aquila 45
Scurra & epiſcopo 71

Sene

Sene puellam in uxorem accipiente 64
Sene, ob impotentiam, carnis libidinem relinquente 82
Sene, juvenem poma sibi surripiente, saxis dejiciente 89
Sene mortem differre volente 92
Sene mortem vocante 117
Sene, qui asinum portavit 168
Serpente 163
Serpente & agricola 136
Serpente & cancro 148
Simia 141
Simia & vulpecula 16
Simia & ejus prole 35
Simia & duobus ejus natis 41
Simia & vulpe 121
Simia & Delphino 153
Singulari animali & vulpe 145
Sole & Aquilone 32
Sue & cane 70, 148
Sylva & Rustico 15

T

TAlpa & matre 140
Tauro & capro 35
Tauro & mure 4
Tauris & leone 36
Testudine & Aquila 32, 146
Testudine & ranis 68
Tigride & Vulpe 36
Trabe & bobus eam trahentibus 60
Trabe boum pigritiam increpante 71
Tubucine 100, 123
Turdo amicitiam cum hirundine ineunte 65
Thynno & delphino 101, 124

V

VAte 130
Vaticinatore 93
Venatore & perdice 138
Verme & vulpe 164
Vespis, perdicibus & agricola 140
Vespertilione, rubo & mergo 144
Vespertilione & mustela 160
Viatore 136
Viatore & pera inventa 103
Viatoribus 152, 160
Vidua virum petente 67
Vidua & asino viridi 84
Vipera & lima 14
Viro, Cardinali nuper creato gratulaturo 64
Viro & uxore, bigamis 74
Viro maligno & dæmone 77
Viro zelotypo 78
Viro Clysteres recusante 79
Viro amicos experiri volente 86
Viro aratrum portante 174
Viro avaro saculum nummorum alloquente 92
Viro jactabundo 95
Viro Apollinem tentante 95
Viro & Satyro 96
Viro Agricola 113

Viro inope & infirmo 115
Viro & uxoribus 142
Vitula & bove 120
Vitula & cerva 131
Ulmo & ſilere 75
Upupa indigne honorata 72
Urſo & apibus 69
Vulpecula & ciconia 10
Vulpecula & muſtela 17
Vulpecula & pardale 43
Vulpe 87
Vulpe & leone 23.94.109
Vulpe & aquila 23
Vulpe & feli 43
Vulpe & mulieribus gallinas edentibus 60
Vulpe carnem leporis cani laudante 85
Vulpe & Capro 93
Vulpe & capite reperto 95
Vulpe & trago 108
Vulpe ſine cauda 110
Vulpe & rubo 110
Vulpe & crocodilo 111
Vulpe & venatoribus 111
Vulpe & larva 112
Vulpe eſuriente 114
Vulpe & pardo 115
Vulpe à ruſtico in palea abſcondita 170
Vulture aliiſque avibus 29
Uxore in flumine peréptai67

INTERPRETES.

Adrianus Barlandus.
Angelus Politianus.
Anianus.
Aulus Gellius.
Eraſmus Roterdamus.
Gulielmus Gaudanus.
Gulielmus Harmanus.
Joannes Antonius Campanus.
Laurentius Abſtemius.
Laurentius Valla.
Nicolaus Gerbellius Phorcenſis.
Petrus Crinitus.
Plinius ſecundus Novocomenſis.
Rimicius.

PETRI

PETRI ÆGIDII ANTVERPIANI

HENDECASYLLABON AD LECTOREM.

QUiſquis noſcere fabulas jocoſas
Æſopi cupis, hunc novum libellum
Limatum, nitidum, eruditulumque,
Exili tibi compara monetâ:
Quo nec terſior eſt, venuſtiorque,
Nec jucundior eſt, facetiórve;
Seu purum inſpicias ſtylum Latinum,
Seu tu beſtiolas legas loquentes.
Quin & ſenſiculis ſcatent amænis:
Ut vita inſtituenda cuique, monſtrant.
Hunc nec Barbarus ore Zoileo
Pinſet, deprimet, atque lancinabit;
Hunc vel Religioſuli probabunt,
Qui tecti piceo caput cucullo
Ipſis ſunt Cynicis ſeveriores.
Nullos quippe docet feros amores,
Nec, quæ lædere teſtulam juventæ
Poſſent, illicebras licentiores.
Sed quid plura moror? Libellus iſte
Prorſus nobilis, elegans, Latinus:
Horarum eſt ſimul omnium libellus.

ÆSOPI

ÆSOPI FABVLÆ.

De Gallo Gallinaceo.

Gallus gallinaceus, dum vertit ſtercorarium, offendit gemmam; Quid, inquiens, rem ſic nitidam reperio? Si gemmarius reperiſſet, nihil eſſet eo latius, ut qui pretium ſciret. Mihi quidem nulli eſt uſui, nec magni æſtimo: imò equidem omnibus gemmis granum hordei malim.

MOR. Per *gemmam*, artem ſapientiámque intellige; per *gallum*, hominem ſtolidum & voluptuarium. Nec ſtolidi artes liberales amant, cùm uſum earum neſciunt; nec voluptuarius, quippe cui una placeàt voluptas.

De Lupo & Agno.

Lupus, ad caput fontis bibens, vidit agnum procul infrà bibentem; accurrit: agnum increpat, quòd turbârit fontem. Trepidare agnus, ſupplicare ut parcat innocenti; ſe, quando longè infra biberit, potum lupi nè potuiſſe quidem turbare, nedum voluiſſe. Lupus contrà intonat, Nihil agis, ſacrilege: ſemper obes: pater, mater, omne tuum inviſum genus ſedulò mihi adverſatur. Tu mihi dabis hodie pœnas.

MOR. Vetus dictum eſt *Vt canem cædas, facile invenire baculum.* Potens, ſi libet nocere, facilè capit nocendi cauſam. Satis peccavit, qui reſiſtere non potuit.

De Mure & Rana.

Bellum gerebat mus cum rana. De paludis certabatur imperio. Pugna erat vehemens & anceps. Mus callidus ſub herbis latitans ex inſidiis ranam adoritur. Rana, viribus melior, pectore & inſultu valens, aperto Martem hoſtem laceſſit. Haſta utriq; erat juncea. Quo certamine procul viſo, milvus adpropeat; dúmq; præ ſtudio pugnæ neuter ſibi cavet, utrũque bellatorem milvus rapit ac laniat.

MOR. Itidem evenire solet factiosis civibus, qui accensi libidine dominandi, dum inter se certant fieri magistratus, opes, plerumque etiam & vitam in periculo ponunt.

De Cane & Umbra.

CAnis transans fluvium rictu vehebat carnẽ. Splendente sole, ità ut fit, umbra carnis lucebat in aquis: quam ille visã avidè captans, quod in faucibus erat perdidit. Itaque tũ rei, tum spei jacturâ perculsus, primùm stupuit: deinde animum recipiens, sic ejatravit, Miser! deerat cupiditati tuæ modus. Satis supérque erat, ni despuisses: jam per tuam stultitiam minus nihilo tibi est.

MOR. Monemur hac fabula modestiæ, monemur prudentiæ, ut cupiditati sit modus, nè certa pro incertis amittamus. Astutè certè Terentianus ille Samnio, *Ego* inquit *spem pretio non emam.*

De Leone & quibusdam aliis.

CUm ovequibusdámque aliis pepegerat leo, venationem fore communẽ. Itur venatum: capitur cervus: partiuntur. Singulis singulas partes tollere, ut convenerat, incipientibus, leo irrugiit, Una, inquiens, pars mea est, quia sũ dignissimus. Altera itidẽ mea est, quia viribus præstantissimus. Porrò, quia in capiendo cervo plùs sudaverĩ, vendico tertiã. Quartã deinque partẽ ni concesseritis, actum est de amicitia. Socii, hoc audito, discedunt vacui & taciti, non ausi murmure contra leonem.

MOR. Rara semper fuit fides, apud hoc seculum rarior est, apud potentes & est & fuit semper rarissima. Quocirca satius est, ut vivas cum pari. Qui enim cum potentiore vivit, necesse habet sæpe de suo jure concedere. *Cum æquali æquale tibi jus erit.*

De Lupo & Grue.

LUpo voranti ovem fortè ossa hæsêre in gu'a: ambit, orat opẽ. Opitulatur nemo. Omnes dictitant, tulisse eum pretiũ voracitatis. Tandẽ blanditiis multis, pluribúsq; promissis gruem inducit, ut, collo longissimo in rei incerto, os infixũ eximeret: petenti ausẽ præmium il-

sit: Ineptа, inquit, abi, non sat habes quòd vivis? vitam debes mihi: si libnisset, licuit præmordere colium tuum.

MOR. Tritum est, *Perire quod facis ingrato.*

De Rustico & Colubro.

RUsticus, repertum in nive colubrum frigore propè enectum, domum tulit, adjecit ad focum. Coluber, ab igne vim virúsque recipiens, deinde flammam non ferens, omne tuguriu sibilando infecit. Accurrit rusticus, correptâ sude verbis verberibúsque cum eo injuriã expostulat; num hanc referat gratiam; num vitam ereptur⁹ sit illi, qui vitam ipsi dederit.

MOR. Fit interdum ut obsint tibi quibus tu profueris, & malè de te mereantur ii, de quibus tu bene sis meritus.

De Apro & Asino.

DUm iners asinus irrideret aprum, ille indignans frendebat: Malum quidem, ignavissime, fueras meritus: sed etiamsi tu pœnâ fueras dignus, tamen ego indignus qui à te pœnas sumam. Irride tutus, impunè tibi licet: tutus enim es ob inertiam.

MOR. Demus operam, ut, cùm indigna nobis audiamus aut patiamur, nè indigna nobis dicamus aut faciamus. Mali enim & perditi plerunque gaudent si quispiam bonorum eis resistat: magni pendent, haberi se dignos ultione. Imitemur equos & magnas bestias, qui oblatrantes caniculos cum contemptu prætereunt.

De Mure urbano, & Mure rustico.

LIbi: ũ est urbano muri deambulare rus. Videt hunc unus rusticus; invitat; apparatur; itur cœnatum. Depromit rusticus quicquid reposuerat in hyemẽ, & exhaurit omne penu, ut tanti hospitis expleat lautitiã. Urbanus tamen, frontẽ corrugans, ruris damnat inopiam, ubi subindè laudat copiã. Remeans, ducit secum in bem rusticum, ut, quæ verbis jactitârat, re comprobet. Ineunt convivium, quod urbanus splendidè comparât

Inter epulandũ auditur in sera murmur clavis. Trepidare illi, & fugitare fugitando. Rusticus, & insuetus & loci ignarus, ægrè se tueri. Discedẽte famulo, redit urbanus ad mensã, vocat rusticũ. Ille vix tandẽ metu deposito prorepit. Invitantẽ ad pocula urbanũ, percontatur nũ hoc periculũ crebrũ sit. Respondet ille, quotidianum esse, contemni oportere. Tũ rusticus, Quotidianum? inquit. Mehercule, tuæ dapes plus fellis quàm mellis sapiunt. Equidẽ malo cum securitate meam inopiam, quàm cum tali anxietate illam copiam.

MOR. Divitiæ præ se ferunt quidem voluptatem: sed si introspicias, habent pericula & amaritudinem. *Eutrapelus* quidam fuit, qui cùm inimicis suis quàm maximè nocere vellet, divites eos faciebat; dictitans, ità se eos ulcisci, quippe accepturos cum divitiis ingentem sarcinam curarium.

De Aquila & Cornicula.

AQuila nacta cochleã, non vi aut arte quivit eruere piscem. Accedens cornicula dat consiliũ: suadet subvolare, & è sublimi cochleã in saxa præcipitare; sic enĩ fore ut concha frãgatur. Humi manet cornicula ut præstoletur casũ. Præcipitat aquila, frangitur testa, subripitur piscis à cornicula, dolet elusa aquila.

MOR. Noli quibusvis habere fidem; & consilium, quod ab aliis acceperis, fac inspicias. Multi enim consulti, non suis consultoribus, sed sibi consulunt.

De Corvo & Vulpecula.

PRædã nactus strepitat in ramis corvus. Videt vulpecula gestientẽ: accurrit. Corvũ inquit, plurimâ salute impertit vulpes. Sæpenumero audîerã famã esse mendacẽ, jam re ipsâ experior. Nam ut hàc fortè jam ætereo, suspiciens te in arbore, advolo culpans famã. ma enĩ est, te nigriorẽ pice esse, & video candidiorẽ . Meo sanè judicio cygnos vincis & hederâ for or albâ es. *Quòd si ut plumis, ità & voce excel-*

las

las, omniũ aviũ equidẽ te dixerim reginã. Hac aſſentatiunculâ illectus corvus, ad canendum apparat. Apparanti verò è roſtro excidit caſeus: quo correpto vulpecula cachinnum tollit. Tũ demum miſerum corvũ pudet, p gétque ſui, & jacturâ rei miſto pudore dolet.

MOR. Nonnulli ſic avidi laudis ſunt, ut cum ſuo probro & damno amant aſſentatorem: ejuſmodi homuncione, prædæ ſunt paraſitis. Quòd ſi vitaveris jactantiam, facilè aſſentatorum peſtiferum genus vitaveris. *Si tu voles eſſe Thraſo, nuſquam dicent tibi Gnatho* Terent.

De Leone ſenectute confecto.

LEo, qui in juvẽtute complures ſuâ ferocitate fecerat inimicos, in ſenectute exolvit pœnas. Reddunt talionẽ beſtiæ: dente aper, cornu petit taurus. Inprimis aſellus, vetus ignaviæ nomen cupiens abolere, verbis & calcibus ſtrenuè inſultat. Tũ gemebundus leo, Hi quibus olim nocui jam viciſſim nocent, & meritò: ſed hi quibus aliquando profui, jã viciſſim non proſunt, imò etiam immeritò obſunt. Stultus fui, qui multos feceri inimicos; ſtultior, qui falſis amicis confiſus fuerim.

MOR. In ſecundis rebus non efferatis, non ſis ferox. Nam ſi vultum mutârit fortuna, ulciſcentur quos læſiſti. Et inter amicos fac habeas diſcrimen. Sunt enim quidam amici, non tui, ſed meæ tuæ, ſed fortunæ tuæ; quæ quidem fortuna ſimulac mutata fuerit, & illi mutabuntur: bene tecum actum erit, ſi non inimici fuerint. Meritò queritur Ovidius,

Eu! ego non pauci quondam munuſcula amicis,
Dum flavit vobis aura ſecunda meis:
Ut fera nimboſo tumuerunt æquora vento,
In medio lacera puppe relinquor aquis.

De Cane & Aſino.

DUm blandiretur canis heró & familiæ, herus & familia canẽ demulcent. Aſellus id videns altiùs gemit: cœpit eũ pigere ſortis: iniquè putat comparatũ, canẽ gratũ eſſe cunctis, paſcíque de menſa herili, ídque otio indóque conſequi: ſeſe contrà portare clitellas, cædi flagello, nunquã otioſũ eſſe, & cunctis tamẽ odioſũ.

Si hæc fiant blanditiis, eam artẽ quæ tam utilis sit statuit sectari. Igitur quodã tempore redeunti domum hero, rem tentaturus, procurrit obviã, subsilit, pulsat unguis. Exclamante hero, accurrêre servi; & ineptus asellus, qui se urbanum credidit, fuste vapulat.

MOR. Non omnia possumus omnes ut ait Virgilius in Bucol. *Nec omnes omnia decent, id quisque velit, id tenter quod possit,* Nam scimus id quoti G æcè significantiùs dicitur. ὅτος λύρας, id est, *Asinus lyrarius* vel *lyræ.* Sic autem Boetius, *Asinus ad lyram positus* Repugnante natura irritus est labor,

Tunihil invita dices faciesve Minerva teste Horatio.

De Leone & Mure.

LEo, æstu cursúque defessus, sub umbra, fronde super viridi quiescebat. Murum autem gregã tergum ejus percurrente, experrectus, unũ è multis comprehendit. Supplicat captivus; indignum se esse cui leo irascatur, clamitat. Reputans ille in nece tantillæ bestiolæ nihil esse laudis, captivum dimittit. Nec verò ità multò pòst, leo fortè, dum per saltũ currit, incidit in plagas: rugire licet, exire non licet. Rugientẽ miserabiliter leonem mus audit, vocem agnoscit, repit in cuniculos, laqueorum quærit nodos, quæsitos invenit, inventos corrodit; leo è plagis evadit.

MOR. Hæc fabula suadet potentibus clementiam. Etenim, ut sunt res humanæ instabiles, egent interdum ipsi potentes ope humillimorum. Quare vir prudens, etsi potest, timebit vel vili homini nocere: qui autem non timet nocere alteri, valde desipit. Quid ità? Quia, etsi jam potenti â fretus, neminem metuit, forsan olim erit ut metuat. Constet enim evenisse claris magnisque regibus, ut vilium homuncionum vel gratia indiguerint, vel iram metuerint.

De Milvo ægroto.

LEcto decumbebat milvus, jã ferme moriens: Matrem orat precatũ ire deos. Mater respondet, Nihil opis illi sperandum à diis, quorum sacra & aras suis rapinis toties violâsset.

MOR. Decet venerari superos: illi enim pios juvant, impios adversan

tur

cut. In felicitate neglecti, in miseria non exaudient. Quare in fœcundis rebus sis eorum memor, ut adversis rebus præsentes sint vocati.

De Rauis & earum Rege.

CVm primùm cœptũ est seri linum, hirundo suadet auiculis impedire sementẽ, dictitans sibi fieri insidias. Irrident illæ; stultam vatem hirundinem vocant. Surgente jam lino, & virescente, rursum monet evellere sata. Iterum irrident, Maturescit linum, hortatur popularĩ segetem. Cùm nè tunc quidẽ consulentem audirent, hirundo, aviũ cœtu relicto, hominis sibi conciliat amicitiam: init cum eo fœdus, cohabitat, cantu demulcet. Cæteris è lino avibus sunt retia & laquei.

MOR. Multi nec ipsi consulere sibi nôrunt, nec rectè consulentem audiunt. Sed cùm in periculis sunt & damnis, tunc demum sapere incipiunt, & suam damnare socordiam. Tum satsuperque consilii est; Hoc, inquiunt, & illud factum oportuit. Sed præstat esse *Prometheum*, quàm *Epimetheum*. Fuere hi fratres. Nomina sunt Græca. Alteri consilium ante rem fuit, alteri post rem: quod declarat interpretatio nominum.

De Ranis & earum Rege.

GEns ranarũ, cùm esse libera, Iovi supplicabat dari sibi regẽ. Ridere Iupiter vota ranarum. Illa tamen iterũ atq; iterum instare, donec ipsum perpellerent. Dejecit ille trabẽ. Ea moles ingenti fragore quassat fluviũ. Territa silent ranæ; regem venerantur. Accedunt pedetentim propiùs: tandẽ abjecto metu, insultant & desultant. Iners rex lusui est, & contemptui. Lacessunt rursũ Iovem: orant regem dari qui strenuus sit. Dat Iupiter ciconiam. Is perstrenuè perambulans paludẽ, quicquid ranarũ obviàm fit, vorat. De hujus igitur sævitia ranæ frustrà questæ sunt. Iupiter non audit: nã & hodie adhuc queruntur. Vesperi enĩ ciconiâ cubitum eunte, ex omnis egressa rauco ululatu murmurant; sed surdo canunt. Vult enim Iupiter, ut quæ regem clementẽ sint de-

precata, jam ferant inclementem.

MOR. Perinde atq; ranis, evenire solet plebi: quæ si regem paulò manſuetiorem habet, ignavum & inertem eſſe cauſatur, optat aliquando contingere ſibi virum. Contrà, ſi quando nacta eſt regem ſtrenuum, hujus ſævitiam damnat, prioris laudat clementiam: ſive quòd ſemper præſentium nos pœnitet, ſive quòd verum eſt verbum, *Nova veteribus eſſe potiora.*

De Columbis & Milvo.

COlumbæ olim bellum geſsêre cum milvo: quem ut expugnarent, delegerunt regem ſibi accipitrẽ. Ille rex factus, hoſtem agit, non regem. Non ſeguius ac milvus rapit ac laniat. Pœnitet colũbas incœpti, ſatius fuiſſe putantes, pati bella milvi, quã tyrannidẽ accipitris.

MOR. Neminem ſuæ ſortis nimiùm pigeat. *Nihil eſt* (teſte Flacco) *ab omni parte beatum.* Equidem meam ſortem, modò tolerabilis ſit, mutare non optem. Multi, nova ſorte quæſita, veterem rurſus optarunt. Ità plerique ingenio vario ſumus omnes, ut noſmet noſtri pœniteat.

De Fure & Cane.

FUri aliquando panem (ut ſileat) porrigenti reſpondit canis, Inſidias tuas novi: panem das quò deſinam latrare, ſed ego tuum munus odi; quippe ſi ego tulero panem, tu ex his tectis cuncta exportabis.

MOR. Cave parvi commodi cauſâ timitras magnum. Cave cuivis homini fidem habeas. Sunt enim qui dolo non tantùm benignè dicunt, ſed & benignè faciunt.

De Lupo & Sucula.

PArturiebat ſucula. Pollicetur lupus ſe cuſtodẽ fore fœtûs. Reſpõdet puerpera, Lupi obſequio ſe non egere; ſi velit pius haberi ſi cupias gratũ facere, longiùs abeat: Lupi enĩ officiũ conſtare, non præſentiâ, ſed abſentiâ.

MOR. Non ſunt cuncta credenda cunctis. Multi ſuam operam pollicentur, non tui amore, ſed ſui, ſuum quærentes commodum, non tuum.

De partu montium.

OLim rumor erat parturire montes: homines accurrunt, circumſiſtant, monſtri quippiã non ſine pavore expectantes. Parturiunt tandem montes, exit mus. Tum omnes riſu emori.

MOR. Hanc fabellam tangit Horatius,

Parturiunt montes, naſcetur ridiculus mus.

Notat etiam jactantiam. Iactabundi enim, cùm magna profitentur & ostentant, vix parva faciunt. Quapropter Thrasones illi jure sunt materia joci & scommatum. Vetat item hæc fabula inanes timores. Plerumque enim gravior periculo est periculi metus, imò ridiculum est quos metuimus.

De Cane venatico qui ab hero contemnitur.

CAnem venaticũ, qui jam senuerat, instigat herus; frustrà hortatur, tardi sunt pedes, non properat. Prehenderat ferã, fera edentulo elabitur. Increpat herus verbere & verbo. Canis respondet, debere sibi jure ignosci; jã senuisse, at juvenẽ fuisse strenuũ. Sed, ut video, inquit, nil placet sine fructu: juvenẽ amâsti, senem odisti. Amâsti prædabundum, odisti tardũ, edentulum. Sed si gratus esses, quem olim juvenẽ frugis causâ dilexisti, senem fructuose juventutis gratiâ diligeres.

MOR. Rectè canis. Nam, teste Nasone,

Nil, nisi quod prodest, charum est: En! detrahe mentî
Spem fructus avidæ, nemo petendus erit.

Præteriti commodi nulla est memoria, futuri autem gratia non magna, præsentis commodi summa.

Turpe quidem dictu, sed, si modo vera fatemur,
Vulgus amicitias utilitate probat.

De Leporibus & Ranis.

SYlvâ insolito mugiente turbine, trepidi lepores rapidè occipiunt fugere. Fugientibus cùm obsisteret palus, stetêre anxii, utrinq; comprehensi periculis. Quódque majoris esset incitamentũ timoris, vident in palude mergi ranas. Tũc ex leporibus unus prudẽtior cæteris, ac disertior, Quid, inquit, inaniter timemus? Animo opus est: Corporũ quidẽ agilitas nobis est, sed animus deest. Hoc periculũ turbinis non fugiendũ, sed est contemnendum.

MOR. Omni in re opus est animo, Iacet virtus sine confidentia. Confidentia enim dux & regina virtutis est.

De Hœdo & Lupo.

CApra, cùm esset pastũ itura; hœdum domi concludit, monens ad vesperum nemini dũ redeat ipsa. Lupus, qui

qui id procul audierit, post matris discessũ pulsat fores: voce capriſſat, jubens recludi. Hœdus dolũ præsentiens, Non aperio, inquit: nã etsi vox capriſſat, tamen equidẽ per rimulas lupum video.

MOR. Obedire parenti filios, ipsis utile; & juvenem seni decet auscultare.

De Cervo & Ove.

CErvus eorã lupo ovem ream facit, modium tritici debere clamitans. Ovis debiti quidẽ erat insciа; tamen ob lupi præsentiam spondet se daturã. Dicitur solutioni dies: adest: monet cervus ovẽ. Illa it inficias. Quòd enim promiserat, excusat factum id metu, & præsentiâ lupi; Votum extortum non esse servandum.

MOR. Sententia juris est, *Vim vi repellere licet.*
Ex hac fabula nova quædam nascitur, *Fraudem fraude refellere licet.*

De Rustico & Angui.

RUsticus quida nutrierat anguem. Iratus aliquando, bestiam petit securi. Evadit ille non sine vulnere. Postea rusticus deveniens ad paupertatẽ, ratus est id infortunii propter anguis injuriã sibi accidere. Igitur supplicat angui ut redeat. Ille ait, Ignoscere se, sed redire nolle; neque fore securũ cum rustico, cui tanta sit domi securis; livorem vulneris desisse, superesse tamen memoriam.

MOR. Ei, qui semel fidem lolvit, iterum habere fidem vix est tutum. Injuriam quidem condonare, id sanè misericordia est: cavere autem sibi, & decet, & prudentiæ est.

De Vulpecula & Ciconia.

VVulpecula vocavit ciconiam ad cœnam: Opsonium in mensam effundit: quod, cùm liquidum esset, ciconiâ frustrâ rostro tentante, vulpecula lingit. Abit elusa avis, pudétq; pigétq; injuriæ. Post plusculum dierum redit, invitat vulpeculam. Vitreum vas situm erat plenũ

opso-

opſonii: quod quidẽ vas, cùm eſſet arcti gutturis, vulpeculæ opſoniũ licuit videre, & eſurire, guſtare non licuit: Ciconia roſtro facilè exhauſit.

MOR. Diſſus riſum, jocus jocum, dolus dolum, fraus meretur fraudem. *R*

De Lupo & Capite picto.

LUpus in officina ſculptoris caput humanũ repertum verſat; miratur, ſentiens, id quod erat, nihil habere ſenſûs. O pulchrum, inquit, caput! Eſt in te artis multũ, ſed ſenſûs nihil.

MOR. Externa pulchritudo, ſi adſit interna, grata eſt. Sin alterutra carendum eſt, præſtat externa quàm interna careas. Illa enim ſine hac interdum incurrit odium, ut ſtolidus eò ſit odioſior, quò formoſior.

De Graculo.

GRaculus ornavit ſe plumis pavonis. Deinde pulchellus ſibi viſus, faſtidito genere ſuo, contulit ſe ad pavonũ genus. Illi tandẽ, intellectâ fraude, ſtolidam avẽ coloribus nudârunt, & plagis affecerunt. Horatius hanc fabellam primo Epiſtolarum libro narrat, de cornicula. Ait eam olim adornatã collectis, quæ avibus exciderant, plumis: poſtea autem, cùm unaquæque avium ſuam plumam decerpſiſſet, rediculam fuiſſe.

Nè, ſi fortè ſuas repetitum venerit olim
Grex avium plumas, moveat cornicula riſum,
Furtivis nudata coloribus.

MOR. Notat hæc fabula eos qui ſe gerunt æquo ſublimiùs, qui cum his vivunt, qui & ditiores ſunt & magis nobiles, quare ſæpe inopes fiunt, & ſunt ludibrio. Probè Juvenalis monet, ——— *E cælo deſcendit γνῶθι σεαυτὸν*, hoc eſt, Noſce teipſum.

De Muſca & Formica.

MUſca altercabatur cum formica: ſe nobilem, illã ignobilem; ſe volitare, illam repere; ſe verſari in tectis regum, illam in cavernis latêre, ſegetem rodere, aquã bibere; ſe ſplendidè epulari jactabat, & hac tamen

otio

otio nanciſci. E regione, formica ſe non ignobilẽ eſſe, ſed ſuis natalibus contentã: muſcam vagam eſſe, ſe ſtabilẽ: ſapere formicæ grana & fluenta, quod muſcæ paſtilli & vina; atque hæc ſe non ſegni otio, at ſtrenuâ operâ nanciſci: porrò formicã lætam eſſe & tutam, charã omnibus, exemplar denique laboris; muſcam anxiam, cũ periculo eſſe cunctis infeſtã, cunctis inviſã, exemplar denique ſegnitiei: formicã hyemis memorem alimenta repenere; muſcam in diem vivere, hyeme aut eſurituram, aut certè morituram.

MOR. Qui pergit quæ vult dicere, ea quæ non vult audiet. Muſca ſi bene dixiſſet, bene audiſſet. Aſſentior autem formicæ. Videtur enim optabilior vita obſcura cum ſecuritate, quàm cum periculo ſplendida.

De Rana & Bove.

RAna cupida æquandi bovẽ ſe diſtendebat. Filius hortabatur matrem cœpto deſiſtere: nihil enim eſſe ranã ad bovẽ. Illa ſecundùm intumuit. Clamitat natus, Crepes licèt mater, bovẽ nunquã vinces. Tertiùm autẽ cùm intumuiſſet, crepuit.

MOR. Cuique ſua dos eſt. Hæc forma, ille viribus; hic opibus, ille pollet amicis: unumquemque ſuo decet eſſe contentum. Vale ille corpore, tu ingenio. Quocirca quiſque ſemet conſultat: nec inviideat ſuperiori, quod miſerum eſt; nec, quod ſtultiſſimæ eſt, certare optet.

De Equo & Leone.

VEnit ad equũ comedendũ leo: Carens autem præ ſenecta viribus, meditari cœpit artem; medicũ ſe profitetur, verborũ ambage equum moratur. Hic dolo dolũ, artem opponit arti. Fingit ſe nuper in loco ſpinoſo pupugiſſe pedẽ, orat ut inſpiciens ſentẽ medicus educat. Paret leo. At equus, quanta potuit vi, calcẽ leoni impingit, & ſe continùo conjicit in pedes. Leo vix tandẽ ad ſe rediens, (ictu enim propè exanimatus fuerat) Pretium, inquit, ob ſtultitiam fero; & is jure effugit: dolum enim dolo ultus eſt.

MOR.

MOR. Odio digna est simulatio, & simulatione capienda. Non est timendus hostis, qui hostem præ se fert; sed qui, cùm hostis sit, benevolentiam simulat, is demum timendus est, & odio dignissimus.

De Equo & Asino.

EQuus, phaleris sellâque exornatus, cũ ingenti hinnitu per viã currebat. Currenti autẽ onustus asellus fortè obstabat. Equus irâ fremebundus, & fræna ferox spumantia mandens, *Quid, inquit, tarde, ignave, obsistis equo? Cede, inquã, aut proculcabo te pedibus. Asellus, contrà rudere non ausus, cedit tacitus. Equo autẽ provolanti & cursũ intendenti crepat inguen. Tum cursui & ostentui inutilis, ornamẽtis spoliatur, deinde carrario venditur. Postea cum carro venientẽ vide: asellus, & affatur, Heus bone vir, quid istuc ornati est? ubi aurata sella, bullata cingula? ubi nitidũ frænũ? Sic, amice, ncesse fuit evenire superbienti.*

MOR. Plerique in secundis rebus elati sunt, nec sui memores, nec modestiæ: Sed quia prosperitate insolescunt, adversitatem incurrunt. Eos qui videntur felices monuerim esse cautos; etenim si rota fortunæ circumacta fuerit, sentient miserrimum genus infortunii esse, fuisse felices. Accidit ad cumulum infelicitatis id quoque mali, Contemnentur ab iis quos ipsi contempsere; & illudent eis ii, quos ipsi risere.

De Avibus & Quadrupedibus.

AVibus pugna erat cum quadrupedibus. Utrinque spes, utrinque metus, utrinque erat periculũ. Vespertilio autẽ, relictis sociis, deficit ad hostes: vincunt aves, duce & auspice aquilâ. Transfugã verò vespertilionẽ damnant, utì nè ad aves unquã illi sit reditio, uiì nè lucì unquã sit volatus. Hæc causa vespertilioni est, ut non nisi noctu volet.

MOR. Qui cum sociis adversitatis & periculi particeps esse renuit, prosperitatis & salutis expers erit.

De Lupo & Vulpe.

LUpus, cũ prædæ satìs esset, in otio degebat. Accidit vulpecula: sciscitatur otii causã. Sensit lupus insidias

dias fieri suis epulis; simulat morbũ esse causam: orat vulpeculam deprecatũ ire deos. Illa, dolens dolum non succedere, adit pastorẽ, monet patere latebras lupi: hostem enĩ securũ posse inopinatò opprimi, Adoritur pastor lupũ, mactat. Illa potitur antro & prædâ. Sed fuit illi breve sceleris sui gaudium: nam, non ita multò pòst, idem pastor & ipsam capit.

MOR. Fœda res invidia est, & ipsi interdum autori quoque perniciosa. Flaccus, Epistolarum lib. 1.

Invidus alterius rebus macrescit opimis.
Invidia Siculi non invenere tyranni
Majus tormentum.

De Cervo.

CErvus, in perspicuo fonte se conspicatus, probat procera frontis & ramosa cornua; sed tibiarũ exilitatẽ damnat. Fortè, dũ contemplatur, dũ judicat, intervenit venator: fugit cervus Ocyor *pilis*, & agente nimbos ocyor Euro. *Insectantur fugientem canes. Sed cùm intrâsset condensã sylvam, implicata sunt ramis cornua. Tum demũ tibias laudabat, & cornua damnabat, quæ fecêre ut præda esset canibus.*

MOR. Fugienda petimus, petenda fugimus. Placent quæ officiunt, quæ conferunt, displicent. Beatitudinem cupimus, priusquam ubi sit intelligamus. Opum excellentiam & honorum celsitudinem quærimus: in his beatitudinem sitam opinamur, in quibus tamen multum laboris est & doloris. Pulchrè id significat Lyricus ille noster,

Sæpius ventis agitatur ingens
Pinus, & celsæ graviore casu
Decidunt turres, feriuntque summos
Fulmina montes.

De Vipera & Lima.

IN fabrica offẽdens limã vipera, cœpit rodere. Subrisit lima, Quid, inquiens, inepta? quid agis? Tu tibi antè contriveris dentes, quàm me atteras, quæ duritie emæris præmodere soleo.

MOR.

MOR. Etiam atque etiam vide qui cum tibi res ſit. Si in fortiorem dentes aceuas, non illi, ſed tibi nocueris.

De Lupis & Agnis.

Lupis & agnis, quibus naturâ eſt diſcordia, fœdus aliquando fuit, datis utrinque obſidibus. Lupi ſuos catulos, oves canũ cohortẽ dedêre. Quietis ovibus ac paſcentibus, lupuli matrũ deſiderio ululatus edunt. Tum lupi irruentes, fidem fœdúſque ſolutum clamitant, ovéſque canum præſidio deſtitutas laniant.

MOR. Inicitia eſt, ſi in fœdere tua preſidia hoſti tradas. Nam qui hoſtis fuit, hoſtis forſan nondum eſſe deſiit, fortaſſis & cauſam ceperit, cure te mutatum præſidio adoriatur.

De Sylva & Ruſtico.

Quo tempore etiã arboribus ſuus ſermo erat, venit ruſticus in ſylvã; rogat ut ad ſecurĩ ſuam tollere liceat capulũ. Annuit ſylva. Ruſticus, aptatâ ſecuri, cœpit arbores ſuccidere. Tũ, & quidem ſerò, pœnituit ſylvam ſua facilitatis: doluit ſeipſam eſſe cauſam ſui exitii.

MOR De quo bene merearis, vide. Multi fuere, qui accepto beneficio in autoris abuſi ſunt perniciem.

De Membris & ventre.

Pes & manus ventrẽ olĩ incuſàrunt, quòd ab otioſo eo lucra ipſorũ vorarentur. Jubent aut laboret, aut ali nè petat. Supplicat ille ſemel atque iterũ. Negant tamẽ manus alimentũ. Exhauſto inediâ ventre, ubi cœpêre omnes artus deficere, tum manus voluit tãdẽ officioſa eſſe: verum id ſerò. Nam venter, deſuetudine debilis, cibum repulit. Ità cuncti artus, dum ventri invident, cum ventre pereunte pereunt.

MOR Perinde atque in membrorum ſocietate eſt, ità ſe habet ſocietas humana. *Membrum eget membro: amicus eget amico.* Quare mutuis officiis, mutuis operibus utendum eſt: neque divitiæ, neque dignitatum apices hominem ſatis tuentur. Unicum & ſummum præſidium, complexum amicitia eſt.

De

De Simia & Vulpecula.

Simia vulpeculam orat ut partẽ caudæ ſibi donet ad tegendas nates; illi enĩ eſſe oneri, quod ſibi foret uſui & honori. Reſpondet illa, nihil nimis eſſe; & ſe malle humum caudâ ſuâ verri, quàm ſimiæ nates tegi.

MOR. Sunt qui egent; ſunt quibus ſupereſt: nulli tamen divitum id moris eſt, ut re ſuperfluâ beet egenos.

De Cervo & Bobus.

Cervus, venatorẽ fugiens, conjecit ſe in ſtabulum: boves orat, ut in præſepi latitare liceat. Boves tutũ eſſe negant; mox enĩ & dominũ & famulũ affuturos. Ille ſecurũ ſe eſſe ait, modò nè ipſi prodant. Intrat famulus, occultũ fœno non videt; exit. Geſtire cervum, nihil jã timere. Tum unus è bobus, & ævo & conſilio gravis, Facile, inquit, erat hunc (qui talpa eſt) fallere: ſed ut herũ (qui Argus eſt) lateas, Hic labor, hoc opus eſt. Mox deĩde introgreditur herus; qui, ut ſervi negligentiam corrigat, cuncta luſtrans oculis, & præſepe manu tentans, cervi deprehendit ſub fœno cornua: inclamat famulos, accurrunt, ferã concludunt, capiunt.

MOR. In adverſis rebus & periculis, latebræ difficiles ſunt inventu: aut quia miſeros, ut cœpit, fortuna exagitat; aut quia ipſi metu impediti conſilii ſenſet imprudentiâ produnt.

De Leone & Vulpecula

Leo ægrotabat, viſebant animalia, unâ officiũ differente vulpeculâ. Ad hanc legatum mittit leo cum epiſtola, quæ venire admoneat; gratiſſimã rem ægroto fore ejus unius præſentiam; nec quicquã periculi fore cur vulpecula metuat; leonẽ enĩ primùm quidẽ amiciſſimũ eſſe vulpeculæ, ideóque percupere ejus colloquium.

De-

Deinde ægrotum esse, & decumbere, ut etiam si (id quod non erat) velit, nocere tamen non queat. Rescribit vulpecula, Optare se ut leo convalescat, idque oraturam superos; cæterùm minimè visuram; terreri enim se vestigiis. Quæ quidem vestigia cùm omnia sint antro leonis adversa, & nulla aversa, tam rem indicium esse, multum quidem animalium introîsse, sed exîsse nullum. Horat.

Olim quod vulpes ægroto cauta leoni
Respondit, referam: Quia me vestigia terrent,
Omnia te adversùm spectantia, nulla retrorsum.

MOR. Cave fidem habeas verbis Ni caveris, sæpe tibi dabuntur verba. Capienda est conjectura tum ex verbis, tum ex factis; & ex his illa sunt judicanda.

De Vulpecula & Mustela.

Vulpecula, longâ inedîâ tenuis, fortè per angustiorem rimam ad cumeram frumenti repsit: in qua cùm probè pasta fuit, deinde rursus tentantem egredi distentus impedit venter. Mustela luctantem procul contemplata, tandem monet, si exire cupiat, ad cavum macra redeat, quô macra intraverat.

MOR. Videas complures in mediocritate lætos esse atque alacres, vacuos curis, expertes animi molestiis. Sin hi divites facti fuerint, videbis eos mœstos incedere, nunquam frontem porrigere, plenos curis, animi molestiis obrutos. Hanc fabellam sic Horatius canit, lib. 1. Epist 7.

Forte per angustam tenuis vulpecula rimam
Repserat in cumeram frumenti: pastaque rursus
Ire foràs pleno tendebat corpore frustrà.
Cui mustela procul, Si vis, ait, effugere istinc,
Macra cavum repetas arctum, quem macra subisti.

De Equo & Cervo.

Equus gerebat bellum cùm cervo. Pulsus tandem è pascuis, implorabat opem humanam. Redit cum homine: descendit in campum: victus antea jam fit victor. Sed tamen hoste victo, & sub jugum misso, ipse victor necesse est serviat homini. Equitem fert dorso, frænum ore.

MOR. Dimicant multi contra paupertatem: quâ per fortunam & industriam victa, sæpe victoris interit libertas: Domine quippe & victores paupertatis servire incipiunt divitiis, anguntur avaritiæ flagris, parsimoniæ cohibentur frænis, nec quærendi tenent modum, nec (justo quidem avaritiæ supplicio) partis rebus audent uti. De hac re Horatius lib. 1. Epistolarum, 10. Epist.

Cervus equum pugnâ melior communibus herbis
Pellebat, donec minor in certamine longo
Imploravit opes hominis, frænumque recepit.
Sed, postquam victor violens discessit ab hoste,
Non equitem dorso, non frænum depulit ore.
Sic, qui pauperiem veritus, potiore metallis
Libertate caret, dominum vehet improbus, atque
Serviet æternùm, quia parvo nesciat uti.

ÆSOPI FABULÆ,
ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De duobus Adolescentibus.

Adolescentes duo opsonium apud coquum sese empturos simulant. Coquo alios res agente, carnem alter é canistro surripit: dat socio ut sub veste occulat. Coquus subreptam sibi carnis partem ut vidit, furti utrumque cœpit insimulare. Qui abstulerat, per Jovem nihil habere; is verò qui habuit, nil se abstulisse idemidem pejerat. Ad quos, Me quidem, inquit coquus, fur nunc latet; sed is inspexit, is scit per quem jurâstis.

MOR. Si quid peccavimus, id statim non sciunt homines; at Deus omnia videt, qui sedet super cœlos, & intueter abyssos. Quod si cogitet homines, suppressius prudentiusque peccatur.

De Cane & Lanio.

Canis in macello cùm lanio carnem abstulisset, impedes sese continuò quantum potuit conjecit. Lanius, jacturâ rei perculsus, primùm tacuit: deindè an-

mum recipiens, sic procul acclamavit, O furacissime, curre tutus, impune tibi licet: tutus enim es nunc ob celeritatem: posthac autem cautiùs observaberis.

MOR. Hæc fabula significat, plerosque omnes tum demum fieri cautiores, ubi damnum acceperint.

De Cane & Ove.

CAnis ovem in jus vocat, panem ex mutuo debere clamitans. Illa it inficias. Milvus, lupus, vultur, accersuntur: rem affirmant. Damnatur ovis: damnatam canis rapit ac deglubit.

MOR. Falsis testimoniis opprimi quamplurimos, tum nemo nescit, tum hæc quam optimè docet fabellula.

De Agno & Lupo.

AGno comitanti caprum lupus sit obviam; rogitat cur relictâ matre olidum potiùs sequatur hircum, suadétque ut ad distenta lacte matris ubera redeat; sperans ità fore, abductum ut lanietet. Ille verò, mater me, ô lupe, inquit, huic commisit: huic summa cura servandi data est: parenti potiùs quàm tibi obsequendum, qui me seducere istis dictis postulas, subductum mox discerpere.

MOR. Noli omnibus fidem habere. Multi enim, dum aliis videntur velle prodesse, sibi interim consulunt.

De Adolescente & Cato.

CUm adolescens quidam in deliciis amoribusque usurpâsset catum. Venerē precibus fatigavit, ut catum in fœminam trāsfiguraret. Commiserescit & audit orantem Venus: fit metamorphosis, qua adolescenti miserè amanti perplacuit: nempe tota succi plenula, tota candidula, tota elegantula. Itur deinde in cubiculum, ridetur, laditur. Nec verò ità multò post, percupiens experiri Dea nunquid catus cum corpore mutâsset & mores, per simplicium immittit musculum. Ibi risu pror-

sus atque ludo res digna accidit. Conspectam illico bestiolam insequitur muliercula. Venus indignans fœminæ vultus in catum mutavit.

Cum pedibúsque manus, cum parvis brachia mutat
Cruribus: & cauda est mutatis addita membris.

MOR. *Cœlum, non animum mutant, qui trans mare currunt.*
Nimisque difficile est, assueta relinquere.
Horat. *Naturam expellas furcâ licet, usquè recurret.*

De Agricola & Filiis.

COmplures habebat agricola adolescentulos itq; inter se discordes fuêre: quos pater elaborans trahere ad mutuum amorem, apposito fasciculo, jubet singulos brevi circundatum funiculo effringere. Imbecilla nequicquam conatur ætatula. Solvit pater, redditq; singulis virgulam: quam cùm pro suis quisque viriculis facilè frangeret; O, inquit, filioli, sic concordes vos vincere poterit nemo: Sed si mutuis volueritis sævire vulneribus, atque intestinum agitare bellum, eritis tandem prædæ hostibus.

MOR. Docet hic Apologus, *Concordia parvas res crescere, discordia magnas dilabi.*

De Rustico & Equo.

RUsticus equum vacuum, asinúmq; sarcinulis egregiè onustum producit ad viam. Defessus asellus equum, sibi onera ut adjuvet, orat, si salvum velit. Negat facturum equus. Asellus tandem sarcinæ pondere gravatus procumbit: moritur. Herus omne onus, mortui quoque aselli corium, in equi dorsum reclinat. Quibus cùm ille deprimeretur, Me miserum, inquit! merito meo sic nunc excrucior, qui dudum laboranti asino opitulari nolui.

MOR. Monemur hac fabulâ, ut oppressis subveniamus amicis. *Ortus nostri* (inquit Plato) *partem sibi patria vendicat, partem amici.*

De Carbonario & Fullone.

Fullonem invitabat carbonarius, ut secum in unis ædibus habitaret. Fullo, Non est, inquit, mi homo, istud mihi vel cordi, vel utile: vereor enim magnopere, nè quæ ego eluam, tu reddas tam atra quàm carbo est.

MOR. Monemur hoc Apologo, cum inculpatis ambulare: monemur sceleratorum hominum consortium, velut pestem quandam, devitare. *Trahunt* (inquit Campanus) *hominem sodalitia, commercia etiam in mores penetrant; & perinde quisque evadit, ut ii quibuscum versatur.*

De Aucupe & Palumbo.

IT venatum auceps: videt nidulantem procul in altissima arbore palumbum: adproperat: deniq; insidias molitur: premit fortè calcibus anguem. Hic mordere. Ille improviso exanimatus malo, Me miserum, inquit! dum alteri insidior, ipse dispereo.

MOR. Significat hæc fabella, nonnunquam eos suis artibus circumveniri, qui res novas moliuntur.

De Buccinatore.

Buccinator quidam ab hostibus capitur, adducitur, Trepidare ille, supplicare ut parcant innoxio; se, quando nihil armorum unquam præter unam buccinam gestaverit, hominem nè potuisse quidem occidere, nedum voluisse. Illi contra murmure tum sævo, tum verberibus intonant, Nihil agis, scelus, maximè noces, atque nunc hîc cruci dabere; quod, cùm ipse (ut fateris) sis rei militaris imperitus, cornu isto tuo aliorum excitas evibrásque animos.

MOR. Gravissimè peccant nonnulli, qui ad mala alioqui satis pronis principibus, ut iniquè agant, consulunt, atque hujusmodi quædam ad illorum aures occinunt: Quid etiam dubitas? An te principem esse oblitus es? An non tibi quod lubeat, licet? Tu legibus major: in te Legirupæ nomen cadere haud potest, qui ipsis etiam dominaris legibus. Tu nihil possidens, quod tuum non sit. Tu potes & servare & perdere. Tibi fas est, opibus dignitatéque augere quem visum sit, Fas est ubi libuerit adimere. Alios alia vel damnant, vel commendant: Tibi nihil non honestissimum futurum.

De Lupo & Cane.

Lupus cani ante lucem in sylva fortè fortuna fit obviam; salutat, adventum gratulatur: deniq; rogat quo pacto tam sit nitidus. Cui ille, Herilis cura hoc efficit; herus me blandientem sibi demulcet, de mensa pascor herili nitidissima, nunquam sub die dormito, tum universæ familiæ non dici potest quam sim gratus. Ne tu, inquit, lupus, multo es felicissimus, ô canis, cui tam benignus & comis contigit herus; quo cum ô utinam commorari & mihi liceat; nullum me animantium esset uspiam fortunatius. Canis, novi status cupidissimum videns lupum, effecturum se pollicetur, ut hæreat in parte aliqua apud herum, modò de pristina ferocia aliquid remittere, & servitutem servire velit. Stat Sententia: Lupo libitum est deambulare ad villam: sermones edunt in itinere prorsus jucundissimos. Postea verò cùm illuxit, contritum canis collũ videns lupus, Quid sibi vult, inquit, ô canis, tua isthæc prorsus depilata cervix? Solebam inquit ille, feroculus notis pariter & ignotis allatrare obmordetréque nonnunquam: Id ægrè ferens herus, crebris me tundebat verberibus, prohibens etiam, ne quem præter furem lupũmque adorirer: ego sic vapulando victus sum & mitior factus, hócque genialis sævitiæ servavi signum. Lupus hoc audito, Ego, inquit, heri tui amicitiam tanti non emo. Vale igitur, ô canis, cum tua isthac servitute: mihi mea potior est libertas.

MOR. Obtabilius est humili casâ dominum esse, & panem atrum vo[illegible] in amplissima regia opiparis mensis frui, & obnoxium trepi[illegible]: nam libertas sublimi exulat aulâ, ubi accipienda venit; [illegible] est.

De

De Agricola & Canibus.

AGricola, cùm ruri plusculos hyemâsset dies, cœpit tandem necessariarum rerum penuriâ laborare: interfecit oves, mox & capellas, postremo boves quoque mactat, ut habeat quo inediâ penè exhaustum corpusculum sustentet. Id videntes canes, salutem fugâ quærere constituunt; sese enim non victuros diutiùs quando nè bobus quidem, quorum in opere rustico faciendo utebatur operâ, pepercit herus.

MOR. In quam domum mercedis gratia re tradas, vide. Nonnulli inhumanissimi sunt heri. Multi enim hodie cò dementiæ prolabuntur, ut vel servos infortunio, malo, & damno libenter mactent.

De Vulpe & Leone.

LVlpecula, quæ leonis mimanitatem insuetam habebat, semel atq; iterum id fortè animal contemplata, trepidare & fugitare. Cùm jam tertiò obtulisset sese obviam leo, tantum abfuit ut metuerit quicquam vulpes, ut confidenter illum adierit salutaveritque.

MOR. Omnes nos consuetudo audaciores facit, vel apud eos quo antea aspicere vix ausi fuimus.

De Vulpe & Aquila.

LVlpeculæ proles foràs excurrebat: ab aquila comprehensa, matris fidem implorat. Accurrit illa; ut captivam prolem dimittat, aquilam rogat. Aquila nata præda ad pullos subvolat. Vulpes, correpta face quasi illius munitiones incẽdio absumptura esset, insequitur. Cum jam arborem conscendisset, Et ipsa nunc te, inquit, tuósque si potes tuere. Trepidans aquila incendium dum metuit, Parce, inquit, mihi parvisque liberis: tuum quicquid habeo, reddidero.

MOR. Per aquilam potentis atque audacis animi homines intellige, per vulpem, pauperculos, quos calumniis premere, contumeliisq; afficere divitibus æque studium est. Verùm, quando est sua & formicis ira, impotentes ii acceptam interdum probè ulciscuntur injuriam.

De Agricola & Ciconia.

GRuibus anſeribúſque ſata depaſcentibus, laqueum prætendit ruſticus; capiuntur grues, capiuntur anſeres, capitur & ciconia. Supplicat illa, innocentem ſeſe clamitans; & nec gruem nec anſerem eſſe, ſed avium omnium optimam, quippe quæ parenti ſedulo ſemper inſervire, eundémque ſenio confectum alere conſueverit. Agricola, Horum, inquit, nil me fugit: verùm cum nocentibus poſtquam te cepimus, cum eis quoque morieris.

MOR. Qui flagitium committit, & is qui impuris ſe adjungit ſocium, pari pœna plectuntur.

De Gallo & Cato.

VEnit ad gallum comedendum catus: non ſatis autem habens ad nocendum cauſæ, gallum criminari occipit, obſtreperam eſſe avem dictitans, utpote quæ vece tam acutâ noctu dormientes homines expergefacit. Ille ſe innocentem ait, cùm ſic excitet ad opera mortales. Catus interea intonat, Nihil agis, ſceleſte: cum matre rem habes, nec à ſorore abſtines. Id gallus quoque cùm expurgare niteretur; Nec hoc, inquit, perſeverantiùs ſæviens catus, quicquam faciet: tu mihi hodie diſcerperis.

MOR. Vetus dictum eſſe ait Guliel. Gaudanus, *Ut canem cædas, facile inveniri baculum.* Malus, ſi libitum fuerit, quo jure, quâque injuria, te præcipitem dabit.

De Opilione & Agricolis.

PUer edituore pratulo oves paſcebat, atque per jocum terque quaterque lupum adeſſe clamitans agricolas undique excitebat. Illi ſæpius illuſi ſeriò auxilium imploranti dum non ſubveniunt, fiunt oves prædæ lupo.

MOR. Si mentiri conſueverit quiſpiam, huic, ſi quando verum narare occeperit, haud facilè habebitur fides. Superiori Apologo finitimus eſt ille apud Horat. lib. 2. Epiſt. 17. de Plano ſcurra iocus.

Nec, ſemel irriſus, triviis attollere curat

Fracto

Fratio crure Planum: licèt illi plurima manet
Lacryma, per sanctum juratus dicat Osirim,
Credite, non ludo: crudelis tollite claudum.
Quære peregrinum, vicinia rauca reclamat.

De Aquila & Corvo.

RUpe editissima in agni tergum devolat aquila. Videns id corvus, imitari, velut simia, gestit aquilam: in arietis vellus se dimittit, dimissus impeditur, impeditus comprehenditur, comprehensus projicitur pueris.

MOR. Non aliorum, sed suâ se quisque virtute æstimet *Tuo te pede metire*, inquit Horatius. *Id velu, id tentes, quod possis.*

De Cane invido & Bove.

PRæsepio fœni pleno decumbebat canis. Venit bos ut comedat. Ille se se surrigens, prohibere. Bis, Dii te cum tua isthac invidia perdant, inquit, qui nec fœno vesceris, nec me vesci sinis.

MOR. Eo sunt ingenio plerique, ut aliis invideant, quòd ipsi mentis inopiâ assequi nequeant.

De Cornice & Ove.

STrepitat in oviculæ dorso cornicula. Ovè, Cani, inquit, si sic obstreperes, ferres infortunium. At cornix, Scio inquit, quibus insultem; placidis molesta, sævis amica.

MOR. Impotenti & sincero perpetuò est cum malis parata certatio. Illiditur solo innocentissimus quisque: nocentes verò, ac præferocis hominis auribus obstrepit nemo.

De Pavone & Luscinia.

PAvo apud summi Iovis sororem & conjugem Innonem, queritur, luscinium suavè cantillare; se ob raucam ravim ab omnibus irrideri. Cui Inno, Dos sua à diis cuique: luscinia cantu, tu plumis longè superas: unumquemque suâ sorte decet esse contentum.

MOR. Quæ dii largiantur, grato sumamus animo, neque majora quæramus. *Superi temere agunt nihil,*

De

De Mustela senicula & Muribus.

Mustela, præ senio viribus carens, mures jam, ità ut solet, insequi non valebat; meditari cœpit dolum, in farinula colliculum se illatebrat, sic sperans fore, ut citra laborem venetur. Accurrunt mures, & farinam estitare dum cupiunt, ad unum omnes à mustela vorantur.

MOR. Vbi viribus quispiam destitutus fuerit, ingenio opus est. *Lysander Lacedæmonius* subindè dicere solebat. Quò non pervenit et leonina pellis, vulpinam assumendam esse. Quod sic lucidiùs dixeris, *Vbi virtus non satis potest, adhibenda est astutia.*

Apologus ex Mantuano traductus.

Rusticus quidam ex malo, quam in proximo habebat agello, sapidissima quotannis legebat poma: hero lecta donabat urbano: qui, illectus incredibili pomorum dulcedine, malum tandē ad sese transtulit. Ea veterrima repentè exaruit, atque ibi poma pariter & malus pariere. Quod cùm patrifamilias nuntiaretur, Heu! difficile est, inquit, annosam transplantare arborem, satis superq; fuerat (si frænos meæ novissem imponere cupiditati) fructus ramo decerpere. Hanc fabellam sic Mantuanus cecinit:

Rusticus ex malo dulcissima poma legebat,
Unde dare urbano dona solebat hero.
Ast herus, illectus frugum dulcedine, malum
Transtulit in laribus proxima rura suis.
At quia malus erat senior, translata repentè
Aruit, & proles cùm genitrice perit.
Heu! malè transfertur, senio cùm induruit arbor,
Inquit herus: fuerat carpere poma satis.

MOR. *Qui nimium sapiunt atque inconcessa sequuntur,*
Despiunt: colibet qui sua vota, sapit.

BARLANDI FABVLÆ.

De Leone & Rana.

Audire vocem visus leo, prosiliit: substitit non sine trepidatione, magni quippiam expectans. Egreditur tandem aquis ranula. Leo, depositò metu adproperans, bestiolam proculcat pedibus.

MOR. Vetat hic Apologus inanes timores, ut illa à Guliel. Gaudino versa Fabula de partu montium.

De Formica.

Sitiens venit ad fontem ut biberet formic; incidit fortè in puteum: opitulatur eminus, ex arbore dejecto ramo, columba. Ramum conscendens formica servatur. Adest, columbam ut capiat, auceps: non sinit formica: aucupis pedem arripit mordicus: avolat columba.

MOR. Docet hæc fabula præclarè, meritis referendam esse gratiam.

De Pavone & Pica.

Gens avium, cùm liberè vagaretur, optabat sibi dari regem. Pavo se inprimis dignum qui eligeretur putabat, quia esset formosissimus. Hoc in regem accepto, pica, O rex, inquit, si, te imperante, aquila nos perstrenuè, ut solet, insequi cœperit, quo illam modo abiges? quo nos pacto servabis?

MOR. In principe non tam forma, quàm corporis fortitudo spectanda: opus est prudentia.

De Ægroto & Medico.

Medicus curabat ægrotum: ille tandem moritur. Tum ad cognatos medicus, Hic, inquit, intemperantiâ periit.

MOR. Bibacitatem & libidinem nisi quis maturè reliquerit, aut nunquam perveniet ad senectutem, aut per brevem est habiturus senectam om.

De Leonis & Aliis.

Leo, asinus, vulpes, eunt venatum: capitur ampla venatio; capta partiri jussa. Asino singulis singulas partes ponente, irrugiit leo: asinum rapit ac laniat. Postea vulpeculæ id dat negotii: qua astutior, cùm, leoni longè optimâ propositâ parte, sibi vix minimam particulam reservâsset, rogat leo, à quo sic docta sit. Cui illa, Hujus me, inquit, calamitas docuit; mortuum asinum ostendens.

MOR. Felix quem faciunt aliena pericula cautum.

De Hœdo & Lupo.

Fenestra prospectans hœdus prætereuntem lupum convitiis incessere audebat. Cui lupus, Non tu, ait, sceleste, mihi convitiaris, sed locus.

MOR. Et tempus & locus semper audaciam addunt homini.

De Asino.

Asinus, de hortulani sævitia querens, Iovi supplicat alium dari herum. Exaudire Iupiter vota asini: dat tegularium: apud quem cùm tegulas gravioráque tergo vectaret onera, accessit rursum ad Iovem: orat dari qui mitior sit. Ridere Iupiter. Ille tamen non destitit instare, orare, usque adeò donec perpelleret. Dat illi coriarium: quem ubi pernovit asellus, Me miserum, inquit, qui dum nullo sum contentus domino, in eum inciderim, qui nec corio quidem meo (quantum auguror) parcet!

MOR. Semper damnamus quæ præsentia sunt, & nova apetimus, quæ (ut dici solet) *Veteribus non sunt potiora.*

De Anu & Ancillis.

Anus quadã domi habebat ancillas complures, quas quotidie antequam lucesceret, ad galli gallinacei, quem domi alebat, cantum excitabat ad opus. Ancillæ, quotidiani tandem negotii commotæ tædio, gallũ obtruncant,

eant, sperantes, jam necato illo, in medios sese dies dormituras: sed hac spes miseras frustrata est. Hera enim, ut interemptum gallum resciuit, intempestà deinceps nocte surgere jubet.

MOR. Non pauci, gravius malum dum fiudent evitare, in alterum diversum incidunt. Pervulgatum est:

Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdim.

De Asino & Equo.

ASinus beatum putabat equum, quòd pinguis esset & in otio degeret: se verò infelicem dicebat, quod macilentus esset, ac strigosus, quotidiéque ferendis oneribus ab immiti hero exerceretur. Haud multò pòst ad arma clamatum est. Tum equus, Non equitem dorso, non frænum reppulit ore, *nec telum corpore. Hoc viso, asinus magnas diis gratias agebat, quod non equum se, sed asinum fecissent.*

MOR. Miseri sunt, quos vulgus beatos judicat; & non pauci beati, qui se miserrimos putant. Sutor crepidarius regem dicit felicem, quem rerum omnium compotem videt; non considerans, in quantas res & solicitudines distrahatur, dum interim ipse cum optima paupertate cantillat.

De Leone & Capra.

EDità rupe ambulantem capram fortè conspicatus leo, monet, ut potius in viride pratum descendat. Capra, Facerem fortassis, inquit, si tu abesses: qui mihi non istud suades, ut ego indè ullam capiam voluptatem, sed ut tu habeas quod vores famelicus.

MOR. Omnibus nè habeas fidem. Quidam enim non tibi, sed sibi consulunt.

De Vulture aliisque Avibus.

ANnuum se natalem celebrare adsimulat vultur: aviculas ad cœnam invitat. Veniunt pleraque omnes; venientes magno plausu favoribusque ascipit; deceptas laniat vultur.

MOR. Non sunt amici omnes qui blandè dicunt, aut benignè se facere velle simulant. Hinc Ovidius, *Melle sub Hybleo sæpe venena latent.*

De

De Anseribus.

ANseres unà cum gruibus agrum vastabant; quibus auditis, rustici protinus in illos feruntur. Rusticos conspicata avolant grues, capiuntur anseres; qui impediti corporis onere, subvolare non poterant.

MOR. Expugnata ab hostibus urbe, facile se subducit inops: at dives servit captus. In bello divitiæ magis oneri sunt quàm usui.

De Jove & Simia.

IUpiter scire percupiens, quisnam mortalium scitissimos ederet liberos convocare jubet quicquid uspiam est animantium. Concurrunt ad Jovem undique: aderat jam alitum pecudúmque genus; inter quas & simia deformes catulos brachio gestans, cum advenisset, à risu nemo temperare potuit: quinetiam Jupiter ipse profusè admodum risit. Ibi continuò simia ipsa, Imo, inquit, mavis & Jupiter judex noster, catulos meos magnopere omnes, quotquot adsunt, præcellere.

MOR. Suum cuique pulchrum, ut est adagium. Et alibi apud Theocritum in Idyl.

Quæ minimè sunt pulchra, ea pulchra videntur amanti.

ANIANI FABVLÆ, ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De Quercu & arundine.

FAstus olim atq; adeo insolentiæ plena quercus, arundinem aggressa est; Si nunc, inquiens, pectus animosũ est tibi, procede agedum ad pugnam, ut noster duarum eventus ostendat utra viribus præstet. Arundo quercus tantam exaltationem fortitudinisq; jactationem vanam nihil mirata sic respondit, Certamen nunc abnuo, nec meæ sortis me piget: nam etsi in omnem partem mobilis, tempe-

tempestates tamen pervinco sonoras: tu, si semel vastò rex Æolus antro luctantes emiserit ventos, concides, & mihi tum rideberis.

MOR. Declarat hæc fabula, non semper eos fortissimos esse, qui (nulla etiam lacessiti injuria) aliis insultant.

De Piscatore & Pisciculo.

Piscator, jacto in aquam hamo cibis illito, pisciculum eduxit. Orat obsecratque captivum, se minutulum ut abire sinat, & adolescere, ut postea majore potiatur. Piscator, Ego, *inquit,* spem pretio non emam: *quippe qui eo fuerim ingenio semper, ut quicquid possem, mallem auferre potiùs in præsentia.*

MOR. Hæc nos monet fabella, nè certa incertorum spe unquam amittamus. *Quid enim stultius,* ut est apud Ciceronem, *quam incerta pro certis habere?*

De Formica & Cicada

Appetente hyeme, frumentum in aream ad solem trahebat formica. Vidit id cicada, accurrit, rogitat granum. Formica, Cur non, inquit, & tu meo exemplo æstate trahis quocunque potes, atque addis acervo. Respondet illa, sibi id temporis cantando transigi. Ridens formica, Si, ait, æstate cantare soles, merito nunc esuris.

MOR. Monemur hac fabella, dum adhuc robur corporis adest, quærere ea quibus imbecilla sustentetur senectus. Per *hyemem*, senectutem intellige, et *æstatem*, adolescentiam, & florem illum ætatis.

De Leone & Tauro.

Leonem fugiebat taurus, in hircum incidit: is cornu & caperatâ minitabatur fronte. Ad quem plenus irâ taurus, Non tua, inquit, in rugas contracta frons me territat, sed immanem metuo leonem, qui nisi tergo hæreret meo, jam scires, non ità parvam rem esse pugnare cum tauro, & nostro sequi de vulnere sanguinem.

MOR. Calamitosis non est addenda calamitas. Sat *miser* est, qui *semel* est *miser.*

ANIANI FABVLÆ,

A GVLIELMO HARMANNO, D. AVGVSTINI Ordinis Canonico, interprete mutatæ.

De Nutrice & Lupo.

NVtrix minatur puerum plorantem, ni taceat, datum iri lupo. Lupus id fortè audit, spe cibi manet ad sæpes. Puer tandem silescit, obrepente somno. Regreditur lupus in sylvam jejunus & inanis. Vulpes ubi sit præda scisscitatur. Gemebundus ille, Verba, inquit, mihi data sunt: puerum plorantem abjicere minabatur nutrix, at fefellit.

MOR. Femina non est adhibenda fides.

De Testudine & Aquila.

CEperat testudinem tædium reptandi. Si quis eam in cœlum tolleret, pollicetur baccas maris rubri. Sustulit eam aquila. Poscit præmium. Non habentem fodit unguibus. Ità testudo, quæ concupiit videre astra, in astris vitam reliquit.

MOR. Tua sorte fis contentus. Fuêre nonnulli, qui, si mansissent humiles, poterant esse tuti; facti sublimes, inciderunt in pericula.

De Cancris, Matre & Filio.

CAncrum retrogradum monet mater; antrorsum ut eat. Filius respondet, Mater, I præ, sequar.

MOR. Nullum reprehenderis vitii, cujus ipse queas reprehendi.

De Sole & Aquilone.

SOl & Aquilo certant uter sit fortior. Conventum est experiri vires in viatorem, ut palmam ferat, qui excussserit manticam. Boreas horrisono nimbo viatorem aggreditur. At ille non desistit, amictum gradiendo duplicans. Assumit vires sol, qui, nimbo paulatim evicto, emolitur radios. Incipit viator æstuare, sudare, anhelare:

Tandem

Tandem progredi nequiens, captat frigus opacum, atque sub frondoso nemore, abjectâ manticâ, resedit: ità soli contigit victoria.

MOR. Quicum certes, etiam atque etiam vide. Nam etsi tu fortis es, est fortasse alius te fortior: aut si non fortior, certè callidior, ut consilio suo tuum vincat robur.

De Asino.

Asinus venit in sylvâ, offendit exuvias leonis, quibus indutus redit in pascua, greges armentáq; territat & fugat. Venit qui perdiderat, quaerit asinum. Asinus viso hero occurrit: imò cum rugitu suo incurrit. At herus prehensis, quae extabant, auriculis. Alios licèt, inquit, fallas; ergo te, asselle mi, probè novi.

MOR. Quod non es, nec te esse simules: non doctum, cùm sis indoctus; non divitem, non nobilem, cùm sis pauper & ignobilis, te jactes. Vero enim comperto, rideberis.

De Rana & Vulpe.

Rana egressa paludem, in sylvis apud feras medicinam profitetur. Ait, se nec Hippocrati, nec Galeno cedere. Caeteris habentibus fidem, illusit vulpes. An haec, inquit, medicinae habebitur perita, cui sic pallet os? Quin curet seipsam. Sic illusit vulpes: est enim ranae os caeruleo colore.

MOR. Stultitiae est, profiteri quod nescias, & ridiculum.

De Cane mordaci.

Canis subindè homines mordenti, ut sibi quisque caveret, allegavit dominis nolam. Canis, ratus virtuti suae tributum decus, suos populares despicit. Accedit ad hunc canem aliquis jam aetate & authoritate gravis, monens, ne id errore: nam ista, inquit, nola data est tibi in dedecus, non in decus.

MOR. Gloriosus interdum sibi ducit laudi, quod ipsi est vituperio.

De Camelo

Camelus, sui poenitès, querebatur tauros insignes ire geminis cornibus, se inermè objectum caeteris animalibus

malibus. Orat Iovem donare sibi cornua. Ridet Iupiter stultitiam cameli: nec modò votum negat, verùm & auriculas bestiæ decurtat.

MOR. Sit quisque fortunâ contentus suâ. Etenim multi fortunam secuti meliorem, incurrêre pejorem.

De duobus Amicis & Urso.

DVo amici faciunt iter: occurrit in itinere ursus. Unus, arbore conscensâ, periculum evitat: Alter, cùm spes fugæ non esset, collidit se humi. Accedit bellua, contrectat jacentem, os explorat & aures. Homine spiritum continente ac motum, ursus, qui mortuis parcit, ratus cadaver esse, innocuus discedit. Percunctante postea socio quidnã bestia dixisset jacenti in aurem: hoc monuisse, ait, Nè unquam cum illiusmodi amicis iter facerẽ.

MOR. Rara avis in terris, nigroque simillima cygno, fides est. Verum amicum res adversæ & pericula designant.

De Equite calvo.

EQues calvus illigârat pileo comam fictitiam. Venit in campum acri spirante Boreâ: ac dum malè observat capillatum galerum, subitò apparet calvities. Tollit cachinnum corona, nec non & ipse ridet. Quid novi est, inquit, avolare capillos alienos, cùm olim defluxerint qui fuerint mei?

MOR. Bellè fecit eques, qui non est indignatus, sed cum ridentibus risit. *Socrates* verò, cùm accepisset in foro alapam, hoc modo respondit, *Molestum esse nescire homines, quando debeant prodire cum galea.*

De duabus Ollis.

DVæ ollæ stetêre in ripa: altera erat lutea, altera ærea; utramq̃ tulit vis fluvii. Luteæ collisionẽ metuenti respondet ærea, nè quid timeat: Sese enim nè collidantur satis curaturam. Tum altera, Seu me, inquit, tecum; seu te mecum flumen colliserit, cum meo utrumque fiet periculo. Quare certum est à te separari.

MOR.

MOR. Satius est vivere cum socio pari, quàm cum potentiori, A potentiori enim potest esse periculum tibi, non illi à te.

De Rustico & Fortuna.

RUsticus, cùm araret, offendebat in sulcis thesaurũ: Gratias agit telluri, quæ hunc edidisset. Fortuna, videns nihil honoris habere sibi, ita est secum locuta. Thesauro reperto stolidus mihi non est gratus; at eo ipso thesauro postea amisso, me primam omnium votis & clamore solicitabit.

MOR. Beneficio accepto, grati simus bene de nobis merenti. Ingratitudo enim digna est etiam beneficio, quod jam acceperit, privari.

De Tauro & Capro.

FUgit leonem taurus; venit ad spelunccam, quærens latibulũ. Intranti occurrat cornibus, qui intus erat, caper. Tum his verbis bos emugit, Tu quidem cornibus tuis meam excipis fugam; verùm si abierit, quem fugio, quantum à viribus tauri distet caper, tum senties.

MOR. Qui nescit miseris est succurrendum, aut certè non nocendum caper est. Quisquis enim à miserorum injurijs non temperaverit, si (ut est fortuna mutabilis) miseriis redierit felicitas, nimirum nocuisse miseris cum pœnitebit.

De Simia & ejus prole.

OMnes animãtes suo conspectui Jupiter adesse jusserat, cujusnã soboles esset pulcherrima, judicaturus. Properant fera, advolant aves, nec non ad id certamen adnatant pisces. Omnium postrema festinat simia, trahens secum suam prolem. Cujus quidem prolis fœdas nates cunctis ridentibus, sic inquit, Maneat, cui faverit Jupiter, victoria: meo tamen judicio, hic meus natus est bellus, & omnium natis jure præferendus. Hoc dicto subrisit & Iupiter.

MOR. Et nos & nostra nobis placeat. Sed de nobis & de nostris factis aliorum sit judicium, nè, si ipsi judicemus, cum simia rideamur.

De Pavone & Grue.

PAvo & grus unà cœnant. Pavo se jactat, caudam ostentat, gruem contemnit. Grus fatetur pavonem formosis esse pennis: se tamen, dum vix tectis supervolat pavo, animoso volatu penetrare nubes.

MOR. Nemo alterum contemplerit. Sua cuique dos, sua cuique est virtus. Qui tuâ virtute carer, forsan habet quâ careas tu.

De Quercu & Arundine.

VAlidiore Noto effracta quercus in flumen praecipitatur: dúmque fluitat, haeret forte ramis suis in arundine. Miratur arundinem in tanto turbine stare incolumẽ. Haec respondet, cedendo & declinando se esse tutam, inclinare ad Notam, ad Boream, ad omnem flatum: Nec mirum esse quòd quercus exciderit, quae non cedere, sed resistere concupivit.

MOR. Potentiori nè resistas, sed hunc cedendo & ferendo vincas. Quod pulchrè docet facund. ffimus poetarum Virgilius,

Nate Deâ, quò fata trahunt retrahúntque sequamur.
Quicquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est.

De Tigride & Vulpe.

VEnator jaculis agitabat feras. Tigris jubet omnes feras absistere; seseque unam ait bellum confecturam. Pergit venator jaculari. Tigris oppido saucia-tur. Fugientẽ è praelio, telúmq; extrahentẽ percontatur vulpes, quisnam valentem belluam tam valde vulnerâsset: Respondet, se authorem vulneris haud nôsse: verùm ex vulneris magnitudine capere se conjecturam, aliquem fuisse virum.

MOR. Fortes plurunque sunt temerarii; & ars vim, ingenium fortitudinem superat.

De Tauris & Leone.

QUatuor fuêre tauri, quibus placuit cõmunẽ ipsorum esse salutẽ, & commune periculũ. Vidit leo simul pascentes, etsi esuriit, tamen conjunctos aggredi meluit.

metuit. Primùm dat operam verbis fallacibus segregare, tum segregatos laniat.

MOR. Concordiâ nihil est firmius: discordia etiam fortes reddit imbecilles.

De Abiete & Dumis.

FErtur olim abies despicere dumos: jactat se procerã esse, locari in ædibus, cũ velo stare in navibus; dumos autem humiles, viles, nulli usui idoneos. Quorum quidẽ tale fuit responsum, Tu sanè, abies, tuis gloriare bonis, & nostris insultas malis. Verùm nec tua refers mala, & nostra præteris bona. Cùm tu sonanti detruncare securi, quàm velles tunc nobis, qui securi sumus, esse te similẽ!

MOR. Et summæ fortunæ sua insunt mala, & humili fortunæ sua bona: Vt nil aliud nunc dicam, hæc secura est ac tuta; illa nec extra metum est, nec caret periculo. Horat. canit in Lyricis,

——— celsa graviore casu
Decidunt turres, feruntque summos
Fulmina montes.

De Piscatore & Piscículo.

SUbductus hamo piscículus, orat piscatorem se dimittat. Ait modò se à matre fusum, atque mensam, cùm adhuc minutus sit, non multùm juvare: Si dimittat, postea grandem ultro ad humum ejus rediturum. Piscator negat se dimissurum prædam certam, licèt exiguam. Quid habeam, inquit, scio; quid sim habiturus, nescio: Ego spem pretio non emam.

MOR. Certum præstat incerto, præsens futuro, etsi nonnunquam exile commodum omissum attulit magnum.

De Alite & pullis ejus.

ALes positos in segete pullos monet, ut, dũ ipsa abest, diligenter attendant, si fiat sermo de occatione. Redeunti à pastu matri, pulli anxii narrant dominũ agri operam illã mandâsse vicinis. Respondet, nihil esse periculi. Item alio die trepidi aiunt, rogatos ad metendum amicos. Iterum jubet illa, ut sint securi. Tertiò, ut au-

divit ipſum dominum cum filio ſtatuiſſe poſtero mane cum falce meſſem intrare. Jam, inquit, tempus eſt ut fugiamus. Vicinos & amicos non timui, quia non venturos ſcivi. Timeo dominũ: illi enim res eorum eſt.

MOR. Socordes alienis in rebus plerique ſumus: quod ſi quid rectè curatum velis, alteri nè mandes, ſed cures ipſe.

De Avaro & Invido.

Duo homines orabant Iovem, cupidus & invidus. Mititur à Iove Apollo, per hunc ut eorum votis ſatisfiat: dat hîc utrique optandi liberã facultatem hâc conditione, ut, quodcunque petiſſet alter, id ipſum alter acciperet duplicatũ: Hæret diu cupidus, cùm nihil putat fore ſatis. Petit tandẽ non pauca, & duplum accipit ſocius. Porrò invidus hoc petit, ut ipſe uno privetur oculorũ, lætus ſocium mulctandũ eſſe utroque.

MOR. Avaritiam quid poteſt ſatiare? Invidiâ verò dementius eſt nihil; quæ dummodo noceat alteri, ſibimet imprecatur malum.

De Leone & Capella.

Videt leo pendêre dumoſa de rupe capellã. Suadet deſcendere, ut in campo thymum ſalicéſque carpat. Recuſat capella deſcendere; verba quidem ejus haud ſanè mala, ſed mentẽ eſſe plenum doli reclamans.

MOR. Cogita, quis qui ſuadeat. Multi ſuadent utilia, non tibi ſed ſibi.

De Cornice & Urna.

Sitibunda cornix reperit urnam aquæ: ſ. derat urna profũdior, quàm ut poſſet à cornice aqua contingi. Conatur effundere urnam, nec valet. Tũ, lectos ex arena ſcrupulos injicit; hoc modo aqua levatur, & cornix bibit.

MOR. Interdum id, quod non potes efficere vi, efficies prudentia & conſilio.

De Leone & Venatore.

Litigat leo cũ venatore. Suam præfert fortitudinẽ hominis fortitudini. Poſt longa jurgia venator

ducit

ducit leonẽ ad Mausoleũ, in quo sculptus erat leo caput deponens in gremiũ viri. Negat fera id satis esse indicii. Homines enĩ sculpere quod vellent, ait: quòd si & leones forent artifices, jam virum sculptum iri sub pedibus leonis.

MOR. Quisque, quoad potest, & dicit & facit quod suæ parti & causæ putat prodesse.

De Puero & Fure.

Sedebat puer flens apud puteum. Furrogat causam flendi. Puer dicit, rupto fune incidisse in aquas urnam auri. Homo exuit se, insilit in puteũ, quærit. Vase non invento, conscendit, atque ibi nec puerũ, nec suam invenit tunicam. Puer quippe sublatâ tunicâ fugerat.

MOR. Falluntur interdum, qui fallere solent.

De Rustico & Iuvenco.

Erat rustico juvencus vinculi omnisq; jugi impatiens. Homo astutulus bestiæ resecat cornua (cornibus enĩ petebat) tũ jungit non currui, sed aratro, nè, ut solet herũ pulsaret calcibus. Stivã ipse tenet, gaudens industriâ effeciss, ut jã foret tutus, & à cornibus & ab ungulis. Sed quid evenit? Taurus subindè resistens spargendo pedibus, os capúq; rustici opplet arenâ.

MOR. Sunt nonnulli sic intractabiles, ut nulla queant arte, nullo consilio tractari.

De Satyro & Viatore.

Satyrus, qui deus nemorum ĕlĩ est habitus, viatorẽ nive obrutũ atque algore exactum, miseratus, ducit in antrum suum, fovet igne. Spirantẽ autẽ in manus percontatur causam: qui respondens, Ut calefiant, inquit: Postea cùm accumberent, sufflat viator in polentã: quod cur faceret interrogatus, Ut frigescat, inquit. Tunc continuò Satyrus viatorem ejiciens, Nolo, inquit, in meo sit antro, cui tam diversum est os.

MOR. Cave sit in tuo victu homo duplici ore, quique in sermone est Proteus.

De Apro & Rustico.

APro vastanti segetes rusticus præcidit auriculã. Iterũ deprehenso præcidit alteram. Et tunc quoque redeuntem capit, captum portat in urbem destinatum lautitiæ sui patroni. Sectâ jam in convivio belluâ nusquã apparet cor. Excandescente hero, & flagitante equos, Villicus respondet, Patrona, non est mirũ non apparere cor: credo stultum aprum nunquam cor habuisse. Nam si cor habuisset, nunquam in pœnã suã ad meas segetes toties rediisset. Sic rusticus. At omnes convivæ emori risu, cachinnari de stultitia rustici.

MOR. Multorum hominum est adeò excors vita, ut an cor habeant possis ambigere.

De Tauro & Mure.

MUs tauri pedem vemorderat fugiens in antrum suum. Taurus vibrat cornua, quærit hostẽ, nusquam videt: irridet eum mus; quia inquit, robustus es, ac vastus, non idcirco quemvis contempseris: Nunc te, & quidem gratis, læsit exiguus mus.

MOR. Tritum est illud verbum, quòd significantiùs nostrate linguâ dixerim, *Let no man be too heedlesse of his Enemy.* Latinè sic, *Non suum hostem flocci pendat.*

De Rustico & Hercule.

RUstici currus hæret in profundo luto. Mox supinus Deum Herculem implorat. Intonat vox è cœlo; Inepte, inquit, flagella equos, & ipse annitere rotis, atque tum Herculem vocato. Tum enim aderit Hercules vocatus.

MOR. Nil prosunt otiosa vota, quæ sanè Deus non audit. *Juva temet*, inquium, *ipse tum juvabit te Deus.*

De Anſere.

FUit anser qui ponebat ova aurea, singulis diebus singula. Dominus, ut subito fiat dives, anserem jugulat,

jugulat, sperans intus latêre gazam. Sed ansere invento vacuo, stupet miser, anxiéque dehinc suspirat, ac plangit, & rem & spem periisse.

MOR. Moderanda sunt vota. Curandum est, nè vel præpoperi simus, vel nimii. Nam & festinantia nocet, & qui plura quam decet quærit, interdum acquirit nihil.

De Cicada & Formica.

CUm per æstatem cicada cantat, formica suam exercet messem, trahit in antrum grana, reponens in hyemem. Sæviente brumâ, famelica cicada venit ad formicam, mendicat victum. Renuit formica, dictitans sese, dum illa cantabat, laborâsse.

MOR. Qui segnis est in iuventa, egebit in senecta: & qui non parcit, olim mendicabit.

De Simia & duobus ejus Natis.

SImia, ut ferunt, cùm peperit gemellos, alterum diligit, alterum negligit. Erat puerpera cùm gemellis: atque cùm incidisset terror, vitatura periculum, dilectum prehendit ulnis, quem (dum præceps fugitat) collidit petræ, atque enecat: Neglectus autem, qui in hirsuto hæserat tergo fugientis, mansit incolumis.

MOR. Solet evenire, ut ipsi parentes filio, quem temerè amant, præ nimia indulgentia sint mali occasio & periculi; eo, quem minus amant, præstante re strenuum ac probum.

De Bove & Juvenco.

BOs jam grãdis ævo quotidie trahebat aratrũ. Juvencus laboris expers vicinis exultat in pascuis, ac tandem insultat fortunæ senioris. Jactat se jugi ac vinculi insciũ, liberum, otiosum: illi attritum esse labore collum. Deniq; se glabrum ac nitidum: illum esse hirsutum ac squalidum. Senior tum quidem nihil cõtrà; sed brevi pòst tẽpore videt hunc insultatorẽ duci

ad

ad aras, ac tũ hisce verbis affatur, Quò tua mollis vita pervenit? Securum istud otiũ rediit ad securim. Iã saltem (ut opinor) potiùs suades mihi laborem, qui me tuetur, quàm otium, quod nunc te traxit ad necem.

MOR. Ad vitam rectè gerendam, opus est labore & vigilantia. Socors autem, & voluptati deditus, suarum rerum, quem nollet, sortietur exitum.

De Cane & Leone.

Occurrit canis leoni, jocatur: Quid tu miser exhaustus inediâ percurris sylvas & devia? Me specta pinguem ac nitidũ: atque hæc non labore consequor, ed otio. Tũ leo, Habes tu quidẽ tuas epulas; sed habes, stolide, etiam vincula. Tu servus esto, qui servire potes: ego quidem sum liber, nec servire volo.

MOR. Pulchrè respondet leo. Quibuslibet enim rebus potior est libertas.

De Piscibus.

Piscis fluviatilis vi fluminis correptus est in mare; ubi suã efferens nobilitatem, omne marinũ genus vilipendebat. Non tulit hoc phoca; sed ait, Tunc fore judicium nobilitatis, si cũ phoca captus portetur ad forũ: Se emptum iri à nobilibus, illum autem à plebe.

MOR. Multi sic capti sunt libidine gloriæ, ut sese ipsi prædicent & jactent. Sed laus sui oris non datur homini laudi, at excipitur cum auditorum risu.

De Pardo & Vulpecula.

Pardus, cui pictũ est tergum, cæteris feris, etiã leonibus, despectis, intumescebat. Accedit ad hunc vulpecula, suadet non superbire, dicens, Illi quidem speciosam esse pellem, sibi verò speciosam esse mentem.

MOR. Discrimen est bonorum & ordo. Bona corporis præstant bonis fortunæ; utrique illis animi bona præferantur oportet.

APOLOGI

APOLOGI EX CHILIADIBUS Adagiorum Eraſmi deſumpti, ad communem puerorum fructum.

De Vulpecula & Pardale.

Illum aliquando pardalis vulpem præ ſe contemneret, quòd ipſa pellem haberet omnigenis colorũ maculis variegatã; reſpondit vulpes, Sibi id decoris in animo eſſe, quod illi eſſet in cute.

MOR. Neque verò paulò ſatius eſt ingenio præditum eſſe vafro, quàm cute verſicolore.

De Vulpe & Fele.

Cum aliquando vulpes in colloquio, quod illi erat cum fele, jactaret ſibi varias eſſe techinas, adeò ut vel peram haberet dolis refertam; felis autem reſponderet, ſibi unicam duntaxat artem eſſe cui fideret, ſi quid eſſet diſcriminis: Inter confabulandum repentè canum accurrentium tumultus auditur. Ibi felis in arborem altiſſimam ſubſiliit, cùm vulpes interim à canum agmine cincta capitur.

MOR. Innuit fabula, præſtabilius eſſe nonnunquàm unicum conſilium, modò id ſit verum & efficax, quàm plures dolos, conſiliáque frivola.

De Rege & Similis.

Rex quidã Ægyptius aliquot ſimias inſtituit, ut ſaltandi rationem perdiſcerent. Ut enim nullum animal ad figurã hominis propiùs accedit, ità nec aliud actus humanos aut meliùs aut libentiùs imitatur. Artẽ itaq; ſaltandi protinus edoctæ ſaltare cœperunt, inſignibus indutæ purpureis, ac perſonatæ: multóque jam tempore majorem in modum placebat ſpectaculum; donec è ſpectatoribus facetus quiſpiam, nuces, quas clanculum in ſinu geſtabat, in medium abjecit. Ibi ſtatim ſimiæ, ſimulatque nuces vidiſſent,

dissent oblitæ choreæ, id esse cœperũt, quod anteà fuerãt: ac repentè è saltatricibus in simias redierunt; contritisque personis, delaceratisque vestibus; pro nucibus inter se pugnabant, non sine maximo spectatorum risu.

MOR. Admonet hæc fabula, fortunæ ornamenta non mutare hominis ingenium.

De Asino & viatoribus.

Duo quidem, cùm in desertis locis asinum quempiam fortè fortunà nacti essent, contendere inter se cœperunt, uter eorum uis sunm domum abduceret: nam utrique pariter à fortuna videbatur objectus. Hac interim de re illis invicem altercantibus, asinus sese subduxit, ac neuter eo potius est.

MOR. Quidam a præsentibus commodis, quibus ob insciti am uti nesciunt, excidunt.

De Piscatoribus.

Piscatores aliquot, jecto reti, testudines eduxerunt. Eas cùm essent inter se partiti, neq; sufficerent omnibus comedendis, Mercurium fortè accedentem invitârunt ad convivium. At is intelligens se neutiquam humanitatis gratiâ vocari, sed ut eos fastidio cibi sublevaret, recusavit, jussitque ut ipsi suas testudines ederent quas cepissent.

MOR. Nonnulli, posteaquam inconsultè quippiam adorti sunt, aliorum implorant auxilium, quos suo negotio admisceant.

De Asino.

Apud Cumanos asinus quispiam pertæsus servitutẽ, abrupto loro in sylvã aufugerat: illic fortè repertas leonis exuvias corpori applicabat suo, atque ita pro leone se gerebat, homines pariter ac feras voce caudâq; territans: nam Cumani leonem ignorant. Ad hunc igitur modum regnavit aliquandiu personatus hic asinus, pro leone īmãs habitus ac formidatus, donec hospes quidam

dam Cumas profectus, qui ſæpenumero viderat & leonem & aſinum, (atque ob id non erat difficile dignoſcere) aurium prominentium indicio, neq; non alijs quibuſdam conjecturis, aſinum eſſe deprehendit, ac probe fuſtigatum reduxit, domiq́ue agnoſcenti reddidit. Interim autem viſum non mediocrẽ concitabat omnibus Cumanis aſinus jam agnitus, quos dudum, creditus leo, metu propemodum exanimaverat.

MOR. Haud facilè tegimus vitia, quæ à pueris nobiſcum adoleverunt.

De Scarabeo & Aquila.

SCarabeus aliquando ſpretus ab aquila, cœpit de vindicta quoquo pacto ſumenda cogitare. Perveſtigavit ubinam aquila nidum collocâſſet, adrepſit ſcarabeus & ova ſimili dolo dejecit. Aquila, cùm ſæpius domicilium commutâſſet, neque quicquam proficeret, Iovem patronum adiit, exponit calamitatem ſuam: is jubet, ut ſuo in gremio ponat ova, vel iſtìc in tuto fumra. Et huc per veſtis lacinias, ſinúſque prorepſit pertinax ſcarabeus, haudquaquam ſentiente Iove. Deinde ubi vidit ova commoveri Iupiter, neque ſatis animadverſit, territuſ rei novitate, excuſſo gremio in terram dejecit.

MOR. Monet hæc fabula, neminem, quan cumvis puſillum, contemnendum eſſe.

De Satyro & Ruſtico, *Aniani* fabula, *Eraſmo* interprete.

SAtyrus quidam cũ vehementer algeret, hyberno gelu ſupra modum ſæviente, à ruſtico quodã inductus eſt in hoſpitium. Admiratus antẽ cur homo inflaret in manus ori admotas, rogavit cur ità faceret. Is reſpõdit, Ut frigidas manus halitũ tepore calefaceret. Deindeubi extructo foco, appoſitâ menſâ, in pultẽ fervidam ruſum

sum inflaret, magis etiam admiratus, sciscitatus est quid hoc sibi vellet. Vix putrem, inquit ille, nimium ferventē halitu refrigerem. Tum Satyrus surgens à mensa, Quid ego audio? inquit. Túne eodem ex ore pariter & calidum & frigidum effias? Valebis. Neque enim mihi ratio est, cum ejusmodi homine communē habere hospitiū.

MOR. Notantur bilingues, qui eundem modò laudant, modò vituperant.

EX SECUNDO NOCTIUM

Articarum Gellii, Apologus Æsopi Phrygis, memoratu non inutilis.

Æsopus ille Phrygiæ fabulator, haud immeritò sapiens existimatus est, eū quæ utilia monitu suasúq; erāt, non severè, non imperiosè præcepit, & censuit, ut philosophis mos est; sed festivos delectabiléq; apologos cōmentus, re salubriter ac prospicienter animadversas, in mentes animósq; hominum cum audiendi quadam illecebra induxit: Velut hac ejus fabella de avicula nidulo lepido atq; jucundè præmonet, spem fiduciámque rerū quas efficere quis possit, haud unquā in alio, sed in semetipso habendā. Avicula, inquit, est parva; nomen est cassita; *habitat, nidulatúrque in segetibus; id ferme temporis, quo appetit messis, pullis jamjam plumantibus. Ea Cassita in sementes fortè conceserat tempestivióres: propterea frumentis flavescentibus pulli etiam tunc involucres erant. Cùm igitur ipsa iret cibū pullis quæsitū, monet eos, ut, si quid ibi novarei fieret, diceretúrve, animadverterent; ídque ubi sibi, ubi rediisset, renuntiarent. Dominus postea segetum illarum filium adolescentem vocat, &,*

Vidésne,

Vidésne, inquit, hæc e maturuisse, & manus jam postulare? Idcirco die crastino, ubi primùm diluculabit, fac amicos adeas, & roges, ut veniant, operámque mutuam dent, & messem hanc nobis adjuvent: hæc ubi dixit, discessit. Ubi rediit cassita, pulli trepiduli circumstrepere oraréque matrem, ut statim jam properet, atque aliũ in locum sese asportet. Nam dominus, inquiant, misit filium qui amicos rogaret, ut luce oriente veniãt, & metant. Mater jubet eos à metu otiosos esse. Si enim dominus, inquit, messem ad amicos rejecit, crastino seges non metetur, neq̃ necesse est hodie uti vos auferã. Die igitur postero mater in pabulum volat: dominus quos rogaverat opperitur: sol fervet, & fit nihil, & amici nulli erãt. Tum ille rursum ad filium, Amici isti, inquit, magnam in partem cessatores sunt: quin potiùs imus, & cognatos, affines, vicinósque nostros oramus, ut adsint cras tempore ad metendũ? Itidem hoc pulli pavefacti matri nuntiant. Mater hortatur, ut tum quoque sine metu, ac sine cura sint: cognatos affinésque nullos ferme tam esse obsequibiles ait, ut ad laborem capessendum nihil cunctentur, & statim dicto obediant: vos modò, inquit, advertite, si modò quid denùo dicetur. Aliâ luce ortâ, avis in pastum profecta est: cognati & affines operâ, quam dare rogati sunt, supersedent. Ad postremum igitur dominus filio, Valeant, inquit, amici cum propinquis: afferes primâ luce falces duas; unam egomet mihi, & tu tibi capies alteram; & frumentum nosmetipsi manibus nostris cras metemus. Id ubi ex pullis dixisse dominum mater audivit; Tempus, inquit, est cedendi, & abeundi: Fiet nunc dubio procul quod futurum dixit. In ipso enim jam vertitur, cuja est res, non in alio unde petitur. Atque ità cassita

sita nido migravit, & seges à domino demessa est. Hæc quidem est Æsopi fabula, de amicorum plerunq; & propinquorum levi & inani fiducia. Sed quid aliud sanctiores libri philosophorum monent, quàm ut nobis tantùm ipsis nitamur; alia autem omnia, quæ extra nos, extráque nostrum animũ sunt, neque pro nostris, neque pro nobis ducamus? Hunc Æsopi apologum Ennius in Satyris scitè admodum & venustè versibus quadratis composuit: quorum duo postremi isti sunt, quos habere corde & memoriâ, operæ pretium esse herele puto.

Hoc tibi erit argumentum semper in promptu situm,
Nè quid expectes amicos, quod tute agere possis.

Fabula ex Lamia Politiani desumpta.

AVes olim propè universa noctuã adierunt, rogârúntq; eam, nè posthac in adiũ cavis nidificaret, sed in arborũ potiùs ramis atq; inter frondes; ibi enim vernari suaviùs. Quin eidem quercũ modo enatã, pusillam, tenellámque adhuc ostendebant, in qua scilicet molliter, ut aiebant, & sedere ipsa aliquãdo noctua, & suũ sibi construere nidũ posset. At illa facturam se negavit. Quin invicẽ consiliũ dedit iis, nè arbuscula illi se crederent: laturam enim quandoq; esse viscũ, pestem videlicet aviũ. Contẽpsêre illæ (ut sunt leve genus & volaticũ) sapientis unius noctuæ consilium. Jam quercus adoleverat, jam patula, jam frondosa erat. Ecce ibi aves illæ omnes gregatim ramis involitant, lasciviũt, subsultant, colludant, cantillãt. Interea quercus ea viscũ protulerat, atq; id homines animadverterãt: implicita ergò repẽte ibi ones pariter miserãt, ac frustrà eas sera pœnitẽtia subiit, quòd salubre illud consiliũ sprevissent.

sent. Atque hoc esse aiunt, cur nunc aves omnes ubi noctuam viderint, frequentes eam quasi salutant, deducunt, sectantur, circumsidunt, cui cumvolitant. Etenim consilii illius memores, admirantur eam nunc ut sapientem, stipátque densâ catervâ, ut videlicet ab ea sapere aliquando discant: sed opinor frustrà, imò verò etiã interdum cum magno ipsarũ malo: Nam veteres illæ noctuæ revera sapientes erant: nunc multæ noctuæ sunt, quæ noctuarum quidem plumas habent, & oculos, & rostrum, sapientiam verò non habent.

MOR. Bene monentis consilia nè spernas, hæc fabula docet.

Apologus ex secundo libro Petri Criniti, de honestâ disciplina, desumptus.

SAta est olim cucurbita juxta arborem pinum, quæ grandis admodũ & ramis patulis extabat. Cucurbita verò, cũ multis pluviis atque cœli temperamento crevisset, lascivire, & ramulos audaciùs porrigere. Jã serpebat in pinum, jã surgere, jã ramos & frondes involvere audebat, ampliora folia, candentes flores, prægrandia poma & virescentia ostentans. Itaque tanto fastu atque insolentiâ intumuit, ut pinum arborẽ ausa sit aggredi; & Vides, inquit, ut te supero, ut amplis foliis, ut virore præsto, & jamjã ad cacumen prosurgo? Tum pinus, quæ senili prudentiâ & robore pollebat, nihil mirata est cucurbitæ insolentis audaciam, sed ità ad eã respondit, Ego hîc multas hyemes, calores, æstus, variásque calamitates pervici, & adhuc integra consisto. Tu ad primos rigores minus audaciæ habebis, cùm & folia concident, & viror omnis aberit.

MOR. Secundis rebus non est superbiendum.

Fabula de Corvo & Lupis, ex *Joanne Ant. Campano* desumpta.

CORvus lupos per arduа montium juga comitatur, partem sibi prædæ fieri postulat, quia eos secutus nullo tempore destituisset, sociúsque fuisset. Repulsus deinde est à lupis, tanquam non eos, sed prædam cibumque secutus: nec minùs luporũ, si occiderentur, quàm caterorum animalium extafuisset voraturus.

MOR. Non quid agamus semper inspiciendum est, sed quo simus animo cum agamus.

Altera de partu terræ, ex eodem.

TUrgida olim facta tellus, & mirũ in modum tumida, magnum aliquod paritura videbatur. Accurrunt finitimi, stupent agricolæ, terræ pariũ interspẽ metúmque expectant. Alii Typhoea illũ centimanum, alii montes erupturos putabant. Aperitur terra, prodiit mus: & quod miraculo fore omnibus existimabatur, in risum atque jocum converterunt.

MOR. Non semper credendum promissis magnificis.

Apologus de Membris & Ventre, ex *Plinio* desumptus.

HUmani artus, cùm ventrẽ otiosũ viderent, ab eo discordarunt, & suũ illi ministeriũ negaverunt. Cùm eo pacto & ipsi quoque deficerent, intellexerunt ventrem cibos acceptos per omnia membra dividere: & cum eo in gratiam redierunt.

MOR. Magnæ res discordia pereunt, concordia valent.

De Arione & Delphino, fabula elegantissima, ex libro 16. *Gellii.*

VEtus & nobilis Arion cantator fidibus fuit. Is loco & oppido Methymnæus terrâ atque insula Lesbius fuit. Eum Arionẽ Rex Corinthi Periander amicũ amatùmque habuit artis gratiâ: Is indè à rege proficis-

proficiscitur, terras inclytas Siciliam atque Italiã visurus. Ubi eò venit, auresq̃ omniũ mentesq̃ in utriusq̃ terræ urbibus demulsit; in questibus istîc, & voluptatibus, amoribusque hominum fuit. Is tũ postea grandi pecuniâ & re bonâ multâ copiosus, Corinthũ instituit redire, Navem igitur, & nautas ut notiores amiciorèsq; sibi Corinthios delegit: Sed eo Corinthi homine accepto, naviq; in altũ provectâ, prædæ pecuniæq; cupidi, ceperunt consilium de necando Arione. Tum illum, ibi pernicie intellectâ pecuniã cæteráq; sua ut haberent dedisse, vitam modò sibi parscerent oravisse. Nautas precum ejus harũ commisertos esse illatenus, ut ei necem adferre per vim suis manibus temperarent; sed imperavisse, ut jamstatĩ corã desiliret præceps in mare. Homo ibi territus, & spe omni vitã perditâ, id unum postea oravit, ut priusquam mortem oppeteret, induere permitterent sua sibi indumenta, & fides capere, & canere carmen casûs illius sui consolabile. Feros & immanes nautas prolubium tum audiendi subit. Quod oraverat, impetrat. Atque ibi mox de more cinctus, amictus, ornatus, stánsque in summa puppis foro, carmen quod Orthium dicitur voce sublatissimâ cantavit. Ad postrema cantûs, cum fidibus ornatuque omni, sicut stabat, canibátque jecit sese procul in profundũ. Nautæ, haudquaquam dubitantes quin periisset, cursum quem facere cœperant tenuerunt. Sed novum, & mirum, & pium facinus contigit: Delphinum repentè inter undas adnavisse, & dorso super fluctus edito vectavisse, incolumique eum corpore & ornatu Tanarum in terrã Laconicam devexisse. Tum Arionem prorsus ex eo loco Corinthum petivisse, talemque Periandro Regi, qualis delphino vectus fuerat, sese

obtuliſſe, eique rem (ſicuti acciderat) narraviſſe. Regem iſtæc parùm credidiſſe, Arionem (quaſi falleret) cuſtodiri juſſiſſe, notas requiſitos, ablegato Arione, diſſimulanter interrogâſſe, ecquid audiſſent in eis locis, unde veniſſent, ſuper Arione. Eos dixiſſe, hominẽ, cùm indè irent, in terra Italia fuiſſe, eúmq; illîc bene agitare, & ſtudiis delectationibúſque urbiũ florere, atque in gratia pecuniáque magnâ fortunatũ eſſe. Tum inter hæc eorum verba Arionem cum fidibus & indumentis, cum quibus ſe in ſalum ejaculaverat, extitiſſe. Nautas ſtupefactos convictóſque ire inficias non quiſſe.

MOR. Documento eſt hæc fabula, plus aliquando inveniri in brutis animalibus clementiæ, quam in his hominibus, qui præter opes nihil habent penſi, præter figuram nihil humanitatis.

NICOLAI GERBELLII

Phorcencis Apologus lepidiſſimus.

De Aranea & Podagra.

ARanea, paululum à texendi opere quietior, animi relexandi gratiâ commodùm deambulabat. Hunc ſe obviã præbuit podagra, tametſi paſſibus ambiguis admodũ ægrè illam aſſequeretur. Ejus diei itinere utcunque emenſo, non longè aberant ab oppidulo, cui regionis ejus incolæ Tychæ nomen indiderant. Utrique conſilium fuit condicionis ſuæ hoſpitem perveſtigare. Aranea, non maximopere datâ operâ, in opulenti cujuſdam civis ædes divertit: inibi quaquaverſum telas ſuas præpendebat, prætendebátque retia. Aderãt illico neſcio qui trygedæmones, qui textrinam illius demoliebantur: Momentaneum itaque erat ipſius, quo etiam cunque ſe verteret, daſ-

ædificium. Nusquam enim scopariorum oculatas scopas poterat effugere. Misera planè, qua in tanta rerũ omnium affluentia sola egebat perturbabatúrque. Podagra verò, mendicabuli instar, vix tandem egestosi cujuspiã tuguriolum impetrãrat: in id loci cùm decubuisset, nihil non experiebatur miseriarum. Apponebatur cœnaturienti panis cibarius, aridis vix faucibus hianti hydropoterium. Iámque diurno itinere lassescenti, torus ligneus, nullis frondibus, nullo gramine, sed pratenuibus paleis insternebatur. Atqui dicere, non est hujus instituti, quàm cõvenerint malè membris mollibus, cuticula (ut ità dixerim) holoserica, stragula tam dura, tam barbari villi. Oriente igitur vix tandẽ illo augusto sydere, quod exaudit, quod intuetur omnia, covenêre rursum aranea simul & podagra. Prior aranea præterita noctis molestias, tot locorum commutationes denarrat; nunc hero exprobrans munditiem, nunc nimiam scopariorum observantiam. Podagra contra de hospitis sui egestate complura comminiscitur: nec otium habet admonstrare aranea lividas vibices, quas adamantina fulcra tenella cuticula impresserant. Consilium eneunt, araneam deinceps pauperum tuguria, podagram verò divitum aulas debere subingredi: in hanc aranea pedibus, podagra animis vadit sententiã. Veruntamen tenebris jamjã increscentibus, urbi cupiã sese approximant. Podagra, instituti non immemor, pedetentĩ se in nummofi cujusdã domum illatebravit. Quâ commodũ ab hero conspectà (dii boni!) quâ benevolentiâ, quâ humanitate, quibus nominibus excipitur! Supponuntur substrunntúrque olorina culcitra, toralia perdicum subalaribus plumis referta. Tacea vinum dulce, vinum nigrum, Lesbium, Tarentinum. Teceo

ficedulas, phasianos, atque eas aviculas quæ binis superbiunt coloribus. In summa, nihil deliciarum, nihil voluptatum non exhauriebat. Aranea pauperis casa ingressa, telas orditur, quaquaversum parietes interpatent, retia suspendit, orbiculari operi manibus pedibusq; incumbit: reficit abrupta, perficit intercepta: & ut dicam breviter, vacua dominatur in aula: *nullas insidias, nullos formidat insultus: imò verò etiam jam scopis superior omnibus. Non multo post, podagra araneam convenit; delicias suas felicitatem, fortunas ampliter exornat. Aranea miris laudibus extollit imperium suum, ædificandi texendiq; libertatem. Placuit tandem hæc utriusq; sententia, Quorsumcunque proficiscerentur, podagram in divitum domos, araneam in pauperum tuguria debere divertere.*

MOR. Apologus hic, tametsi ad usus varios accommodari queat, id tamen in primis declarat. Alium in alio loco fortunatiorem esse. Præterea, morborum domicilium esse divitum aulas: Ad ultimum, nusquam libertatem majorem, quam ubi divitiarum minus.

LAURENTII ABSTEMII VIRI elegantissimi & amœni ingenii, fabulæ elegantissimæ, nuper per clariss. poetam & philosophum *Gargetium* emaculatæ.

Domicius Palladius Gouranus Pollioni Padio, Sacerdoti venerando, S. P. D.

IAmpridem tuo sermoni de Abstemio, frequenti literatorum consessu, Pollio venerande, non invitus interfui, cùm minimè prætextatis, ut ita dicam, laudibus hominem celebrares, adeòque in arcem evasisti, ut nemo sanè (mea sententia) cum cumulatiùs laudare potuerit. Mox inde secedens, hæc omnia animo diu volutabam, unde tanta conflueret laudationis abundantia, unde tanta non vulgaris observatio emanaret, unde denique amicitia adeò perfecta exoriretur. Procul dubio non aliunde mecum eandem collegi, quam ex præclaro ejus virtutis nomine proficisci, cujus quidem vis magna & præpotens est. Quamobrem non possum profectò, non suspicere ingenium tuum amabile, tu-

umque

úmq; animm virtutibus fultum diligentiùs non admirari, qui neque ambitione, neq; invidia, neq; aliquo alio livore devincitur. Siquidem omnes, quas mereatur Abstemius noster, laudes non transis silentio: imò ad illas ipsas cumulandas, ob ejus incredibilem eloquentiam singularemque doctrinam, ultro accedis; idque haud abs re, cùm pater omnium elegantiarum, atque idem leporum omnium, meritò sit & habeatur. Et ut hæc clariora luce, non officii gratiâ aut temerè dicantur, quotidie quodammodo aliqua ejus librorum monumenta existere videmus, quæ undique perfecta verborum concinnitate, perspicacissimèq; sententiis scatent. Nam modò dicam de hoc Apologorum libello nuper impresso, in quo perspicuè insignis ejus ingenii amœnitas non absque laude maxima redundare videtur. Quare non vereor ut is remisso cujuscunque animo possim ear, Abstemioque (absit invidia verbo) omnium quàm jucundissimo detrahatur; cui & te & me, obtanti nominis celebritatem, nulla unquam in re defuturos esse liquido constabit. *VALE.*

LAURENTIUS ABSTEMIUS OCTAVIANO UBALDINO *Comiti Marcatelli, S.P.D.*

EDiturus hunc Apologorum libellum, quem de numero fabularum Hecatomythium nuncupavi, multùm antèque dubitavi, Octaviane Princeps inclyte, tuóne eum nomini potissimùm dedicarem. Nam cùm tuam in me, non sine plurimis beneficiis, perspicerem benevolentiam, non aliquid mearum vigiliarum tibi devovere ingratissimi hominis esse videbatur. Rursus, cùm tuorum in me officiorum numerum, divinàsque virtutes tuas mecum ipse revolverem, indignum tantis meritis, tantaque sapientia, munusculum hoc esse cernebam. Hanc tandem dubitationem meam amovit humanitas & prudentia tua: qua non tam res tibi dono datas, quam offerentium voluntatem, soles inspicere. Addidit quoque mihi animum Guidus Vbaldus, clarissimus Dux, & Princeps unus omni laude major, qui opusculum meum, De nonnullis locis obscuris, superiori anno ei dedicatum, vultu ità placido & serena fronte susceperit, ut sperare meritò possim, hoc tibi qualecunque foro non ingratum. Non mediocriter etiam me incitarunt Georgius Emus, pro Venetis hic agens legatus. Non solùm patricia nobilitate, verùm etiam bonarum artium studiis clarus, & Carolus Verardus Cæsenas, Archidiaconus Cæsenæ, & Alexandri Pontificis maximi cubicularius, ver omni literarum genere præstans, necnon Renatus Melioratus, & Robertus Vrsus Ariminenses, Iurisconsulti clarissimi, nec minùs qui humanitatem vacant studiis eruditi. Hi enim aliique complures, optimi harum rerum censores, cùm hunc libellum legissent, multis me verbis sunt ad editionem cohortati. Non putavi igitur tam humano Principi hoc munus ingratum futurum, quod tot eruditis viris antè placuisse cognoveram. Accipe igitur hoc quicquid est libelli ab Abstemio tuo: cujus mentem animumque si penitus

nitus posses inspicere, in hac tenui re magnum munus tibi judicares obratum. Ne quis autem inutilem & inanem hunc meum scribendi laborem existimaret præfatiunculam quandam præponendam censui; qui intelligeretur, doctos etiam & claros viros in magnis rebus hujusmodi fabulis, non voluptatis tantùm, verùm etiam utilitatis gratia, delectatos. Sedulo dedimus operam, ut seria potiùs quàm jocos saperent: unde ridiculas multas, quæ inter componendum sese mihi offerebant, consultò præterii, quia nimis lascivæ, & tanti Principis gravitate mihi videbantur indignæ. Non tamen ita agrestis esse volui, quin eas aliqua urbanitate aspergerem, maximè ad Principem scribens: cùm Principes, curarum mole pressi, soleant interdum, recreandi animi gratiâ, jocos apetere.

Ejusdem ABSTEMII *Proœmium.*

COgitanti mihi varia scriptorum genera, qui, ut humanæ vitæ prodessent, cogitationes suas literarum mandavere memoriæ: qui apologos scripsere, non postremo loco digniesse videntur. Non modò enim mortalium animos incredibili quadam afficiunt voluptate, verùm etiam ad res honestas utilésque peragendas suis fabellis magis, quàm philosophi suis præceptis alliciunt. Nam ità in legentium animos quadam jucunditate penetrant, & quibusdam similitudinibus, quæ maximè ad commovendos animos valent, quid vitandum faciendumque sit ostendunt, ut omnes etiam inviti illis assentiri cogantur. Sensus autem audiendi fastidiosissimus res etiam utiles honestásque haud facile admittit, nisi fuerint aliqua urbanitate conditæ. Testis quidem orator Atheniensis, qui ad Athenienses verba faciens, cùm eos minùs attentos videret, rogavit ut saltem fabulam audire dignarentur. Quo impetrato, Ceres, inquit, & hirundo, & anguilla, simul iter facientes, ad quendam fluvium pervenerunt. Hirundo quidem supervolavit: anguilla autem amnem tranavit: quod cùm dixisset, obticuit. Interrogantibus autem illis quid Ceres egisset: Vobis, inquit, Dea vestra succensuit, quò i eos, qui vobis utilia suadent, audire nolentes, tam attentis auribus confabulantes auditis. Quantam vim apologi habeant ad animos commovendos, cùm multis possem, tribus ero contentus exemplis ostendere. Samiis rectorem populi morti addicere volentibus, Æsopus, hac fabella dissuasit, dicens, Vulpem quandam fluvium transeuntem, in Lacunam fuisse propulsam: unde cùm exire non posset, tenaci limo retenta, muscarum affligebatur aculeis. Quod herinaceus conspicatus; misericordia motus est, interrogavitque an vellet, ut ab ea muscas abigeret. At illa abnuit, dicens, Hæ meo sanguine jam plenæ, parvam mihi possunt inferre molestiam: si autem has abigeres, aliæ famelicæ supervenient, quæ quicquid mihi superest sanguinis exhaurient. Ità, O viri Samii, vobis eveniet. Si enim hunc rectorem vestrum jam locupletem occideritis, alios eligatis necesse est; qui dum se opibus volent implere, quicquid hic vobis reliquit eripient. His verbis moti Samii ab incepto destitere. Hac ratione adductus Tiberius Cæsar, diuturnos magistratus dabat: unde, ut refert Iosephus, sub eo per virginti annorum spatia, per duos tantùm Præsides, Cratum scilicet, & Pilatum, est gubernata Indæa. *Non pareat populis reg-*

num breve, ut inquit Statius. Himerenſes Phalaridem, Agrigentinorum tyrannum, ducem exercitûs ſui eligere volentes Steſichorus Poeta hoc apologo deterruit. Equus, dicens, ſolus paſcebatur in prato: adveniente autem cervo & paſcua corrumpente, conſuluit hominem, quâ poſſet illum arte pellere. Cui homo, ſi frenum, inquit, acceperis, & me armatum dorſum tuum aſcendere permiſeris. Cum huic conſilio eſſet obſecutus, cervum quidem hominis auxilio victor abegit: ſed *Non amplius hominem dorſo, non frænum depulit ore.* Ità inquit Steſichorus, viri Himerenſes, vobis eveniet: ſi Phalaridem ducem efficietis, hoſtes quidem veſtros punietis, ſed huic tyranno perpetuò ſervietis. Quibus verbis territi Himerenſes, hujuſmodi ducis eligendi conſilium depoſuere. Cum populus Romanus à Senatu ſeceſſiſſet, quòd tributum & militiam non toleraret, nec ullo pacto reduci poſſet, nonne Agrippa Menenius eum hoc apologo revocavit? Olim, inquiens, Quirites, humani artus, ventrem otioſum & deſidem intuentes, ab eo diſcordarunt, nec ampliùs illi cibum miniſtrare decreverunt: ſed cum ipſi, quæque alimenta illi denegando, quæ per omnia membra deferuntur, deficerent, cum eo in gratiam redierunt. Eodem, inquit, modo, Senatus & populus, quaſi venter & membra, alter alterius auxilio indigit; & ut diſcordia intereunt, ita concordia valent. Qua fabulâ populus revocatus, cum Senatu in gratiam rediit. Non immeritò igitur non ſolùm Græci & Latini Poetæ, ut Heſiodus & Horatius, hujuſmodi fabulas ſuis operibus inſeruerunt, verùm etiam maximi & celeberrimi philoſophi, ut Plato, Ariſtoteles, Plutarchus, & multi alii, eas plurimùm commendarunt, & ad inſtitutionem moralis & civilis vitæ non minimum facere arbitrati ſunt. Quocirca omni bonas Leonicenus & Laurentius Valla, viri ætatis noſtræ doctiſſimi, paucos Æſopi apologos è Græco in Latinum vertere; quos ſibi ludi, cæteris verò voluptati & utilitati fore non dubitarunt; & jure quidem: legunturenim, & in doctiſſimorum virorum manibus quotidie verſantur. Non video igitur cur, hæs componendo fabellas, laude fraudari debeam, quam cæteri Latini ex tranſlatione conſecuti ſunt; niſi adeo invidi ſumus, ut Latinis licere non puteamus, quod Græcis eſt cum ſumma omnium laude conceſſum.

Laur. Abſtemii fabulæ.

De Mure in ciſta nato.

Mus in ciſta natus omnem ferè ibi duxerat ætatem, nucibus paſtus, quæ in ea ſervari ſolebant. Dum autem circa oras ciſtæ ludens decidiſſet, quæreretq; aſcenſum, reperit epulas lautiſſimè paratas: quas cũ guſtare cœpiſſet,

Quam

Quàm ſtultus, inquit, haſtenus fui, qui in toto terrarũ orbe nihil melius ciſtulà meà eſſe credebã! Ecce quã ſuavioribus hîc veſcor cibis!

Hæc fabella indicat, non ità patriam diligendam, ignobilis ſi ſit, ut alia non adeamus loca, cùm alibi beatiores eſſe poſſimus.

De Ruſtico impetrante ut triticum abſque ariſtis naſceretur.

IMpetraverat à Cerere ruſticus quidam, ut triticũ abſque ariſtis naſceretur, nè metentiũ triturantiumque manus ledaret: quod ubi inaruit, à minuti is avibus depaſtũ eſt. Tum ruſticus, Quàm digna, inquit, patior, qui parva commoditatis causâ, emolumenta quàm maxima perdidi!

Fabula indicat, parva incommoda majori utilitate penſanda.

De Accipitre Columbam inſequente.

CUm accipiter columbam præcipiti inſequeretur volatu, villã quandam ingreſſus à ruſtico captus eſt: quẽ blandè, ut ſe dimitteret, obſecrabat: non enim te læſi, dixit. Cui ruſticus, Nec hæc, reſpondit, te læſerat.

Fabula indicat, meritò puniri qui innocentes lædere conantur.

De Aranea & Hirundine.

ARanea in hirundinem excandeſcens, quæ muſcas qui ſuus eſt cibus, capiebat, retia in foribus per quas volitare ſolebat, ut eã caperet, ſuſpenderat. Hirundo verò advolans, retia cũ textrice per aëra portabat. Tũ aranea in aëre pendens, & ſeſe jamjã periturã intelligens, Quã juſtè hæc patior, dicebat, quæ minima volatilia magno labore vix capiens, credidi tam magnas aves poſſe comprehendere.

Hæc monemur fabula, nè viribus majora aggrediamur.

De Ruſtico amnem tranſituro.

RUſticus torrentẽ tranſiturus, qui fortè imbribus excreverat, quærebat vadũ. Et cùm primùm eã

fluminis

fluminis partẽ tentâsset, qua quietior placidiorque videbatur, reperit eam altiorẽ quam animo erat opinatus: rursus, ubi breviorẽ tutioremque adinvenit, ibi majori aquarum strepitu fluvius decurrebat. Tũ seẽ, Quã tutiùs, inquit, clamosis aquis, quã quietu & silentibus vitam nostram credere possumus!

Hæc admonemur fabulâ, ut minus verboso & minaces quam quietos extimescamus.

De Columba & Pica.

Columba interrogata à pica, quid eam induceret, ut in eodẽ semper loco nidificaret, cùm ejus pulli indè sibi semper surriperentur; Simplicitas, respondit.

Hæc indicat fabula, facile viros probos sæpe decipi.

De Cuculo & accipitre.

Irrisus ab accipitre cuculus, quòd cùm sibi & corpore par; & colore non absimilis esset, præ angustia animi potius vermibus terrenis, quàm suavibus aliarũ aviũ carnibus, vesceretur. Vidit paucis pòst diebus accipitrẽ à rustico, cujus columbas insectabatur, captũ, ad meiũ caterorũ, ex alta turre pendere: Cui cuculus, Quã melius tibi, inquit, amice, fuisset vermes venari, quàm alienas aves impetere!

Hæc fabula indicat, eorum vitam tutiorem esse, & magis probandam, qui suis rebus sine periculo sunt contenti; quàm illorum, qui aliena appetentes adeunt magna vitæ discrimina.

De Asino & Vitulo.

Asinus & vitulus cùm in eodẽ pascerentur prato, sonitu campanæ hostilẽ exercitũ adventare præsentiebant. Tum vitulus, Fugiamus hinc, ô sodalis, inquit, nè hostes nos captivos abducant. Cui asinus, Fuge tu, inquit, quẽ hostes occidere & esse consueverunt: asini nihil interest, cui ubique eadem ferendi oneris est proposita conditio.

Hæc fabula servos admonet ne dominos magnopere mutare formident, modò prioribus deteriores futuri non sint.

De

De Vulpe & Mulieribus gallinas edentibus.

VVlpes juxta villam quandam transiens, conspexit catervam mulierum plurimas gallinas epiparè assatas alto silentio comedentem: ad quas conversa, Qui clamores, inquit, & canum latratus contra me essent, si ego facerẽ quod vos facitis! Cui respondens quadã anus, Pessima animalium, inquit, nos quæ nostra sunt comedimus; tu verò aliena furaris.

Hæc fabula nos admonet, nè putemus nobis in aliena licere, quod propriis dominis licet.

De Caponibus pinguibus & macro.

VIr quidam complures capones in eodem ornithobosscio inclusos largo nutricaverat cibo, qui pingues effecti sunt omnes præter unum, quem ut macilentum irridebant fratres. Dominus, nobiles hospites lauto & sumptuoso accepturus convivio, imperat coquo, ut ex his interimat coquátque quos pinguiores invenerit. Hoc audientes corpulenti sese afflictabant, dicẽtes, Quantó præstitisset, nos macilentos esse!

Hæc fabula in pauperum solamen conficta est, quorum vita tutior est quam divitum.

De Trabe & Bobus eam trahentibus.

TRabs ulmea de bobus conquerebatur, dicẽs, Ingrati, ego multo tempore meis vos frondibus alui: vos verò me nutricẽ vestrã per saxa & luta trahitis. Cui boves, Gemitus, suspiriáque nostra & stimulus quo pungimur, te docere possunt, quòd te trahimus inviti. Ignovit trabs.

Hæc nos docet fabula, nè in eos excandescamus, qui non suâ sponte nos lædunt.

De arboribus pulchris & deformi.

ARbores complures in eodem creverant loco proceræ, rectæ, enodésque, præter unam humilem, parvam, nodosámque: quam ut deformem pusillámque cæteræ ludibrio

brio habere solita erant. Ædificaturus demum loci dominus jubet omnes excîdi, præter eam quæ brevitate & deformitate suâ ædificium indecorum redditura videbatur. Ceteris excisis, deformis hæc secũ dicebat, De te nõ amplius querer, natura, quòd me turpem genueris, cùm formosis tam magna videam imminere discrimina.

Hæc fabula nos admonet, nè doleamus nos natos esse deformes, cum multis formositas sæpe nocuerit.

De Cygno in morte canente, reprehenso à Ciconia.

CYgnus moriens interrogabatur à ciconia, cur in morte, quã cætera animalia adeò exhorrent, multo suaviores, quã in omni vita, emitteret sonos, cùm potius mœstus esse deberet. Cui cygnus, Quia, inquit, vequæ cibi quærendi cura amplius eruciabor, neque aucupũ laqueos extimescam.

Hæc fabula admonet, ne mortem formidemus, qua omnes, vitæ præsentis miseriæ præciduntur.

De Muliere virum morientem flente, & Parente eam consolante.

MUlierem adhuc juvenẽ, cujus vir animã agebat, parens consolabatur, dicens, Nè te afflictes, nè tantopere lugeas, filia: alium enim virũ tibi inveni, isto longè formosiorem, qui prioris desiderium facilè mitigabit. At mulier doleris impatiens, ut quæ maritũ ardenti amore prosequebatur, non modò verba parentis non admittebat, sed intempestivam alterius mariti mentionẽ accusabat. At ubi maritũ defunctũ vidit, inter lacrymas & luctũ parentem interrogat, an adsit juvenis ille, quem sibi in virum dare velle se dixerat.

Fabula judicat, quàm citò defunctorum maritorum amor ex uxorum animis excidere soleat.

De

De Muliere amatoris discessum flente.

MVlier impudica amatorem suũ abeuntem, quem omnibus ferè rebus spoliaverat, multis lacrymis prosequebatur. Interrogante autem eam vicinâ, cur tam immoderatè fleret; Non discessum ejus, inquit, sed pallium quod ei reliqui fleo.

Fabula indicat, non amatores, sed eorum bona à meretricibus amari.

De Musca, quæ quadrigis insidens pulverem se excitâsse dicebat.

QVadrigæ in stadio currebant, quibus musca insidebat. Maximo autem pulvere, tum equorum pedum pulsu, tum rotarum volutatione, exorto, dicebat musca, Quam magnam vim pulveris excitavi!

Hæc fabula ad eos spectat, qui, cùm ignavi sint, alienam tamen gloriam suis magnificis verbis in se transferre conantur.

De Anguilla conquerente, quòd magis quàm serpens infestaretur.

ANguilla interrogabat serpentem, quare, cum similes essent, atque cognati, hominis tamen se potiùs quàm illum insequerentur. Cui serpens, Quia rarò, inquit, me ladunt impunè.

Hæc fabula indicat, minùs lædi solere qui sese ulciscuntur.

De Asino, Simia, & Talpa.

CONquerenti asino quòd cornibus careret, simia verò quòd cauda sibi deesset! Tacete, inquit talpa, cũ me oculis captam esse videatis.

Hæc fabula ad eos pertinet, qui non sunt sua sorte contenti: qui si alienum infortunia considerarent, æquiore animo tolerarent sua.

De Nautis Sanctorum auxilium implorantibus.

NAuta quidam in mari subitâ & atrâ tempestate deprehensus, cæteris ejus sociis diversorum diverũ auxi-

auxilium implorantibus, Neſcitis, inquit, quid petitis. Ante enim quàm ſancti iſti ad Deum pro noſtra liberatione ſe conferant, hâc imminente procellâ abruemur. Ad eũ igitur confugiendum cenſeo, qui abſque alterius adminiculo, à tantis malis nos poteret liberare. Invocato igitur Dei omnipotentis auxilio, illico procella ceſſavit.

Fabula indicat, ubi potentioris auxilium haberi poteſt, ad imbecilliores non confugiendum.

De Piſcibus è ſartagine in prunas defilientibus.

PIſces adhuc vivi in ſartagine ferveute oleo coquebantur; quorũ unus, Fugiamus hinc fratres, inquit nè pereamus. Tum omnes pariter è ſartagine exilientes, in ardentes prunas deciderunt. Majore igitur dolore affecti, damnabant conſiliũ quod ceperant, dicentes, Quan ò atrociori nunc morte perimus!

Hæc nos admonet fabula, ut ità præſentia vitemus pericula, nè incidamus ingraviora.

De Quadrupedibus ſocietatem adverſus aves. cum piſcibus ineuntibus.

QUadrupedes, cùm bellum ſibi ab avibus eſſet indictum, cum piſcibus fœdus ineunt, ut eorum auxilio ſe ab avium furore tuerentur. Cùm autẽ optata expectarent auxilia, piſces negant ſe per terram ad eos accedere poſſe.

Hæc nos admonet fabula, nè eos nobis ſocios faciamus, qui, cùm opus ſit, nobis adeſſe non poſſunt.

De Legato avaro tubicines dicipiente.

QUidam avarus pro patria legatus in aliam urbẽ profectus erat; cui tubicines preſtò affuerunt, ut illius aures tubarũ clangore, loculos autem ſuos pecuniâ implerent. Quibus ille renuntiari jubet, non eſſe nunc locum

locum eantibus; se in summo luctu & mœrore constitutum, matrem enim suam obiisse. Tubicines autem spe frustrati & mœsti abeunt. Amicus quidã legati audiens luctum, ad eum visendum consolandúmque accedit, interrogátque quamdudum mater ejus obiisset. Quadraginta jam anni sunt, inquit. Tum amicus, intellectâ legati strophâ, in risum effusus est.

Hæc fabula in avaros facit, qui omni arte student conservare pecuniam.

De Viro, qui ad Cardinalem nuper creatum gratulandi gratiâ accessit.

VIr quidem facetus admodum & urbanus, audiens amicũ suum ad Cardinalatûs dignitatem adsumptum, ad eum gratulandi gratiâ accessit. Qui honore tumidus, amicum veterẽ agnoscere dissimulans, quisnam esset, interrogabat. Cui ille, ut erat ad joces promptus, Misereſco, inquit, tibi cæterísque qui ad ejusmodi honores perveniunt. Quamprimũ enĩ dignitate ejusmodi estis assecuti, visũ, auditúmque, & cæteros sensus ita amittitis, ut pristinos amicos amplius non dignoscatis.

Hæc fabula eos notat, qui in altum sublati veteres despiciunt amicitias.

De Juvene Senis curvitatem irridente.

IUvenis quidam conspicatus senem in arcûs tensi similitudinem curvũ, interrogavit, an sibi arcũ vellet vendere. Cui ille, Ecquid est tibi opus pecuniam amittere? si enim ad meam perveneris ætatem, absque pecunia arcum tibi natura concedet.

Hæc fabula indicat, minimè irridenda vitia senilis ætatis, quam nemo vivendo effugere potest.

De Sene puellam in uxorem accipiente.

VIr quidã imprudens, exacto septuagesimo vitæ anno puellã duxerat in uxorẽ, qui ad id tempus in cœlibatu permansisset. Cui cùm debitũ solvere non posset, dicere

dicere solebat, Quàm malè vitam meam disposui! Juveni enim mihi uxor deerat; nunc autem senex desum uxori.

Hæc fabula innuit, omnia suo tempore peragenda.

De Aquila & Pica.

PIca aquilam rogabat, ut se inter suos familiares & domesticos acciperet; quando id mereretur, cùm corporis pulchritudine, tum ad mandata peragenda linguæ volubilitate. Cui aquila, Hoc facerem, respondit, ni vererer, nè quæ intra tegulam fiant, tuâ loquacitate cuncta efferres.

Hæc fabula monet, linguaces & garrulos domi non habendos.

De Turdo amicitiam cum Hirundine ineunte.

GLoriabatur tardus, se amicitiam contraxisse cum hirũdine. Cui mater, Stultus es fili, inquit, si credis cum eâ posse convivere; cùm uterque vestrum diversa soleat appetere loca: tu enim frigidis, illa tepidis delectatur locis.

Hâc monemur fabulâ, nè eos nobis faciamus amicos, quorum vita à nostra dissentit.

De Rustico & Mure.

RUsticus quidam erat admodum pauper, sed adeò facetus, ut nè calamitatis quidem tempore nativi lepôris oblivisceretur. Is cùm villam suam casu igne injecto ità ardentem videret, ut aliquo modo ignem extinguere posse diffideret, mœstus spectat incendium. Interim cernit murem quendam, qui, villâ egressus, periculum quàm ocyssime fugiebat. Oblitus damnorum rusticus, accurrit; & murem corripiens, illum in medium jecit incendium, dicens, Ingratum animal, tempore felicitatis mecum habitâsti: nunc, quia fortuna mutata est, villam meam deseruisti.

Fabula indicat, eos non esse veros amicos, qui arridente fortunâ à latere tuo non discedunt, turbatâ autem, præcipiti abeunt cursu.

De Eremita ægrotante.

INsitum est à natura omni animantiũ generi, ut rei Venereæ libidine incitentur, à qua siqui homines, qui corvo albo rariores sunt, se abstinere volunt, sæpè in graves morbos incidere solent. Quidam igitur eremita, ipsâ adolescentiâ ità titillationes carnis evicerat, ut usque ad quintum & vigesimum ætatis annũ virgo permanserit. Cum autem eâ ætate gravissimè ægrotare cœpisset, medici nullum aliud salutis ejus remedium se invenire dicebant, nisi ut cum aliqua muliere coiret. Diu eremita recusavit, mori se potius velle dicens, quàm virginitatem, rem tã præclarã, & Deo maximè gratam, amittere: assueti enim virtutibus ægrè illas à se discedere patiuntur. Victus tandem precibus, & cupiditate vitæ, quà nihil homini sanæ mentis dulcius est, adductæ sibi mulieris infusus gremio; placidum petiit per membra soporem. *Experrectus autem vehementer angebatur, & tantam vim lacrymarum effundebat, ut omnes, qui aderant, illius misererentur: quisque igitur consolari, & ut bono animo esset hortari, quoniã Deus clementissimus Pater ei ignosceret, quia non voluptatis, sed recuperandæ sanitatis causâ tale opus perpetrasset. At ego, inquit, istud non fleo; sed quòd tantam dulcedinem citius expertus non sum.*

Hæc indicat fabula, humanam naturam adeò peccatorum illecebris delectari, ut vitiorum voluptatem facilè virtutum amaritudine anteponat.

De Divite quodam & Servo.

VIr erat dives, servum habens tardi ingenii, quem regem stultorum solebat nuncupare. Ille his verbis sæpius iratus, statuit hero par referre. Semel enim in herũ conversus, Utinam, inquit, rex stultorũ essem!

in

in toto enim terrarum orbe nullum meo latius esset imperium, & tu quoque meo subesses imperio.

Fabula indicat, omnia plena esse stultorum.

De Vidua Virum petente.

VIdua quædam dives à vicina petebat, ut maritum sibi reperiret, quem non coitûs gratiâ (qui ingratus admodũ sibi erat) sed rè bona sua dilapidarentur, exoptare se dicebat. Mulier sagax, & viduæ versutias intelligens, se inquisituram pollicetur. Paucis post diebus viduam conveniens, Reperi, inquit, tibi virum ex animi tui sententia: est enĩ vir prudens, ad res gerendas natus, & genitalibus caret, quæ tibi cordi non sunt. Cui vidua, Abi hinc, inquit, in malam rem cum isto marito tuo illepido: etsi enĩ coitûs appetens non sum, volo tamẽ habeat quod nos reconciliet, si quando cœperimus esse discordes.

Hæc fabula indicat, nullum matrimonium felix, si clavus defuerit, qui virum & mulierem arctissimè constringit.

De canibus Urbanis Villaticum insequentibus.

CAnes complures urbani quendam villaticum præcipiti insequebantur cursu: quos diu ille fugit, nec repugnare ausus est. At ubi ad insequentes conversus substitit, & dentes ipse queque ostendere cœpit; omnes pariter substiterunt, nec aliquis urbanorum illi appropinquare audebat. Tunc imperator exercitûs, qui fortè ibi aderat, ad suos conversus milites, Commilitones, inquit, hoc spectaculum nos admonet, nè fugiamus, cùm præsentiora fugientibus quàm repugnantibus videamus imminere pericula.

De Anu Dæmonem accusante.

VOlunt homines ut plurimũ, quãdo suâ culpâ aliquid sibi acciderit adversi, in fortunam, vel in dæmonem

culpã confere, ut se crimine exuãt; adeò omnes sibi indulgent. Hoc dæmon ægrè ferens, cùm videret anum quandã arborem ascendentem, ex qua illam ruituram, & in se culpam collaturã prævideràt, accitis testibus, dixit, Videte anum illam absque meo consilio arborem ascendentem, unde eã casurã esse prospicio: estote mihi testes, me ei non suasisse, ut soleata illam ascenderet. Mox anus cecidit: & cùm interrogarent, cur soleata arborem ascendisset; Dæmon, inquit, me impulit. Tum dæmon, adductis testibus, probavit, id ab anu absque suo factum esse consilio.

Fabula indicat, homines minimè veniâ dignos, qui, cùm liberè peccent, fortunam vel dæmonem accusent.

De Testudine & Ranis.

TEstudo conspicata ranas, quæ in eodẽ stagno pascebantur, adeò leves agilésque ut facilè quólibet prosilirent, & longissimè saltarent, naturam accusabat quòd se tardum animal, & maximo impeditum onere procreâsset, ut neque facilè se movere posset, & magnâ assiduè mole premeretur. At ubi vidit ranas anguillarum escam fieri, & cujuscunque vel levissimo ictui obnoxias, aliquantulùm recreata dicebat, Quantò melius est onus, quo ad omnes ictus munita sum, ferre, quàm tot mortis subire discrimina!

Hæc fabula indicat, nè ægrè feramus dona naturæ, quæ majori nobis commodo sæpe sunt, quàm nos intelligere valeamus.

De Gliribus Quercum eruere volentibus.

GLires quercũ arborẽ glandiferam dentibus eruere destinaverunt, quò paratiorem haberent cibum, nè victûs gratiâ toties ascendere & descendere cogerentur. Sed quidam ex his, qui ætate, & usu rerũ ac prudentiâ cæteris longè anteibat, eos absterruit, dicens,

cens, Si nutricem noſtram nunc interficiemus, quis futuris ānis nobis ac poſteris noſtris alimēta præbebit?

Fabula hæc monet, virum prudentem debere non modò præſentia intueri, verùm etiam futura longè proſpicere.

De Cane & Hero.

CAnem quidam habens, quò magis illi diligeretur, ſemper eum ſuis paſcebat manibus, ligatumq; ſolvebat: ligari autem & verberari jubebat à ſervo; ut beneficia à ſe, maleficia autem à ſervo in illum viderentur eſſe collata. Ægrè autem ferens canis, ſe aſſiduè ligari verberarique, aufugit: & cùm increparetur à domino ut ingratus, & tantorum beneficiorum immemor, qui à ſe fugiſſet, à quo ſemper dilectus paſtúſque fuiſſet, ligatus autem verberatúſque nunquam; reſpondit, Quod ſervus tuo juſſu facit, à te factum puto.

Fabula indicat, eos malefactores habendos, qui maleficiorum cauſa fuêre.

De Avibus Scarabeos timentibus.

MAgnus timor aves inceſſerat, nè ſcarabei arcu pilari eas occiderent, à quibus magnam pilarum vim in ſterquilinio ſummo labore fabricatam audierant. Tunc paſſer, Nolite, inquit, expaveſcere: quomodo enim pilas in nos per aera volantes jacere poſſunt, cùm eas per terram magno molimine vix trahant?

Hæc fabula nos admonet, nè hoſtium opes extimeſcamus, quibus deeſſe videmus ingenium.

De Urſo & Apibus.

VRſus ictus ab ape, tātâ irâ percitus eſt, ut alvearia in quibus apes mellificaverunt tota unguibus diſcerperet. Tùm apes univerſæ, cū domos ſuàs dirui, cibaria auferri, filios necari videret, facto impetu, aculeis urſum invadētes penè necavêre. Qui, ex eorum manibus vix elapſus, ſecum dicebat, Quantò melius erat,

apis unius aculeum, quàm tot in me hostes meâ iracundiâ concitare!

Hæc fabula innuit, longè melius interdum esse injuriam unius sustinere, quàm, dum unum punire volumus, multos nobis inimicos comparare.

De Aucupe & Fringilla.

Aucceps tetenderat volucribus retia, largámque illis in area effuderat escam; pascentes tamen aves non capiebat, quia sibi videbantur paucæ: quibus pastis ac avolantibus, aliæ pastum adveniunt; quas quoque propter paucitatem capere neglexit. Hoc per totum diem ordine servato, ac aliis advenientibus, aliis abeuntibus, illo semper majorem prædam expectante, tandem advesperascere cœpit. Tunc auceps, amissâ spe multas capiendi, cùm jam tempus esset quiescendi, attrahens retia, unam tantùm fringillam, quæ infelix in area remanserat, cepit.

Hæc fabula indicat, qui omnia comprehendere volunt, sæpè pauca vix capere posse.

De Milite & duobus Equis.

Miles equum habens optimũ, emit alium nequicquam illi bonitate parem, quem multò diligentiùs quàm priorem nutriebat. Tunc posterior priori sic ait, Cur me dominus quàm te impensiùs curat, cùm tibi neq; pulchritudine, neq; robore, neq; velocitate comparandus sim? Cui ille, Est hæc, inquit, hominum natura, ut semper in novos hospites benigniores sint.

Hæc fabula indicat hominum amentiam, qui nova, etiamsi deteriora sint, solent veteribus anteponere.

De Sue & Cane.

Sus irridebat canem odorisequum, qui domino murmure & caudâ adularetur, à quo ad artem aucupatoriam multis verberibus, auriumque vellicationibus fuerat instructus. Cui canis, Nescis, inquit, insane, nescis

neſcis, quæ ex verberibus illis ſum conſecutus. Per ea enī ſuaviſſimis perdicū coturnicúmq; carnibus veſcor

Hæc fabula nos monet, nè iniquo feramus animo præceptorum verbera, quæ multorum bonorum cauſa conſueverunt eſſe.

De Trabe Boum pigritiam increpante.

TRabs quæ currū vehebatur, boves ut lentulos increpabat, dicens, Currite pigri, onus enim leve portatis. Cui boves, Irrides nos? reſponderunt: Ignoras quæ te pœna maneat. Onus hoc nos citò deponemus; tuum autem tu, quoad rumparis, ſuſtinere cogēris. Indoluit trabs, nec amplius boves convitiis laceſſere auſa eſt.

Hæc fabula quemlibet monet, nè aliorum inſultet calamitatibus, cùm ipſe poſſit majoribus ſubjici.

De Carduele & Puero.

CArduelis avis interrogata à puero, à quo deliciis habita, & ſuavibus largíſque cibis nutrita fuerat, cur cavea egreſſa regredi nollet: Ut meo, inquit, me arbitratu, non tuo, paſcere poſſim.

Hæc fabula indicat, vitæ libertatem cunctis delicijs anteponendam.

De Scurra & Epiſcopo.

SCurra quidam calendis Januarii ad epiſcopū quēdam, divitem quidem, ſed avarū, accedens, nummiſma aureū, ſtrenæ nomine petiit. Antiſtes inſanire hominē dixit, qui crederet tantam pecuniā ſibi in ſtrenam dari. Tunc ſcurra nummū argenteum efflagitare cœpit. Sed cum ille hoc quoq; nimiū ſibi videri diceret, æreū quadrantem ut ſaltem ſibi traderet, orabat. Sed cum nè hunc quoq; poſſet ab epiſcopo extorquere, Reverende, inquit, Pater, ſaltem benedictione tuâ me pro ſtrena imperti. Tunc epiſcopus, Flecte, inquit, genua, fili, ut te benedicam. At ego, inquit ſcurra, benedictionē iſtam tuam tam vilem nolo. Si enim nummū

areum valeret, eam mihi nunquã præfectò concederes.

Hæc fabula contra eos Episcopos & Sacerdotes conficta est, qui divitias & opes pluris faciunt, quam cuncta Ecclesiæ sacra atque mysteria.

De Upupa indignè honorata.

INvitatæ ferè omnes aves ad aquilæ nuptias, indignè ferebant, upupam cæteris præferri, quia coronâ insignis esset, & versicoloribus pennis ornata; cùm semper inter stercora & sordes solita esset volitare.

Hæc fabula stultitiam eorum arguit, qui in hominibus honorandis potiùs vestium nitorem, præstantiámque formæ, quàm virtutes moresque soleant attendere.

De Sacerdote & Pyris.

SAcerdos quidam gulosus, extra patriam ad nuptias proficiscens, ad quas fuerat invitatus, reperit in itinere pyrorum acervum: quorum nè unum quidem attigit, quamvis magnâ affectus fame; quin potiùs ea ludibrio habens, lotio conspersit: indignabatur enim ejusmodi cibos sibi in itinere offerri, qui ad lautas accedebat epulas. Sed cùm in itinere torrentem quendam ità imbribus auctum offendisset, ut sine vitæ periculo eum transire non posset, domum redire constituit. Revertens autem jejunus, tantâ est oppressus fame, ut nisi pyra illa, quæ urina conspersérat, comedisset, cùm aliud non inveniret, extinctus fuisset.

Hæc fabula monet, nihil esse contemnendum; cùm nihil sit tam vile & abjectum, quod aliquando usui esse non possit.

De Mulo & Equo.

MUlus conspiciens equum aureo frano, ephippióque insignem, & purpureis opertum phaleris, rumpebatur invidiâ, illum beatum reputans, qui continuò optimis vesceretur cibis, & decoro amiciretur ornatu; se autem præ illo infelicem, qui clitellis malè dolatis oppressus, quotidie maxima onera ferre cogeretur.

retur. At ubi vidit equum è pugna redeuntem multis affectum vulneribus, præ illius calamitate se felicem appellabat, longè melius esse dicens, quotidiano labore durum victum quaritare, & turpiter vestiri, quam post optimos & delicatos cibos, & tantos ornatus, mortis adire discrimina.

Hæc fabula monet, regibus & principibus minimè invidendum, quia divitiis & opibus abundant; cum vitam eorum longè pluribus periculis quam pauperum, videamus esse subjectum.

De Porco & Equo.

PORcus conspiciens equum bellatorem, qui cataphractus ad pugnam prodibat, Stulte inquit, quò properas? in pugna enim fortasse morieris. Cui equus, Tibi inter lutum sordésque impingnato, cùm nihil dignum laude gesseris, cultellus adimet vitam: mortem verò meam comitabitur gloria.

Hæc fabula innuit, honestius esse rebus præclarè gestis occumbere, quàm vitam turpiter actam protrahere.

De Coriario emente pellem Ursi à Venatore nondum capti.

CORiarius ad venatorem accedens, emit ab eo pellẽ ursi, pecuniámq; pro ea protulit. Ille sibi in præsentia pellem ursi non esse, caterùm postridie venatum profecturum; ursóque interfecto, pellem illius ei se daturum polliceitur. Coriarius animi gratia cum venatore in sylvam profectus, altíssimam arborem ascendit, ut indè ursi venatoríque certamen prospiceret. Venator intrepidus ad antrum ubi ursus latebat profectus, immissis canibus, illum exire compulit: qui, evitato venatoris ictu, eum prostravit humi. Tunc venator, sciens hanc feram in cadavera non sævire, anhelitu retento, se mortuum simulabat. Ursus naribus admotis olfaciens, cùm illum nec naso nec corde spirantem de-

deprehenderet, abscessit. Coriarius cum feram abesse perspiceret, ac nihil amplius adesse periculi, ex arbore se deducens, & ad venatorem, qui nondum surgere audebat, accedens, illum ut surgeret monebat. Interrogavit deinde, quid ad aurem ei ursus locutus esset. Cui venator, Monuit me, inquit, nè deinceps ursi pellem vendere vellem, nisi eum prius ceperim.

Hæc fabula indicat, incerta pro certis non habenda.

De Eremita & Milite.

Eremita quidã, vir sanctissimæ vitæ, militem hortabatur, ut, relictâ seculari militiâ, quam absque Dei offensa & animæ discrimine pauci exercẽt, tandẽ se corporis traderet quieti, & animæ consuleret saluti. Cui miles, Faciam, inquit, quod mones, pater: verum enim est, quòd hoc tempore milites neq; stipendia exigere valeant, licèt exigua sint, neque prædari possint.

Hæc fabula indicat, multos vitios renuntiare, quia illa amplius exercere non possunt.

De Viro & Uxore bigamis.

Vir quidam, defunctâ uxore quã valde dilexerat, duxit alteram, & ipsam viduam, quæ assidue ei prioris mariti virtutes fortiáque facinora objiciebat: cui, ut par referret, ipse quoq; defunctæ uxoris mores probatissimos pudicitiámq; insignem referebat. Quodam antẽ die, viro irata, pauperi eleemosynam petenti, partem caponis, quem in cœnam utrisq; coxerat, dedit, dicens, Do tibi hoc pro anima prioris viri. Quod audiens maritus, accersito paupere, reliquũ caponis dedit, dicens, Et ego quoque do tibi hoc pro anima uxoris meæ defunctæ. Sic illi, dum alter alteri nocere cupiunt, quod cœnarent tandem non habuerunt.

Hæc fabula monet, non esse contra eos pugnandum, qui se possunt optimè vindicare.

De

De Leone & Mure.

LEo laqueo captus in ſylva, cum ſe ità irretitũ videret, ut nullis viribus ſe indè poſſe explicare cõfideret, murem rogavit, ut abroſo laqueo eum liberaret, promittens tanti beneficii ſe non immemorem futurũ: quod cum mus prompt è feciſſet, leonem rogavit, ut filiam ejus ſibi traderet in uxorem. Nec abnuit leo, ut benefactori ſuo rem gratam faceret. Nova autẽ nupta ad virum veniens, cum eum non videret, caſu illum pede preſſit atque contrivit.

Hæc indicat fabula, matrimonia, & cætera conſortia improbanda, quæ ab imparibus contrahuntur.

De Ulmo & Silere.

ULmus, in ripâ fluminis nata ſiler ſibi proximũ irridebat, ut debile & invalidum, quòd ad omnem vel leviſſimum undarum impetum flecteretur: ſuam autem firmitatẽ & robur magnificis extollebat verbis, quòd multos annos aſſiduos amnis impetus inconcuſſa pertulerat. Semel autem maximâ undarum violentiâ ulmus perfracta trahebatur ab aquis. Cui ſiler, ridens, inquit, Cur me deſeris, vicina? Ubi eſt nunc fortitudo tua?

Fabula ſignificat, ſapientiores eſſe, qui potentioribus cedunt, quàm qui reſiſtere volentes, turpiter ſuperantur.

De Cera duritiem apperente.

CEra ingemiſcebat, ſe mollem, & cuicunque leviſſimo ictui penetrabilem procreatam. Videns autẽ lateres ex luto multò ſe molliori factos, in tantam duritiem ignis calore pervenisſe, ut multa perdurarent ſecula, ſe jecit in ignem, ut eandẽ duritiem conſequeretur. Sed ſtatim igne liquefacta, conſumpta eſt.

Hæc admonet fabula, nè appetamus quod eſt nobis naturâ denegatum.

De

De Agricola militiam & mercaturam affectante.

AGricola quidam agrè ferebat, se assiduè terram volvere, nec perpetuis laboribus ad magnas divitias pervenire; cum nonnullos videret milites, qui actis præliis ità rem auxerant, ut bene induti incederent, & lautis epulis nutriti, beatam agerent vitam. Venditis igitur ovibus, capris ac bobus, equos emit & arma, & in militiam profectus est: ubi cùm ab imperatore suo malè pugnatum esset, non solùm quæ habebat perdidit, sed etiam pluribus vulneribus affectus est. Quare, damnatâ militiâ, mercaturam exercere statuit, ut in qua majus lucrum & minorem laborem existimabat. Prædiis igitur venditis, cùm navim mercibus implevisset, navigare cœperat: sed, cùm in alto esset, tempestate magnâ coortâ, navis submersa est, & ipse cum cæteris qui in ea erant, ad unum omnes periêre.

Hæc fabula admonet, quemlibet debere sua sorte esse contentum, cùm ubique sit parata miseria.

De Asino & Scurra.

ASinus indignè ferens scurram quendam honorari, & pulchris vestibus amiciri, quia magnos ventris edebat sonos, ad magistratus accessit, petens, nè se minùs quàm scurram honorare vellent. Et cùm magistratus admirãtes eum interrogarẽt, cur se ità honore dignum duceret; Quia, inquit, majores quà scurra crepitus ventris emitto, eósque absque fœtore.

Hæc fabula eos arguit, qui in rebus leviſſimis suas pecunias profundunt.

De Amne suum Fontem convitiis lacessente.

AMnis quidam suum fontem convitiis lacessebat, ut inertem, quòd immobilis staret, nec ullos haberet pisces: Sé autem plurimùm cõmendabat, quòd optimos crearet pisces, & per valles blando murmure serperet.

ſerperet indignatus fons in amnem velut ingratum, das repreſſit. Tunc amnis, & piſcibus, & dulci ſono privatus exaruit.

Hæc fabula eos notat, qui bona quæ agnnt ſibi arrogant, non Deo attribunt, à quo, ceu à largo fonte, noſtra bona procedunt.

De Viro maligno & Demonæ.

VIr malignus cùm plurima perpetrâſſet ſcelera, & ſapiùs captus, & carcere cõcluſus, arctiſſimè pervigili cuſtodiâ teneretur, damonis implorabat auxilium: qui ſæpenumero illi affuit, & è multis eum periculis liberavit. Tandẽ iterum deprehenſo, & ſolitum auxilium imploranti, damõ, magnum calceorum pertuſorum faſcẽ ſuper humeros habens, apparuit, dicens, Amice, amplius tibo auxilio eſſe non poſſum: tot enĩ loca pro te liberando hactenus peragravi, ut hos omnes calceos contriverim: nulla etiam mihi ſupereſt pecunia, quâ alios valeam comparare; quare pereundum eſt tibi.

Hæc admonet fabula, nè exiſtimemus noſtra ſemper impunita fore peccata.

De Avibus plures Reges eligere volentibus.

AVes conſultabant de pluribus regibus eligendis, cùm aquila tantos volucrum greges ſola regere non poſſet: feciſſéntque voto ſatis, niſi cornicis monitu à toli conſilio deſtitiſſent. Quæ, cùm cauſa rogaretur, cur non plures reges duceret eligendos; Quia difficiliùs, inquit, plures, quàm unus ſaccus, implentur.

Hæc fabula docet, longè melius ab uno, quàm a multis principibus gubernari

De Muliere, quæ pro Viro ſe velle mori dicebat.

MAtrona quædam admodum pudica, & viri amantiſſima, ægrè ferebat, maritũ adverſâ valetudine detineri; lamentabatur, ingemiſcebat, & ut ſuum in vi-

rum amorem testaretur, rogabat mortem, ut, si maritum sibi esset ereptura, se potiùs quàm illum vellet occidere. Inter hæc verba, mortẽ cernit horribili aspectu venientem: cujus timore perterrita, & jam sui voti pœnitens, Non sum ego, inquit, quem petis: jacet ibi in lecto quem occisura veniſti.

Hæc fabula indicat, neminem esse adeò amantem amici, qui non malit sibi bene esse, quàm alteri.

De adolescente in funere matris canente.

VIr quidam defunctam uxorem, quæ ad sepulchrum efferebatur, lacrymis & fletibus prosequebatur: filius verò ejus canebat. Qui cùm à patre increparetur ut amens & insanus, qui in matris funere cantaret, cùm unà secum mœstus esse & flere deberet; pater mi, inquit, si sacerdotes ut canerẽt conduxisti, cur mihi iraſceris graviùs concinenti? Cui pater, Non tuum, inquit, & sacerdotum est idem officium.

Hæc fabula indicat, non omnia omnibus esse decora.

De Viro zelotypo, qui Uxorem dederat custodiendam.

VIr zelotypus uxorem, quam parùm pudicè vivere comperérat, cuidam amico, cui plurimum fidebat, dederat custodiendam; ingentem pollicitus pecuniam, si eam ità diligenter observaret, ut nullo modo conjugalẽ violaret copulam. At ille, ubi aliquot dies expertus custodiam hanc nimis difficilem, & ingenium suum versutiâ mulieris vinci comperisset, ad maritum accedens, dixit, Se amplius nolle hanc tam duram gerere provinciam; quandoquidem nè Argus quidem, qui totus oculatus fuit, mulierem invitam posset custodire: addidit præterea, Si necesse sit, malle se anno integro saccum plenum pulicibus quotidie in pratũ deferre, solutóque sacco eos inter herbas pascere, vesperéque facto, omnes domũ reducere;

reducere, quàm uno die impudicam mulierem ſervare.

Hæc fabula indicat, nullos cuſtodes ità eſſe diligentes, qui impudicas mulieres valeant cuſtodire.

De Viro clyſteres recuſante.

VIr quidam natione Germanus, dives admodum, ægrotabat: ad quem curandum plures acceſſerunt medici: (ad mel enim catervatim convolāt muſcæ) quorum unus inter cætera dicebat, Opus eſſe clyſteribus, ſi vellet convaleſcere. Quod cùm vir hujuſmodi inſuetus medicinæ audiret, furore percitus, medicos domo ejici jubet, dicens, Eos eſſe inſanos, qui, cùm caput ipſi doleret, podicem vellent mederi.

Hæc fabula innuit, omnia, etiam ſalutaria, inſuetis & incxpertis & aſpera & obſcura videri.

De Aſino ægrotante, & Lupis viſitantibus.

ASinus ægrotabat, famáque exierat, eum citò moriturum. Ad eum igitur viſendum cùm lupi canéſque veniſſent, peteréntq; à filio, quomodo pater ejus ſe haberet; ille per oſtii rimulā reſpondet, Meliùs quā velletis.

Hæc indicat fabula, quòd multi fingunt moleſtè ferre mortem aliorum, quos tamen cupiunt celeriter inferire.

Quòd Nuci, Aſino, & Mulieri proſunt verbera.

MUlier quædam interrogabat nucem ſecus viam natam, quæ à prætereunte populo ſaxis impetebatur, quare eſſet ità amens, ut quò pluribus majoribúſque verberibus cæderetur, eò plures præſtantioréſque fructus procrearet. Cui juglans, Eſnè, inquit, proverbii immemoritā dicentis:

Nux, aſinus, mulier, ſimili ſunt lege ligati:
Hæc tria nil rectè faciunt, ſi verbera ceſſent?

Hæc fabula innuit, ſæpe homines propriis jaculis ſe ſolere confodere.

De Aſino laborum finem non inveniente.

ASinus hyberno tempore plurimùm angebatur, quòd animio afficeretur frigore, & durum palearum haber

beret victum: quare vernam temperiem & teneras herbas optabat. Sed cùm ver adveniſſet, cogeretúrq; à domino, qui figulus erat, argillam in aream, & lignum ad fornacem, indèq; lateres, imbrices, tegulas ad diverſa loca deferre; pertæſus veris, in quo tot labores tolerabat, æſtatem omnibus votis expectabat, ut dominus, meſſe impeditus, eum quieſcere pateretur. Sed tũc quoq; cum meſſes in aream, & indè domum triticum ferre compelleretur, nec quieti ſibi locus eſſet, autumnum ſaltem laborum finem fore ſperabat. Sed ubi nè tunc quoq; malorum terminum adeſſe cernebat, cùm quotidie vinum, poma, ligna portanda eſſent, rurſus hyemis nivem & glaciem efflagitabat, ut tunc ſaltem aliqua ſibi requies à tantis laboribus concederetur.

Hæc fabula indicat, nulla eſſe præſentis vitæ tempora, quæ non perpetuis ſint ſubjecta laboribus.

De Mure, qui cum Fele amicitiam contrahere volebat

Mures complures in cavo parietis commorantes contemplabantur ſelem, qua in tabulato capite demiſſo & triſti vultu recumbebat. Tunc unus ex eis, Hoc animal, inquit, benignum admodum & mite videtur: vultu enim ipſo ſanctimoniam quandam præfert: volo ipſum alloqui, & cum eo indiſſolubilem nectere amicitiam: Quæ cùm dixiſſet, & propiùs acceſſiſſet, à fele captus & dilaceratus eſt. Tunc cæteri hoc videntes, ſecum aiebant, Non eſt profectò, non eſt vultus temerè credendum.

Hæc fabula innuit, non ex vultu, ſed ex operibus homines judicandos; cùm ſub ovina pelle ſæpe atroces lupi deliteſcant.

De Aſino, qui Hero ingrato ſerviebat.

Asinus, qui viro cuidã ingrato multos annos inoffenſo pede ſervierat, ſemel, ut fit, dũ ſarcinâ preſſus,

sus esset gravi, & salebrosâ incederet viâ sub onere recidebat. Tũ dominus implacabilis multis verberibus surgere cõpellebat pigrũ animal & ignavũ nuncupans. At ille miser inter verbera hæc secum dicebat; Infelix ego quàm ingratus sortitus sum herum! Nam quãvis ei multo tempore sine offensa servierim, tamen non hoc unum delictum tot meis pristinis beneficiis compensat.

Hæc fabula in eos conficta est, qui beneficiorum sibi collatorum immemores, etiam minimam benefactoris sui in se offensam atroci pœnâ prosequuntur.

De Lupo suadente Histrici ut tela deponeret.

LUpus esuriens in histricem intenderat animum: quam tamen, quia sagittis undique munita erat, invadere non audebat. Excogitatâ autem eam perdendi astutiâ, illi suadere cœpit, nè pacis tempore tantum telorum onus tergo reportaret; quandoquidem non aliquid sagittarii, nisi cùm præliis tempus instaret, portarẽt: Cui histrix, Adversus lupum, inquit semper præliandi tembus esse credendum est.

Hæc fabula innuit, virum sapientem oportere adversus inimicorum & hostium fraudes, semper esse munitum.

De Mure liberante Milvum.

MUs conspicatus milvũ laqueo aucupis implicitũ, misertus est avis, quamvis sibi inimicæ, abrosisq; dente vinculis, evolandi viam fecit. Milvus tanti immemor beneficii, ubi se solutum vidit, murem nil tale suspicantem corripiens, unguibus & rostro laceravit.

Hæc fabula indicat, malignos huiusmodi gratias suis benefactoribus solere impendere.

De Cochlea petente à Iove, ut suam domum secum ferre posset.

CVm Iupiter ab exordio mundi singulis animalibus munera, quæ petiissent, elargiretur; cochlea ab eo

petiit ut domum ſuam poſſet circumferre. Interrogata à Iove, quare tale ab eo munus expoſceret, quod illi graue & moleſtum futurum erat; Malo, inquit, tam graue onus perpetuò ferre, quàm cùm mihi libuerit, malum vicinum non poſſe vitare.

Fabula indicat, malorum vicinitatem omni incommodo fugiendam.

De Herinaceo, Viperam hoſpitem ejiciente.

HErinaceus hyemem adventare præſentiens, blandè viperam rogavit, ut in propria illius caverna adverſus vim frigoris locum ſibi concederet. Quod cùm illa feciſſet, herinaceus huc atq; illùc ſe provolvens, ſpinarum acumine viperam pungebat, & vehementi dolore torquebat. Illa malè ſecum actum videns, quando herinaceũ ſuſcepit hoſpitio, blandis eum verbis ut exiret, orabat; quandoquidem locus duobus eſſet anguſtus. Cui herinaceus, Exeat, inquit, qui hîc manere non poteſt. Quare vipera, ſentiens ſibi locum ibi non eſſe, illinc ceſſit hoſpitio.

Fabula indicat, eos in conſortia non admittendos qui nos poſſunt ejicere.

De Lepore ſeſe Vulpi præferente ob pedum velocitatem.

LEpus ſeſe dignum reputabat qui Vulpi præferretur, quoniam longè illam pedum pernicitate ſuperabat. Tum vulpes, At ego, inquit, ingenium ſum ſortita præſtantius, quo ſæpius quàm tu pernicitate tuâ canes eludo.

Hæc Fabula indicat, corporis velocitatem & vires ab ingenio longè ſuperari.

De Sene, ob impotentiam, libidinem carnis relinquente.

VIr quidã ſanctitate prædit⁹ ſingulari, ſenẽ quendã admonebat, ut tandem vitia libidinis dimittat cui vehementer inſudabat. Cui ſenex, obtemperabo, inquit, pater ſanctẽ, ſanctiſſimis optimiſq; admonitionibus

tuis

tiũ. Nam usum Veneris admodum mihi obesse sentio, & virga mihi amplius non arrigitur.

Hæc Fabula indicat, malos non amore virtutis & Dei, sed timore pœnæ & impotentiâ à consuetis vitiis desistere.

De Agricola quodam, & Poeta.

AGricola quidam ad poetam accedens, cujus agros colebat, cùm eum inter libros solum offendisset, interrogavit eum, quo pacto ità solus vivere posset. Cui ille, Solus, inquit, tantùm esse cœpi, postquam te huc contuliſti.

Hæc Fabula indicat eruditos viros, qui doctissimorum virorum turbâ continuè stipantur, tunc solos esse, cùm inter illiteratos homines fuerint.

De Lupo ovis pelle induto, qui gregem devorabat.

LUpus ovis pelle indutus, ovium se immiscuit gregi, quotidieq; aliquam ex eis occidebat: quod cùm pastor animadvertisset, illum in altissima arbore suspendit. Interrogantibus autem cæteris pastoribus, cur ovem suspendisset, aiebat, Pellis quidem ut videtis, est ovis, opera autem erant Lupi.

Hæc Fabula indicat, homines non ex habitu, sed ex operibus iudicandos; quoniam multi sub vestimentis ovium lupina faciunt opera.

De Patre filium ad virtutes frustrà hortante.

PAter quidam filium, ut vitiis deditum, multis hortabatur verbis, ut, derelictâ vitiorum viâ virtutibus invigilaret, quæ ei laudẽ & decus erant paritura. Cui filius, frustrà, inquit, pater, ad hæc faciendo hortaris: multos enim prædicatores, ut aiunt, audivi, qui longè te meliùs ad virtutum hortabantur viam, nunquam tamen eorum admonitionibus obsecutus sum.

Hæc Fabula indicat, viros malignæ naturæ nullius hortatu à vitiis velle discedere.

De Cane oves domini sui occidente, à quo suspensus est.

Pastor quidam cani oves suas dederat custodiendas, optimis illũ pascens cibis. At ille sæpe aliquam ovem occidebat. Quod cùm pastor animadvertisset, canẽ capiens, eũ volebat occidere. Cui canis, Quare me, inquit, perdere cupis? Sũ unus ex domesticis tuis: interfice potiùs lupũ, qui continuò tuo insidiatur ovili. Imò inquit, pastor, te quàm lupum morte dignum magis puto. Ille enim palàm se meum hostẽ profitetur; tu verò sub amicitiæ specie, quotidie memum imminuis gregem.

Hæc innuit fabula, longè magis puniendos, qui sub amicitiæ specie nos lædunt, quàm qui apertè sc nostros inimicos profitentur.

De Ariete cum Tauro pugnante.

Aries quidam inter lanigeros greges erat, tantâ cornuum & capitis firmitate, ut cæteros arietes statim facileq; superaret: quare cùm nullũ amplius arietẽ inveniret, qui occursãti sibi auderet obsistere, crebris elatus victoriis, taurũ ausus est ad certamen provocare. Sed primo ingressu, cùm in taurinam frontẽ arietâsset, tam atroci ictu repercussus est, ut ferè moriẽs hæc diceret, stultus ego quid egi? Cur tam potentem adversariũ ausus sum lacessere, cui me imparem creavit natura?

Fabula indicat, cum potentioribus non esse certandum.

De Vidua & Asino viridi.

Vidua quedã cœlibatũ exosa, nubere, cupiebat, sed nõ audebat, verita vulgi irrisiones, qui maledictis eas solet incessere, quæ ad secundas transeunt nuptias: sed commater ejus, quàm contemnẽdæ essent populi voces, hâc arte monstravit. Iussit enim asinũ album quem vidua habebat, viridi colore depingi, & per omnes urbis vicos circũduci. Quod dũ fieret, tanta admiratio ab initio

nitio omnes invaserat, ut nõ solum pueri, verùm etiam senes hâc in re insolita moti, asinũ animi gratiâ comitarentur, Deinde cùm hujusmodi animal quotidie per urbẽ duceretur, desierunt admirari. Itidẽ inquit ad viduã cõmater, eveniet tibi: si enim virũ acceperis, per aliquot dies eris fabula vulgi: deinde hic sermo cõticescet.

Hæc fabula indicat, nullam rem esse tantâ dignãm admiratione, quæ diuturnitate temporis non desinet esse miraculum.

De Aquila filios Cuniculi rapiente.

AQuila in altissima arbore nidulata, catulos cuniculi, qui non longè illinc pascebãtur, in escã pullorum suorum rapuerat: quam cuniculus blandis orabat verbis, ut suos sibi filios restituere dignaretur. At illa cum ut pusillũ & terrestre animal, & ad sibi nocendũ impotens arbitrata, eos in conspectu matris unguibus dilacerare, & pullis suis epulandos opponere non dubitavit. Tunc cuniculus filiorũ morte cõmotus hanc injuriam minimè impunitam abire permisit: arborẽ enim, quæ nidũ sustinebat, radicitus effõdit; quæ levi impulsu ventorũ procidens, pullos aquilæ adhuc inplumes & involucres in humum dejecit: qui à feris depasti magnũ doloris solacium cuniculo præbuerunt.

Hæc indicat fabula, neminem potentiâ suâ fretum imbecilliores debere despicere, cum aliquando infirmiores potentiorum injurias ulciscantur.

De Lupe pisce fluvii, maris regnum affectante.

LUpus piscis erat in amne quodã qui pulchritudine, magnitudine, ac robore cæteros ejusdẽ fluminis pisces excedebat. Unde cuncti eũ admirabantur, & tanquam regẽ præcipuo prosequebantur honore. Quare in superbiam elatus, majorem principatũ cœpit appetere.

Relicto igitur amne, in quo multos annos regnaverat, ingressus est mare, ut ejus regnum sibi vendicaret. Sed offendens Delphinum miræ magnitudinis, qui in illo regnabat, ità ab illo infectatus est, ut aufugiens vix amnis ostiũ ingrederetur: unde ampliùs nõ ausus sit exire.

Hæc Fabula nos admonet, ut rebus nostris contenti, ea non appetamus quæ nostris viribus sunt longè maiora.

De Ove Pastori convitiante.

Ovis convitiabatur pastori, quòd non contentus lacte quod identidem suum filiorumq; ab ea mulgebat, insuper illam vellere denudaret. Tunc pastor iratus, filium ejus trahebat ad mortẽ. Ecquid inquit ovis, pejus mihi facere potes? Ut te, inquit pastor, occidã, & lupis canibusq; projiciam devorandam. Silnit ovis, majora adhuc mala formidans.

Hæc fabula indicat, non debere homines in Deum exeandescere, si divitias & filios ipsis permittat auferri; cùm eriam maiora & viventibus & mortuis possit inferre supplicia.

De Auriga & Rota currûs stridente.

Auriga interrogabat currum, quare rota quæ erat deterior strideret, cùm cæteræ idem non facerent: Cui currus, Ægroti, inquit, semper morosi & queruli esse consueverunt.

Hæc fabula indicat, mala solere homines ad querimoniam semper impellere.

De Viro amicos experiri volente.

Vir quidam dives admodum & liberalis magnam habebat amicorum copiam, quos ad cœnam sæpissime invitabat: ad quẽ libentissimè accedebant. Volens autem experiri, an in laboribus & periculis sibi fideles essent, omnes pariter convocavit, dicens, Obortos sibi inimicos, ad quos perdendos ire statuerat: quare correptis armis, secũ irent, ut illatas sibi ulciscerentur injurias. Tũ omnes præter duos sese excusare cœperunt. Cæteris

vis igitur repudiatis, illos tantùm duos in amicorũ numero habuit; quos deinde singulari amore prosecutus est.

Hæc fabula indicat, adversam fortunam amicitiæ experimentum esse quàm optimum.

De Vulpe carnem Leporis Cani laudante.

VVlpes cùm fugeretur à cane, & jã jam esset capienda, nec ullã aliam evadendi viam invenire se posse cognosceret; Quid me, inquit, ô canis perdere cupis cujus caro tibi usui esse non potest? Cape potiùs leporẽ illũ (non procul enim lepus aberat) cujus carnẽ suavissimam mortales esse cõmemorant. Canis igitur motus cõsilio vulpis omissâ vulpe, leporẽ insecutus est; quẽ tamẽ, ob incredibilẽ ejus velocitatem, capere non potuit: Paucis pòst diebus lepus conveniens vulpẽ vehementer eã accusabat, (verba enim ejus audierat) quòd se cani demõstrasset. Cui vulpes, Quid me accusas, lepus, cùm tãtopere te laudavi? quid diceres si te vituperassẽ?

Hæc fabula indicat, multos mortales, sub laudationis specie, aliis perniciem machinari.

De Lepore calliditatem, & Vulpe celeritatem à Iove petentibus.

LEpus & vulpes à Iove petebant: hæc ut calliditati suæ pedum celeritatem; ille ut velocitati suæ calliditatem adjungeret. Quibus Iupiter ità respondit, Ab origine mundi è sinu nostro liberalissimo singulis animantibus sua munera sumus elargiti: uni autem omnia dedisse, aliorum fuisset injuria.

Hæc indicat Fabula, Deum singulis sua munera ità esse æquali lance largitum, ut quisque esse debeat sua sorte contentus.

De Equo inculto, sed veloci, & cæteris eum irridentibus.

EQui complures ad circenses ludos fuerãt adducti pulcherrimis phaleris ornati, præter unũ quem cæteri

teri insultum, & ad hujusmodi certamen ineptũ irridebant, nec unquam victorem futurum opinabantur. Sed ubi currendi tempus advenit, & dato tubæ signo cuncti carceribus exiluêre, tum demum innotuit quantò hic paulò antè irrisus, cæteros velocitate superaret: omnibus enim aliis post se longo intervallo relictis, palmam assecutus est.

Fabula significat, non ex habitu, sed ex virtute homines judicandos.

De Rustico per vocem hœdi ad Iurisconsultum admisso.

RUsticus quidam gravi lite implicitus, ad quendã jurisconsultum accesserat, ut eo patrono sese explicaret. At ille, aliis negotiis impeditus, renuntiari jubet, se nõ posse nunc illi vacare; quare abiret, aliàs rediturus. Rusticus, qui huic ut veteri fidòque amico plurimùm fidebat, sæpius rediens, nunquã admissus est. Tandẽ hœdũ adhuc lactentem & pinguem secũ deferens, ante ædes jurisperiti stabat; & hœdum vellicans, illum balare coegit. Janitor, qui ex præcepto heri dona portantes statim admittere solebat, auditâ voce hœdi, januam ilico aperiens, hominẽ introire jubet. Tunc Rusticus ad hœdum conversus, Gratias, inquit, ago, hœdule mi, qui tam faciles mihi has effeciſti fores.

Fabula indicat, nullas res tam duras difficilesque esse, quas munera non aperiant.

De Adolescente ex coitu infirmo, & Lupo.

ADolescens quidã uxorem duxerat, & ipsam quoq; adolescentulam, formosam admodũ & libidinosã: cujus effrena libidini dum satisfacere cupit, ità lũbos exhausit, ut paucis pòst diebus macilentus fieret, & mortuo magis quam vivo similis videretur: nõ ingredi, nõ stare, non aliquod opus facere poterat; sed ut senex

qui-

quidam, apricatione gaudebat. Dum ergò, in aprico ſtans loco, calore ſolis ſeſe calefaceret, accidit, ut venatores, qui lupũ fuerant inſectati illàc iter haberent; quos cùm adoleſcens interrogaret, cur lupũ non ceperant: Ob incredibilem, inquiunt, illius velocitatem, illum aſſequi non potuimus. Tunc ait adoleſcens, Uxorem profectò hic lupus habere non debet: ſi enim uxori junctus eſſet, nunquam tantâ pedum pernicitate polleret.

Hæc indicat fabula, neminem eſſe adeò robuſtum & fortem, quem nimius Veneris uſus non infirmum & debilem reddat.

De Sene Iuvenem poma ſibi ſurripientem ſaxis dejicente.

SEnex quidam juvenem ſibi poma ſurripientem blandis orabat verbis, ut ex arbore deſcenderet, nec res ſuas vellet auferre. Sed cùm incaſſum verba funderet, juvene ejus ætatem ac verba contemnente: Non in verbis tantùm, inquit, verùm etiã in herbis audio eſſe virtutẽ. Herbas igitur vellere, & in illum jacere cœpit. Quod juvenis conſpicatus, in vehementem riſum effuſus eſt, & ſenem delirare arbitrabatur, qui crederet eum ex arbore herbis poſſe depellere. Tunc ſenex omnia experiri cupiens, Quando, inquit, verborum & herbarum vires adverſus raptorem mearum rerum nullæ ſunt, lapidibus agam, in quibus quoque dicunt eſſe virtutem: lapidéſque, quibus gremium impleverat, in juvenem jaciens, illum deſcendere & abire coëgit.

Hæc fabula indicat, omnia priùs ſapienti tentanda, quàm ad armorum confugiatur auxilium.

De Luſcinia cantum Accipitri pro vita pollicente.

LUſcinia ab accipitre famelico cõprehenſa, cùm modo ſe ab eo devorandã eſſe intelligeret, bandè eũ rogavat ut ſe dimitteret; pollicita, pro tanto beneficio ingentem

gentem mercedem sese relaturam. Cùm autem accipiter eam interrogaret, quid gratiæ sibi referre posset; Aures, inquit, tuas mellifluis cantibus demulcebo. At ego, inquit accipiter, malo mihi ventrẽ demulceas: sine tuis enim cantibus vivere possũ, sine cibo verò non possum.

Hæc fabula innuit, utilia iucundis anteponenda.

De Leone Porcum sibi socium eligente.

LEo cùm socios adsciscere sibi vellet, multáque animalia sese illi adjungere optarent, idque precibus & votis exposcerent, spretis ceteris, cum porco solùm societatem voluit inire. Rogatus autem causam, respondit, Quia hoc animal adeò fidum est, ut amicos & socios suos in nullo quantumvis magno discrimine, unquam relinquat.

Hæc fabula docet, eorum amicitiam appetendam, qui adversitatis tempore à præstando auxilio non referunt pedem.

De Culice cibum & hospitium ab Ape petente.

CUlex hyberno tempore, cùm fame & frigore se periturum conjiceret, ad apum accessit alvearia, ab eis cibum & hospitium petens: quæ si ab eis fuisset consecutus, promittebat, filios earum se artem musicã edocturum. Tunc quidam apis, At ego malo artem meam liberi mei discant, quæ eos à famis & frigoris periculo eximere poterit.

Fabula nos admonet, ut liberos nostros iis artibus erudiamus, quæ eos ab inopia valent vindicare.

De Asino tubicine, & Lepore tabellario.

LEo rex quadrupedum, adversus volucres pugnaturus, suorum acies instruebat. Interrogatus autẽ ab urso, quid ei asini inertia aut leporis timiditas ad victo-

riam

riam conferre possent, quos ibi inter cæteros milites adesse cernebat; respondit, Asinus tubæ suæ clangore milites ad pugnam concitabit: lepus verò, ob pedum celeritatem, tabellarii fungetur officio.

Fabula significat, neminem adeò contemptibilem, qui aliqua in re nobis prodesse non possit.

De Accipitribus inter se inimicis, quos Columbæ composuêre.

Accipitres invicem inimici quotidie decertabant, suisq; odiis occupati, alias aves minimè infestabant. Colũbæ illorum vicem dolentes, eos missis legatis cõposuêre. Sed illi ubi inter se amici effecti sunt, cæteras aves imbecilliores, & maximè columbas, vexare & occidere non desinebant. Tum secum columbæ, Quàm utilior accipitrum discordia, quàm concordia nobis erat!

Hæc admonet fabula, malorum inter se odia civium alenda potiùs quàm extinguenda; ut dum inter se digladiantur, viros bonos quietè vivere permittant.

De Muliere ignem in mariti domum ferente.

Vir quidã prudens uxorem ducebat. Interrogatus autẽ ab amicis, quid sibi vellet facula illa quam nova nupta accensam paternâ domo efferret, rursũsq; mariti domum ingressura accendit & introfert; Significat, inquit, me hodie ignem è soceri mei ædibus ablatum in domum meam inferre.

Fabula significat, sæpenumero mulierem ignem quendam esse, qui mariti bona comburit.

De Prætore repetundarum damnato.

Prætor, qui pecuniam cui præfuerat expilaverat, repetundarum damnatus fuerat. Cumq; ægrè ablata restitueret, dicebat quidã è provincialibus, Hic noster prætor mulieres imitatur, quæ fœtus concipientes, mirâ voluptate

voluptate afficiuntur: cùm autem eos amittunt, incredibili dolore torquentur.

Fabula innuit, aliena non esse surripienda; nè illa deponere coacti, mœrore confligamur.

De Sene mortem differre volente.

SEnex quidam mortem, quæ eum è vita raptura advenerat, rogabat ut paululùm differret, dum testamentum conderet, & cætera ad tantum iter necessaria præpararet. Cui mors, Cur non, inquit, hactenus præparâsti, toties à me monitus? Et cùm ille, Eam nunquam à se visam antea, diceret; Cùm, inquit, non æquales tuos modò, quorum nulli ferè jam restant, verum etiam juvenes, pueros, infantes, quotidie rapiebam, nonne te admonebam mortalitatis tuæ? Cùm oculos hebescere, auditum minui, caterôsque sensus indies deficere, corpus ingravescere sentiebas, nonne tibi me propinquam esse dicebam? & te admonitum negas? quare ulteriùs differendum non est.

Hæc fabula indicat, ità vivendum, quasi mortem semper adesse cernamus.

De Viro avaro Sacculum nummorum alloquente.

VIr quidam avarus, qui ingentem aureorum acervum malè partum relicturus moriebatur, interrogat sacculum nummorum, quem morienti sibi jusserat afferri, Quibus voluptatem esset allaturus: Cui sacculus, Hæredibus, inquit, tuis, qui nummos à te tanto sudore quæsitos, in scortis & conviviis profundent; & dæmonibus, qui animam tuam æternis suppliciis mancipabunt.

Hæc fabula indicat, stultissimum esse in eis laborare, quæ aliis gaudium, nobis autem sint allatura tormenta.

FINIS.

LAV-

LAURENTII VALLENSIS, IN Fabulas Æsopi, è Græco in Latinum sermonem versas, ad clarissimum virum Arnoldum Foveldam, præfatio.

PRomiseram nuper, me tibi coturnices, quas ipse venatus essem, missurum. Eas capere, ut homo venandi insuetus, cùm non possem, ad venationem meam, id est, ad literas me converti: & fortè ad manus venit libellus Græcus ex præda navali, 33 Æsopi fabulas continens. Has omnes bidui labore venatus sum. Mitto igitur ad te sive fabulas, sive mavis coturnices, quibus te oblectare possis & ludere. Etenim si Octavianum, Marcúmque Antonium, orbis terrarum principes, ludo coturnicum delectatos accepimus; profectò tu, vir literarum amantissimus, & literato hoc genere ludendi delectaberis. Et si quis Octaviano aut Antonio pugnacem aliquam harum avium dono dedisset, jucundam illis rem gratamque feciſſet: ego quoque tibi jucundus gratusque ero, qui plures quàm triginta ejus generis aves dono mitto pugnaces, victrices, & si fortè hoc te magis juvat, etiam pingues. Oblectant enim hæ fabulæ & alunt; nec minus fructus habent quam floris. Sed ne donum suum laudare insolentis sit, finem faciam. Tu, si coturnices veras, quàm has fabulas malis, rescribe: mittam namque non modo coturnices, sed & perdices. Ex urbe Cajeta, *Calend. Maii, Anno* 1538.

De Vulpe & Capro.

VVlpes & caper sitibundi, in quendam puteum descenderũt; in quo cùm perbibissent, circũspicienti reditũ capro, vulpes ait, Bono animo esto, caper: excogitavi namq; quo pacto uterq; reduces simus. Siquidem tu eriges te rectũ, prioribus pedibus ad parietem admotis, cornuaq; adducto ad pectus mento reclinabis, & ego per terga cornuaq; tua transiliens, & extra puteũ evadens, te istinc postea educã. Cujus consilio fidẽ habenti caper, atq; ut ille jubebat, obtemperanti, ipsa è puteo prosiliit,

siliit, ac deinde pra gaudio in margine putei gestiebat, exultabatq́, nihil de hirco curæ habens. Cæterùm cùm ab hirco ut fœdifraga incusaretur, respõdit, Enimvero, hirce, si tantũ tibi esset sensûs in mente, quantum est setarum in mento, non priùs in puteum descendisses quàm de reditu exploratum habuisses.

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere finem explorare, antequam ad rem peragendam veniat.

De Vulpe & Leone.

VVlpes nullum antea leonem conspicata, cum illi aliquando ex improviso obviâ esset, ità conspectum ejus expavit, ut parùm abfuerit quin extingueretur. Quod cùm iterum postea accidisset, ad conspectum quidem leonis exterrita est, sed non ità ut priùs. Tertio autem cùm leonem eundem in civitate esset intuita, non modò non exterrita, sed etiam confidenter adiens, cum eo collocuta est & confabulata.

Hæc fabula innuit, quòd consuetudo & conversatio facit, ut quæ maximè horribilia & formidanda sunt, neque horrida neque formidolosa videantur.

De Gallis & Perdice.

GAllos quidam domi suæ cùm haberet, mercatus est perdicem, eámque alendam, & in societatem gallorum dedit unà cum illis saginandam; eámque galli pro se quisque mordebant abigebántque. Perdix autem apud se afflictabatur, existimans, ideo talia inferri sibi à gallis, quòd suum ab illorum genere alienum esset. Ubi verò non multò pòst aspexit illos inter se pugnantes, mutuoq́, percutientes, recreata à mœrore & trìstitia inquit, Equidem posthac non afflictabor amplius, videns eos etiam inter se dimicantes.

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quos videt nè à domesticorum quidem iniuria abstinere.

De vulpe & capite quodam reperto.

VVlpes aliquando in domum citharœdi ingressa, dum omnia instrumenta musica, omnem supellectilem (cruta retur, reperit è marmore caput lupinum scienter, fabréque factum: quod cùm in manum sumpsisset, inquit, O caput cum magno sensu factum, nullum sensum obtinens!

Hæc fabula ad eos spectat, qui corporis dignitatem habent, animi industriam non habent.

De Carbonario & Fullone.

CArbonarius conducta in domo habitans, fullonẽ invitavit, qui eò loci proximè venisset, ut iisdẽ in ædibus unà habitaret. Cui fullo, O homo, non est istud factum conducibile: vereor enim nè quicquid ipse cano defacerem, id omne tu carbonariâ aspergine fuscares.

Hæc fabula innuit, nullum cum flagitiosis habendum esse commercium.

De Viro jactabundo.

VIr quidam aliquandiu peregrinatus, cùm iterum domũ reversus fuisset, cùm multa alia in diversis regionibus à se viriliter gesta jactabundus prædicabat, tum verò id maximè, quod Rhodi omnes in certamine saliẽdi superâsset; ejusdẽ rei Rhodios, qui affuerãt testes esse. Ad quem unus assistentiũ respondẽs, inquit, O homo, si verum istud est quod loqueris, quid tibi opus est testibus? Ecce Rhodiũ! ecce hîc certamen saliendi!

Hæc indicat fabula, quod ubi vera testimonia adsunt, nihil opus est verbis.

De Viro Apollinem tentante.

VIr quidam facinorosus Delphos se cõtulit, Apollinem tentaturus: habensq; passerculum sub pallio, quem pugno tenebat, & accedens ad tripodas interrogabat eum, dicens, Quod habeo in dextra, vivítne, an mortuum

mortuum est? prolaturus passerculũ vivum, si ille mortuum respondisset; rursus prolaturus mortuũ, si vivum respondisset: occidisset enim statim sub pallio clàm, priusquã proferret. At Deus subdolam callidi tatem hominis intelligens dixit, O consultor, utrum mavis facere (penes te námque arbitrium est) facito; & sive vivũ, sive mortuum, quod in manibus habes, proferto.

Hæc fabula innuit, mentem divinam nihil neque latêre neque fallere.

De Piscatore & Smaride.

Piscator quidã, demissis in mare retibus, extulit smaridem pusilli corporis, quæ sic piscatorẽ obsecrabat; Noli me in præsentia capere tam pusillam & minutam: sine abire, & crescere, ut postea sic adultâ commodo cũ majore potiaris. Cui piscator inquit, Ego verò amens sim, si lucrum, quod inter manus habeo, licèt exiguum, prætermittam, spe futuri boni, quantumlibet magni.

Hæc fabula innuit, stolidum esse, qui propter spem majoris commodi, rem & præsentem & certam, licèt parvam, non amplectatur.

De Equo & Asino.

Vir quidam habebat equum & asinum. In itinere autem faciendo, inquit asinus equo, Si me salvum vis, leva me parte oneris mei. Equo illius verbis non obsequente, asinus sub onere cadens moritur. Tunc dominus jumentorum, omnes quas portabat asinus sarcinas, simúlque corium quod à mortuo exuerat, equo imponit. Quo onere depressus equus, & gemens, cum clamore inquit, Va mihi jumentorum infelicissimo! quid mihi misero mali evênit? Nam recusans partem, nunc totum onus porto, & illius insuper corium.

Hæc fabula innuit, majores debere in laboribus participes esse minoribus, ut utrique sint incolumes.

De

De Viro & Satyro.

VIr quidam cum Satyro amicitiã inierat: qui cùm edendi gratiâ sederent, exortâ cœli tempestate, ac frigore, vir manus ad os admovens anhelitu refocillabat. Quod intuens Satyrus, interrogabat, quamobrem id faceret, Ille inquit, Calore oris algentes manus refocillo. Paulóq; post calidori edulio allato, cùm vir iterum ad os manum cum edulio admovens, calorem cibi aspiratione refrigiraret, interrogat Satyrus, quamobrem id faceret. Respondente autem viro, Ut edulium refrigerem; Atqui ego inquit Satyrus, tecum posthac amicitiam non exercebo, qui ex uno ore & calidum promis & frigidum. Vale.

Fabula innuit, devitandam ejus amicitiam esse, cuius anceps vita est & non simplex sermo.

De Vulpe & Pardo.

VVlpes & pardus de pulchritudine altercabantur: & pardo suam pellẽ versicolorem extollente, vulpes, cùm suam præponere non posset, inquit, At quanto ego speciosior, quæ non corpus, sed animum versicolorem sortita sum!

Hæc fabula innuit, pulchritudinem animi antecellere pulchritudinem corporis.

De Fele in Fœminam mutata.

FElis quædam delicatũ formosi erat cujusdam adolescentis. Hanc ille ut in fœminam mutaret, Venerem deprecatus est. Dea misertа cupiditatũ adolescentuli, convertit bestiam in speciosam puellam. Cujus formâ inardescens adolescentulus, adduxit illam secum domum: quibus considentibus in cubiculo, Venus volens periculum facere, nunquid illa cum tempore mutâsset & mores, murem immisit in medium. At illa & eorum quæ

 viderant,

aderant, & cubiculi nuptialis immemor, è cubiculo surgens, murem insequebatur, illum comedere cupiens. Tunc dea indignata, eam iterum in suam restituit naturam.

Fabula indicat, scelestos homines, etsi conditionem statumque mutent, tamen mores nequaquam mutare.

De Agricola & Canibus.

AGricola quidã hyberno sidere in agro deprehensus, deficientibus cibariis, primùm interfectis singulis ovibus, illarum carnibus vescebatur, mox & caprarum; postremò operariis bobus interẽptis alebatur. Quod canes cùm animadvertissent, inter se collocuti sunt, dicentes, At nos hinc faciamus fugã. Si enim operariis bobus dominus noster non pepercit, nec nobis quidem parcet.

Fabula indicat, fugiendos eos esse cavendosque, qui à familiaribus quoque manus non abstinent.

De Agricola filios suos docente.

AGricola filios suos videns quotidie litigantes, neq; ingratia inter se reduci potuisse, jussit complures virgulas sibi afferri. Aderant autem filii illic sedentes. Quæ cùm allatæ essent, colligavit omnes in unum fasciculum, jussitq; singulos filiorum fasciculum capere atque confringere. Illis verò confringere non valentibus, solvens postea fasciculum, tradit singulas singulis eis frangendas; atque illis statim facilè que frangentibus, intulit, Ità & vos, filii mei, si unanimes invicem perstiteritis, inexpugnabiles vos hostibus, & invictos præbebitis. Sin minus, ipsa vestra æmulatio atq; seditio opportunam vos prædam inimiis faciet.

Fabula innuit, æquè res humanas facere vel concordiã incrementum, vel discordiã iacturam.

De

De Muliere & Gallina.

Mulier quædam vidua habebat gallinam quotidie singula ova parientem. Sperans autem mulier pro singulis bina ova paritur ã, si plus tribuisset escarum, opiparè educabat. Gallina verò pinguior effecta, ne unum quidem ovum parturire poterat.

Hæc fabula indicat, quod homines propter luxum & copiam rerum ingravescentes, ab instituto retardantur.

De Homine quem Canis momorderat.

Admorsus à cane quidam, circumibat singulos, corrogans curationem; nactusq; est quendam, qui cognitâ mali qualitate, inquit, Sitquidem, ô homo, convalescere vis, sume crustulum panis madefactum in sanguine vulneris, & porrige cani qui te momordit, comedendum. Cui ille deinceps inquit, Ego, mehercule, si istuc fecero, dignus sim qui ab omnibus hujus urbis canibus præmordear.

Fabula indicat improbos homines, cùm maxima beneficia acceperint, eum maximè ad malefacta animari.

De duobus Amicis & Vrso.

Duobus amicis unà iter facientibus fit ursus obviam: quorum unus perterritus, in arborẽ scandens latuit: alter verò cùm se imparem urso fore, & si pugnare vellet, superatũ iri intelligeret, procidens simulabat se mortuum. Ursus autem adveniens, aures & occipitium olfaciebat; illo, qui stratus jacebat, usq; quaque continente respirationem: ità mortuum esse credens ursus abiit: aiunt enim ursum non sævire in cadavera. Mox alter, qui inter frondes arboris latuerat, descendens interrogat amicum, quidnam ad aurem ursus secum esset locutus. Cui amicus inquit, Admonuit me, nè posthac cum hujusmodi amicis iter faciam.

Fabula innuit, devitandos eos amicos, qui periculoso in tempore ab auxilio præstando revocant pedem.

De Adoleſcentibus & Coquo.

Duo adoleſcentes opſonium à coquo mercati cõmuniter erant. Cæterum cùm coquus quibuſdam negotiis domeſticis animum intenderet vacaretq́, alter adoleſcentum partem opſonii in alterius manus immiſit. Convertente ſe coquo, & partem carnis, qua aberat, requirente; qui carnem ſuſtulerat jurabat ſe non habere: qui verò habebat, jurabat ſe non abſtuliſſe. Quibus coquus, intellectâ adoleſcentum aſtutiâ, inquit, Etſi me latet fur, tamen eum, per quem jurâſtis, Deum non latebit.

Hæc fabula innuit, quòd ſi quid homines celamus, Deum nequaquam celare poterimus, qui ſolus omnia proſpicit & omnia videt.

De Arundine & Olea.

Diſceptabant arundo & olea de conſtantia, de fortitudine, & de firmitate. Olea quidem probra arundini ingerebat, ut fragili, & ad omnem ventum vacillanti. Arundo autem obticebat, non longum tempus expectans. Nam cùm ventus vehemens ingruiſſet, arundo agitabatur reflectebaturq́: olea verò violentiâ ventorum, cum reluctari vellet, confracta eſt.

Hæc fabula innuit, eos qui fortioribus ad tempus cedunt, potiores eſſe iis qui non cedunt.

De Tubicine.

Erat tubicen quidã qui in militia ſignum caneret. Is interruptus ab hoſtibus, ad eos qui circũſiſtebant proclamabat, Nolite me, ô viri, innocuum inſontemque occidere. Nullum enim unquã ego occidi: quippe nihil aliud quàm hanc tubam habeo. Ad quem illi viciſſim cũ clamore reſponderunt. Tu verò hoc ipſo magis trucidaberis, quòd cum ipſe demicare nequeas, cæteros potes ad certamen impellere.

Hæc fabula innuit, quòd præter cæteros peccant, qui malis & improbis principibus perſuadent ad iniquè agendum.

De

De Aucupe & Vipera.

AVceps quidã ſumptis aucupateriis, retibus ad venandum proceſſit, viſoq; palumbo in cacumine arboris ſedente, compoſitas artificioſè arundines cum retibus ad avem clanculùm admovebat, ſperans ſe illam venari poſſe. Quod cùm egit, in altum intuens jacentem viperam pedibus preſſit; quæ exaſperata dolore, hominem momordit. At ille jam deficiens, Me miſerum, inquit, qui, dum alterum venari volo, ipſe ab altero captus pereo!

Hæc fabula innuit, fraudulentos homines inſidias ſuas occultare; ſæpe tamen ab aliis ſuſtinere.

De Caſtore virilia ſibi amputante.

CAſtor prater cæteros quadrupedes in aqua durare dicitur, ejuſq; genitalia ad artem medicam ſanè utilia ſunt. Vbi videt indagantibus hominibus ſe captũ iri (non enim ignorat quamobrem indagetur) ipſe ſibi genitalia præſcindit, atq; inſequentes proſpiciens hoc modo incolumis evadit.

Hæc fabula innuit, huius exemplo prudentes debere pro adipiſcenda ſalute nullam rationem habere fortunarum.

De Thynno & Delphino.

THynnus, cùm delphinum inſequentem præcipiti curſu fugeret, & jamjam capiendus eſſet in anfractum quendam ſe intorſit. Delphinus quoq; ad alterũ ſimilem impetu allapſus eſt: ad quem thynnus reſpiciens, eúmque expirantem videns, inquit. Iam mihi mors non eſt moleſta, videnti enim, qui mihi cauſa mortis eſt, mecum morientem.

Hæc Fabula indicat, æquo animo ferre homines calamitates, cum eos propter quos in calamitate ſunt, calamitoſos aſpiciant.

De Cane & Lanio.

CAnis quidam insiliens macellum, lanio in aliqua re occupato, arrepto pecoris corde fugiebat. Ad quem lanius conversus, fugientem aspiciens, inquit, O canis, abi; ubicunq; fueris te observabo: non enim mihi cor sustulisti, sed cor dedisti.

Fabula indicat, jacturam semper esse hominibus doctrinam.

De Vaticinatore quodam.

VAticinator quidã in foro sedens, sermocinabatur: Cui quidam denuntiat, fores domûs ejus effractas esse, omniáque directa quæ in domo fuissent. Ad quem nuntium vaticinator gemens properánsq; cursu, se domum recipiebat. Quem currentem quidam intuens, O tu, inquit, qui aliena negotiate divinaturum promittis, certè tua ipse non divinâsti.

Fabula ad eos spectat qui res suas non rectè administrantes, alienis quæ nihil ad eos pertinent, providere & consulere conantur.

De Ægroto & Medico.

EGrotus quidã à medico interrogatus, quonam modo se habuisset, præter modum respondit in sudorẽ se fuisse resolutum. Cui medicus, Istud inquit, bonum est. Altero autem die iterum interrogatus, quonãmodo se haberet, respondit, Algoribus correptus, diu vexatus sum. Et idquoq;, inquit medicus, bonũ est. Tertiò cùm ab eodem medico interrogaretur, respondit, Profluvio corporis debilitatus sum. Istud etiam bonum est, inquit medicus. Postea autem à familiari quodam interrogatus, Quomodo habes, ô amice? respondit etiam, Bene habeo, sed morior.

Fabula indicat, arguendos assentatores.

De Asino & Lupo.

ASinus calcato ligni aculeo claudicabat, cõspectoq; lupo, ait, O lupe (en!) præ cruciatu morior, futurus esca

esca aut tua, aut vulturum, aut corvorum. Vnum modò abs te munus flagito: Educ priùs de pede aculeum, moriar saltem sine cruciatu. Tum lupus summis dentibus aculeũ mordicus deprehendens, eduxit. Asinus verò doloris oblitus, ferratos calces in faciem lupi impegit; fractâq; illius fronte, naribus & dentibus, aufugit; lupo seipsũ accusante, ac meritò sibi id evenisse dicente, quod qui didicerat esse lanius jumentorum, nunc illorum volebat esse chirurgus.

Hæc indicat fabula, quod qui sua artificia deserunt, transferentes se ad alia ipsis non apta, & in derisum veniunt, & in discrimen.

De Aucupe & Merula.

Aucceps tetenderat volucribus retia: quod eminus intuens merula percontabatur hominem quid negotii ageret. Ille respondit se condere urbem: abiitq; longiùs, & sese abdidit. Merula verò illius verbis fidem habens, & accedens ad escam juxta retia oppositam, capta est: accurrente aucupe, inquit, O homo si tu quidem talem urbem condis, haud multos invenies incolas.

Hæc indicat fabula, eo maximè modo rem privatam & publicam destrui, cum præsides sævitiam exercent.

De Viatore & pera inventa.

Viator longum ingressus iter, si quid invenisset, ejus dimidium Iovi sese oblaturum vovit. Inventâ autem postea in itinere perâ palmularum amygdalarumq; plenâ, comedit omnes palmulas amygdalasq; sed harum ossa, illarum putamina & cortices ad aram quandam obtulit, inquiens, Habes Iupiter, quod tibi voveram: quod enim inveni, ejus & interiora & exteriora offero.

Fabula innuit, avarum propter pecuniæ cupiditatem etiam diis moliri fallacias.

De Puero & Matre.

PUer quidã in ſchola condiſcipuli furatus tabellam alphabetariã, attulit matri ſuæ: à qua non caſtigatus, quotidie magis furabatur. Procedente autem tempore, cœpit furari majora. Tandẽ à magiſtratu deprehenſus ducebatur ad ſupplicium. Matre verò ſequente ac vociferante, rogavit ille ſatellites, ut pauliſper cũ ea ad aurẽ loqui permitterent: quibus permittentibus, & matre feſtinabundâ aurẽ ad os filii admovente, ille auricululam matris dentibus emorſã evulſit. Cùm mater cæteriq; eum increparent, non modò ut furem, ſed etiam ut in parentem ſuam impium; Hæc mihi, inquit, ut perderer cauſa extitit: Si enim me tabellã alphabetariam furatũ caſtigâſſet, nequaquã ad ulteriora progreſſus, nunc ad ſupplicium ducerer.

Hæc Fabula indicat, quod qui inter initia peccandi non coërcentur, ad graviora flagitia evadunt.

De Paſtore artem nauticam exercente.

PAſtor in loco maritimo gregem paſcebat: qui cũ viderat mare tranquillũ, inceſſit cupido navigationẽ faciendi ad mercatũ. Itaq; venundatis ovibus emptiſque palmularũ ſarcinis, navigabat. Obortâ autem vehementi tempeſtate, & navi mergi periclitante, omne pondus navis in mare dejecit, vixque evaſit exoneratâ navi. Paucis poſt diebus veniente quodã, & tranquillitatem maris admirante (erat enim ſane tranquillum) reſpondent, inquit, Palmulas iterum vult, quantum intelligo; ideóque immotum ſeſe oſtendit.

Hæc innuit fabula, erudiriores effici homines damno atque periculo.

De Filio cujuſdam ſenis, & Leone.

FIlium ſenior quidam habebat unicũ generoſi animi, & canum venaticorum amatorem: hunc per quietẽ

viderat

viderat à leone trucidari. Territus igitur, nè fortè somnium hoc aliquando sequeretur eventus, extruxit domum quandam politissimam, & laquearibus à fenestris amœnissimam. Illuc inducens filium, assiduus illi custos adhærebat: Depinxerat enim in domo ad delectationem filii omne animalium genus: in quibus & leonem. Adolescens hæc insticiens, eò amplius molestiæ contrahebat. Quadam autem vice propriùs stans leoni, inquit, O truculentissima fera, propter inane somnium patris mei in hac domo asservor, velut in carcere: quid tibi faciam? Et hæc dicens, manum parieti incussit, oculum leonis eruere volens; & in clavo, qui illîc latebat, offendit. Quâ ex percussione manus emarcuit succrevitq; sanies ac febris subsecuta est, brevique tempore adolescens est mortuus. Ità leo adolescentem occîdit, nihil adjuvante patris sophismate.

Hæc fabula innuit, quæ ventura sunt, devitare posse neminem.

De Calvo crines externos gerente pro nativis.

Calvus quidam mentitos crines gerens, dum equo vehebatur, ecce! ei validior ventus illos de capite sustulit. Risus statim magnus à circumstantibus excitabatur, & ille mutuo risu illis inquit, Quid mirum, si crines qui non erant mei à me recesserunt? illi quoq; recesserunt qui mecum fuerunt nati.

Hæc fabula indicat, nos non debere mœrere ob amissas opes. Quod enim nascentes à natura non accipimus, non potest nobiscum perpetuò manere.

ÆSOPI FABULATORIS clariſſimi Apologi, è Græco Latini facti, per *Rimicium*.

ARGUMENTUM.

ÆSopus fabulator clariſsimus, natione quidem Phrygius, fortunâ verò ſervus, fuit colore niger, ac facie ſupra modum deformis. Is quia beneficus ſemper in hoſpites fuit, dea hoſpitalitatis in ſomnis ſibi aſſiſtens, largita eſt loquelam (nam ab initio blatero fuit) ſapientiamque, ac variarũ fabularum inventionem: quæ porrò fabulæ non parum conducunt mortalium vitæ. Nam animalia bruta fingit agere ea quæ hominum ſunt actiones; quas ità ante oculos ponit, ut audientium animos incitet ad virtutem: nec ulli ſunt hominum mores, quos in brutis fingendo ipſe non aperit. Has igitur fabulas ſi quis ritè guſtaverit, quam viam ſequi, quamque vitare debet, in privatis publiciſque negotiis, facilè comperiat. Nam imprimis fabulam narrat, dum quid fabula ſignificet compendioſiùs exponit; atque ordinem alphabeti in Græco ſecutus, qui in Latino ſermone ſervari non poteſt, hinc ſumit initium.

De Aquila & Vulpe.

Aquila & vulpes, cõſtatâ inter ſe amicitiâ, in proximo habitare conſtituunt, firmiorem amicitiã ex frequenti cõverſatione fore putãtes. Igitur aquila nidũ alta ſuper arbore inſtituit: vulpes verò arborẽ propè inter dumeta catulos collocat. Vnâ igitur dierũ; cùm vulpes latibulum egreſſa paſtũ catulis quæreret, aquila & ipſa cibi indiga in latibulũ devolãs, vulpis catulos arripuit, ac pullis ſuũ comedẽdos præbuit. Vulpes revertens, cognitâ filiorum morte atroci, valde triſtata eſt: & cũ aquilã ulciſci non poſſet, quia quadrupes exiſtens, volu-

crem

crem persequi nequibat (quod unum miseris ac impotentibus datur) aquilam execratur, ac mala sibi imprecatur; tantum in odium violata vertitur amicitia. Contigit igitur illis diebus ruri caprum immolari; cujus frustrũ unà cum carbonibus accensis aquila arripiens, sustulit ad nidum: sed vento vehementiùs spirante, nidus, qui ex fœno ac materiâ exili aridâq; consectus erat, incenditur. Aquilæ pulli flammam sentientes, cùm volare adhuc nequirent, humi decidunt. Vulpes confestim illos arripiens, in aquilæ conspectu devorat.

Fabula significat, quòd qui amicitiam violant, quamvis eorum quos læserint ultionem declinent, Dei supplicium non tamen effugient.

De Aquila & Corvo.

AQuila celsâ ex rupe devolans, agnũ ex oviũ grege arripuit: quãrem cum corvus cõspicatur, æmulatione motus, vehementi cũ strepitu ac stridore devolat in arietẽ, atq; ungues in arietis vellus ita implicat, ut indè se jam motu alarũ explicare nõ possit. Hunc pastor, cum ita implicitum videt, accurrens corvum cõprehendit, atq; alarũ pennis incisis, pueris suis pro ludibrio dedit. Verùm enim cum quispiam cõrvum rogabat, quanã volucris esset; corvus ait, Priùs quidem, quo ad animũ, aquila fui, nunc verò me corvum esse certè cognosco.

Fabula significat, quod qui supra vires quippiam audet, hoc solum efficit, quod in adversa sæpius incidit, ac se vulgo ridiculum exhibet.

De Aquila & Scabrone.

AQuila leporẽ persequebatur. Lepus consilii inops, cùm tempus obtulit scabronẽ videns, ab eo auxilium imploravit: cui scabro pollicitus est tutelã ac custodiam suam. Deinde cum aquilam propinquantem scabro conspicatur, eum precatur, nè suum eripiat sibi servum. Aquila scabronis parvitatẽ contemnens, co-

ram

ram eo leporẽ exedit. Verùm ſcabro ſua injuriæ memor, ubi aquila nidificaret, obſervat. Ecce! aquila ova parit. Scabro alis elatus, ad aquilæ nidum volat atq; ova devolvens ad humũ dejicit. Aquila, ad jacturam ovorũ mœrore concitata, evolat ad Jovem (eſt enim ales deo illi ſacrata) ac locũ ad pariendum ſibi tutum dari precatur. Iupiter illi concedit, ut cùm tempus adeſt, ejus in ſinu pariat ova. Hoc ſcabro prævidens globum è ſtercore confecit, atque ſurſum evolans, in Jovis ſinum dimiſit. Iupiter, volens è ſinu globum excutere, ova aquilæ ſimul excuſſit. Extunc aiunt aquilam nunquam parere, quo tempore ſcabrones exiſtunt.

Fabula ſignificat, quòd nullus porro contemnendus; quoniam nemo eſt qui injuriam accipiat, quin, cum tempus datur, ſe ulciſci quærat.

De Philomela & Accipitre.

PHilomela cùm alta in quercu ſederet, more ſuo ſola canebat. Eam accipiter cibũ quæritans cùm intueretur, repentè advolat, illámque rapit. At philomela, cùm ſe interituram videt, accipitrem precatur, ut ſe miſſam faciat, quoniam ad explendũ ejus ventrem ipſa ſatis minimè ſit; ſed pro ſaturitate ſua, ut ad majores aves ſe vertat, opus profectò fore. Eam accipiter torvè cõſpiciens, ait, ſtultus equidem nimiùm eſſem, ſi quem manibus teneo cibũ, illũ dimitterẽ amplioris ſpe paſtûs.

Fabula ſignificat, quòd qui omittunt id quod manu tenent rerum majorum ſpe, conſilio inopes ac ratione nimium ſunt.

De Vulpe & Trago.

VUlpes & tragus ſitientes, in quendam puteum deſcenderunt: verùm enim poſt potũ, cùm egreſſũ non inveniret hircus, vulpes ei comiter ait, Bono ſis animo: nam quid ſaluti noſtræ opus ſit, probè animadverti; etenim rectus ſtabis ac pedibus anterioribus cornibuſq; muro adhærebis; tuas ego ſcapulas cornuaq; cõſcẽdens, cum egreſſa

egressa puteum fuero, te comprehendens hinc extraham. *Huic caper promptè deservivit. Vulpes suo exultans egressu, circa os putei capro illudit. At dum caper illam incusat sibi pacta haud servâsse, ei facetè vulpecula inquit, Si eâ, caper, sapientiâ præditus esses, quo pilorum ornatu isthac tua barba referta est, non priùs in puteum descendisses, quàm egressum pensiculatè vidisses.*

Fabula significat, quod homines consilio præditi rerum finem priùs inspiciant, quàm dent operam rebus gerendis.

De Vulpe & Leone.

VUlpes, quæ nunquam viderat leonem, cum illi fortè obviâsset, adeò pertimuit, ut mortem penè obiret. Rursum illum cùm aspexisset, pertimuit; sed minimè ut primùm. Eum tertiò cùm intueretur, propè accedens, fuit ausa coram disserere.

Fabula significat, quod res terribiles usus & consuetudo familiares facit.

De Cato & Gallo.

CAtus cùm gallum cepisset, atque causam quæreret, quî eum comedere posset, illum criminari cœpit, quod esset animal turbulentũ, qui noctu clamando haud permitteret quiescere mortales. Gallus se excusabat, quòd id ageret ad eorũ voluptatẽ, tùm ad opera facienda illos excitaret. Rursum catus ait, impius es, ac supra modum scelestus, qui agis continuè contra naturã, cùm nec à matre, nec à sororibus te abstineas sed per incontinentiam cum illis te commisceas. Gallus item defendebat, quòd domina sua quæstûs gratiâ id quoque ageret. Enimvero ex hujusmodi coïtu gallinæ pariunt ova. Tunc inquit catus, Excusationibus licèt abundes, ego tamen jejunare haud intendo.

Fabula significat, quod qui pravus existit naturâ, cum semel delinquere animo proposuit, quamvis causa desit prætextus, à pravitate tamen non desistit.

De Vulpe sine cauda.

Vulpes ut è laqueo evaserat abscissâ candâ, cùm ex pudore vitam sibi mortẽ putaret, excogitavit alias dolo inducere vulpes, ut sub communis cõmodi specie sibi singulæ caudam abscinderent, & sic suum dedecus levaret. Itaque ad unum vulpibus congregatis, suadet, ut caudam sibi abscindant; differens, caudã non modo dedecori vulpibus esse, sed oneri gravi atque inepto. E vulpibus una facetè respondit, Heus soror, si resista tibi soli conducit, hoc itidem aliis consulere haud æquum est.

Hæc fabula ad eos spectat, qui sub charitatis specie suum commodum consulendo prospiciunt.

De Piscatore & Smaride pisciculo.

Piscator qui mari rete tetendit, eo smaridem cœpit pisciculum; quæ parvâ adhuc ætate, piscatorẽ orabat ut dum grandis esset, atque majorẽ quæstum ex eo assequi posset, sibi vitam donaret. Huic Piscator lepidè respondit, Ego quidem mente carerem, si quod minimum mihi est lucrum, id dimitterem amplioris spe quæstûs.

Fabula significat, quod certa pro incertis, quamvis in eis magna insit spes, stultum esset dimittere.

De Vulpe & Rubo.

Vulpes cùm sepẽ quandam ascenderet, ut periculum vitaret quod sibi imminere videbat, rubum manibus comprehendit, atq; volam sentibus perfodit: & cùm graviter saucia foret, gemens inquit rubo, Ut me juvares cũ ad te confugerim, tu deteriùs me perdidisti. Cui rubus, Errasti, vulpes, ait, quæ pari dolo me capere putâsti, quo cætera cavere consuevisti.

Fabula significat, quod stultum est implorare auxilium ab illis, quibus natura datum est obesse potiùs quàm prodesse.

De

De Vulpe & Crocodilo.

VVlpes & crocodilus de nobilitate contendebant. Cùm crocodilus multa pro se adduceret, & supra modum se jactaret de splendore progenitorum suorum; vulpes ei subridens ait, Heus amice, etsi hoc tu quidem non dixeris, ex tuo corio clarè apparet quòd multis jam annis tuorum splendore fuisti denudatus.

Fabula significat, quod homines mendaces res ipsa potissimùm refellit.

De Vulpe & Venatoribus.

VVlpes venatores effugiens, ac per viam currendo jam defessa, hominem casu reperit lignariũ; quem rogat, ut se quoquo loco abscondat. Ille tectorium ostendit. Vulpes illud ingrediens, in angulo quodã se abscondit. Adsunt venatores: lignarium, si vulpẽ viderit, rogant. Lignarius verbis quidem se vidisse negat; manu verò ubi vulpes latebat locũ ostendit. Verùm enim venatores re haud perceptâ statim abeunt. Vulpes ut illos abiisse prospicit, tectorio egrediẽs, tacite recedit. Lignarius vulpẽ criminatur, quòd, cùm salvam fecerit, nihil sibi gratiarum agat. Tunc vulpes se convertens illi tacitè ait, Heus amice, si mannum opera, ac mores verbo similes habuisses, meritas tibi persolverem gratias.

Fabula significat, quòd homo nequam, etsi bona polliceatur, mala tamen & improba præstat.

De Gallis & Perdice.

GAllos complures cùm quis domi haberet, quam ẽmerat perdicem illis compascere permisit. Sed cùm galli illam infestarent, rostrisq; percuterent, perdix eâ injuriâ vehementer perdoluit, putans, quia advena, nec ex eo genere esset, eas sibi inferri injurias. Gallos deinde

cum

cùm invicem certantes conspiceret perdix, amotâ animi perturbatione, ait, De cætero quidem haud tristabor, posteaquam inter eos odiosa certamina cerno.

Fabula significat, quod homines sapientiâ præditi, moderato animo ferunt iniurias ab illis vel maximè sibi illatas, qui nec sibi nec suis parcere sciunt.

De Vulpe & Larva.

VVlpes citharœdi domum ingressa, dum, quæ domi parata sunt, sagaciter explorat, larvæ ea, ut reperit arte industriosâ compositum: quod manibus capiens, ait, O quale sine cerebro caput!

Fabula significat, quod omnes corpore decori, eandem animo non habent pulchritudinem.

De homine & ligneo Deo.

HOmo quidam deum ligneum domi habens, eũ orabat ut boni quippiã sibi tribueret: sed quanto magis orabat, tantò res domi angustior erat. Demum ille concitus irâ, deũ cruribus prehensis rapit, & caput pariter illidit. Excusso igitur capite, multum auri exiliit: quod homo colligens, ait, Perversus nimiũ atq; perfidus, qui dum in honore te habui nihil quidem profuisti; percussus verò & verberatus, boni plurimum contulisti.

Fabula significat, quod homo nequam si quando prodest, id efficit vi coactus.

De Cane ad cœnam vocato.

VIr quidam, cum cœnam opiparam parâsset, amicũ quendam domum vocavit: ejus quoq; canis canẽ alterius ad cœnam invitavit. Is domum ingressus cùm tantum dapum videret apparatum, lætus secũ ipse ait, Hodie porrò ità me explebo, quòd die crastino comedere non indigebo; hisq; dictis motu caudæ applaudit. Coquus verò conspiciens, tacitus per caudam cepit, atque illum sæpius rotans, per fenestras projecit. Ille attonitus humo

assur-

assurgens, dum clamando aufugit, cateri canes ei occurrunt, atque rogant quàm opiparè cœnaverit. At ille languens, Ità potu & dapibus me explevi, quòd, cùm exiverim, viam non vidi.

Fabula significat, quòd quibus rebus quis doliturus est, rebus illis lætari non debet.

De Aquila & Homine.

AQuilam homo quidã cùm cepisset, pennis alarum ei evulsis, inter gallinas morari dimisit. Eam deinde quidam mercatus, pennis alas denuò munit: tum aquila volans, leporem capit, fertq; illum benefactori suo. Quam rem conspiciens vulpes, homini ait, Noli hanc aquilã, utì priùs, hospitio habere, nè ceu leporẽ tè æquè venetur. Tum homo aquila item pennas evulsit.

Fabula significat, quòd bene facientes sunt quidem remunerandi: improbi verò omni studio vitandi.

De Viro Agricola.

HOmo quidam agricultor existens, cùm finem vitæ sibi adesse cognosceret, cuperetq; filios in agrorum cultu fieri peritos, eos vocavit, atq; inquit, Filii, ego è vita decedo, bona mea in vinea consita sunt omnia. Illi post patris obitum, putantes in vinea thesaurum rerum reperire, assumptis ligonibus, marris, ac bidentibus, vineam funditus effodiunt, nullumq; thesaurum inveniunt. Verùm enim vinea, cùm probè effossa foret, longè plures solito fructus produxit, atque illos divites fecit.

Fabula significat, quòd labor assiduus thesaurum parit.

De Carbonario & Lotore.

CArbonarius lotorẽ quendã rogavit, ut quam pretio conduxerat domũ secũ pariter cohabitaret. At lotor rem aliàs expertus ait, Id conducibile haud mihi

eſſet: Nam quæ albificarem, ea omnia carbonum favillis ipſe maculares.

Fabula indicat, quòd res naturâ diſſimiles ſtare ſimul commodè non poſſunt.

De Vulpe eſuriente.

VVlpes ingenti fame concita, cùm quodam in tectorio carnis fruſtum ac panem repoſitum perſpiceret, tectorium ipſum intravit atq; tantu comêdit, quòd ad ingentem tumorem ventrẽ diſtendit: & cùm ex nimia ventris tumefactione indè egredi nequiret, tumens, gemebat. Ejus gemitum vulpes alia tranſiens illàc cùm audiret, illùc accedit, rogátque quidnam gemeret: deinde cauſam gemitûs edocta, lepidè ait, Iſtîc manendum eſt uſque dum eò tenuis efficiaris, quanta eras cùm intrâſti: nam eo pacto facilè egredieris.

Fabula indicat, quòd nihil eſt tam durum, quod tempus non diſſolvat.

De Piſcatore quodam.

PIſcator quidam piſcandi inexpertus, tibiis ac reti aſſumptis, juxta maris littus accedit, atq; ſaxo quodã ſuperexiſtens, in primis tubicinare cœpit; putans cantu ſe piſces facile eſſe capturũ: verùm cantu cùm nullũ conſequeretur effectũ, depoſitis tibiis, rete in mare demiſit, ac piſces cepit perplures. Sed cùm ex reti piſces extraheret, atque eos ſaltantes perſpiceret, non inſultè ait, O improba animalia! dum ad tibiã cecini, ſaltare noluiſtis: nunc quia canere ceſſo, ſaltus datis aſſiduos.

Fabula indicat, quòd omnia probè fiant, quæ fiunt tempore ſuo.

De Piſcatoribus quibuſdam.

PIſcatores piſcatum profecti, diúque piſcando defeſſi, fame præterea & mœrore, quòd nihil cepiſſent, confecti, cùm abire decernunt, ecce! piſcis quidã, alium fugiens ſe inſequentem, in naviculã ſaltat. Illum piſcato-

res

res admodum lati comprehendunt, ac in urbem reversi grandi pretio vendunt.

Fabula indicat, quòd frequentiùs fortuna id exhibet, quòd ars efficere non potest.

De Viro inope & infirmo.

HOmo quidam pauper, cùm ægrotaret, diis vovit, quòd, si ab eo morbo liberaretur, boves centum immolaret. Quod dii experiri volentes, sanitatem illi facilè reddunt. Liber igitur à morbo, cùm boves, quia pauper, non haberet, ossa boum centum collegit, eaq; super altari deponens, lepidè inquit, Ecce! quod vovi votum vobis, nunc persolvo. At dii illũ ulcisci volentes, in somniis ei assistunt, atq; inquiunt, Ad maris littus pergito, ibi enim in loco semoto auri talenta centũ reperies. Ille expergefactus, somnii memor, dũ pergit ad littus, incidit in latrones. Captus itaque eos rogabat, ut se missũ facerent, quoniã mille auri talenta persolveret eis.

Fabula indicat, quòd homo mendax deos & homines pariter contemnit.

De Vulpe & Pardo.

VUlpes cum pardo de pulchritudine contendebat: cùm varias corporis notas pardus sibi duceret decori, vulpes ei comiter ait, Ego quidem longè formosior sum judicanda, quæ non corpus, sed animum variis notis habeo notatum.

Fabula indicat, quòd decor mentis est potior omni corporis ornatu.

De Piscatoribus quibusdam.

PIscatores quidam mari rete trahebant: quod cùm grave esse sentirent, lætitiâ gestiunt, putantes multos pisces habere irretitos. Sed ut rete in terrã traxerunt, pisces quidem paucos, saxũ verò ingens reti inesse cùm perspiciunt, longè tristantur. Quidã ex illis natu jam grandis, non inurbanè sociis inquit, Animis estote

quietis; quippe lætitiæ ſoror eſt mœſtitia. Oportet enim caſus proſpicere futuros, illoſq; ut leviùs quis ferat, perſuadere ſibi eventuros.

Fabula ſignificat, quòd qui reminiſcitur ſortis humanæ, in adverſis minimè frangitur.

De Ranis Regem petentibus.

Ranæ mœrentes quòd ſine rege forent, Jovi ſupplicatum oratores mittunt, ut regem ſibi daret. Iupiter earum ſimplicitatem cognoſcens, lignum in ſtagni medium demiſit. Quod cùm in ſtagnum cecidit, ejus ſonus ſupra modum terruit ranas. Quæ cùm lignum eſſe noverunt, rurſus Iovi ſupplicatum mittunt, ut regem vivum haud mortuum ſibi dedat. Iupiter ſtultis earum precibus motus, hydrum illis dedit in regem. Is indies cùm ranas devoraret, tertiò Iovem ranæ precantur ut regem ſævum atque immanem ab eis amoveret. Tunc Iupiter inquit, Quem tot precibus regem exoràſtis, eum vobis perpetuum habetote.

Fabula ſignificat, quòd ſæpe ea precamur, quæ impetràſſe poſtea nos pœnitet.

De Cata in fœminam mutata.

Cata quædam ſpecioſi cujuſdam adoleſcentis amore capta Venerem oràvit, ut eam in hominem mutaret. Venus illius miſerta, in formam hominis eam mutavit; quam, cùm longè ſpecioſa eſſet, amator domum ſubitò adduxit. Sed cùm in cubiculo ſimul ſederent, Venus experiri cupiens ſi mutatâ facie mutâſſet & mores, in medium conſtituit murem: quem cum illa proſpexit, oblita formæ, & amoris ſui, murem ut caperet perſecuta eſt. Qua ſuper re Venus indignata, denuò eam in priorem catæ formam mutavit.

Fabula ſignificat, quòd homo nequam, licèt perſonam mutet, mores tamen retinet eoſdem.

De

De Sene Mortem vocante.

Senex quidem lignorũ fascem super humeros ex nemore portans, cùm longâ viâ defessus esset, fasce humi depositò mortẽ vocavit. Ecce! mors advenit, causamq́, quamobrem se vocaverat, rogat. Tunc senex, Ut hunc lignorum fascem super humeros imponeres, ait.

Fabula significat, quòd quisquis vitæ cupidior est, licèt mille subjiciatur periculis, mortem tamen semper devitat.

De Muliere & Medico.

Mulier anus cùm ophthalmiã pateretur, medicũ ad se curandũ accersit, certum pretium ei dare promittens, si eo morbo curaretur; si verò non liberaretur, nihil ei debere pacta est. Medicus verò quoties illã ibat curatum, toties quippiã è domo clàm exportabat. Mulier igitur opthalmiâ curata, cùm nihil suarum rerum domi esse perspiceret, medico mercedem pactam petenti solvere denegat. Quamobrem vocata in judicium, pactũ quidẽ non denegat; sed se curatã ophthalmiâ esse, id verò pernegat; aiens, Cùm cæca eram, domum multâ supellectile refertam videbam: nunc cùm video, ut medicus ait, nihil rerum domi esse perspicio.

Fabula declarat, quòd homines avaritiæ dediti, sibimet sæpius contradicunt.

De Agricola & Canibus.

Agricola quidam magnitudine hyemis in suburbanis se locavit. Sed cùm alimonia sibi deficeret, capris & ovibus primùm vesci cœpit. Cùm verò indies magìs sæviret hyems, bubus quoque nec pepercit. Quod facinus cùm animadverterent canes, invicẽ verba faciunt; Quî hîc stamus? inquiunt: cur mortẽ nobis incumbentem non fugimus? Putamúsne eum nobis parcere vitam, qui alimoniæ gratiâ boves jugulavit?

Fabula significat, quòd eos fugere debemus, qui in charissimos crudeliter se gerunt.

De Agricola & Filiis.

AGricola quidam complures habuit filios continuâ ſeditione diſcordes, ac ejus admonitiones perpetuò negligentes. Cùm fortè unà domi omnes ſederent, juſſit pater virgarum faſcem coràm deportari, atque natos cœpit hortari ut integrum faſcem diſrumperent. Cùm ægitur faſcem eum totis viribus frangere non poſſent, genitor præcepit, ut ſoluto faſce ſingulatim frangerent virgas. Cùm quiſque facile hoc perficeret, tunc facto ſilentio pater aiebat, Si quando animis idem ſenſeritis, nati mihi chariſſimi nec ab inimicis ſuperari poteritis: ſed ſi inter vos ſeditiones ſervabitis, qui volet, is facilè vos perdet.

Fabula ſignificat, quòd fortior eſt unio quàm ſeditio, quæ eſt imbecillis.

De Muliere & Gallina.

VIdua quedã mulier gallinã habuit, quæ die quolibet parturiebat ovum: putavit mulier more ingenii humani (quod ſitis habendi ſemper ſolicitat) gallinam illam die bis pariturum, ſi plus ſpelta tradere ſoleat. At gallina, pluri alimoniâ pinguior facta, id unum deſiit parere ovum. Sic mulier ex quo magis lucrum quaritabat, ideoeâ augendi cupiditate amiſit.

Fabula ſignificat, quòd plurium cupiditate rerum, præſens quandoque deperditur quæſtus.

De Homine à cane morſo.

HOmo quidam, cùm eum canis momordiſſet ſummo cum ſtudio ſciſcitabatur, à quo ſanari poſſet. Quidã ei obviam factus, atque de medico rogatus, ait, Si vis, amice, fieri ſanus, non eſt tibi opus medico. Nã ſi canis qui te momordit, à vulnere linguâ ſanguinẽ terſit, iſtâ curâ nihil potius reperiri poteſt. Alter arridẽs, ve-

nuſtiſſi-

venustissimè inquit, Si hujusmodi utar remedio, indies magis ac magis à canibus mordebor.

Fabula significat, quòd ab hominibus nequam incommoda pro commodis, & mala pro beneficiis rettibui solent.

De duobus Amicis & Vrsa.

Amici duo, dum rus viarent, ursa eis obviàm occurrit: quâ prospectâ, alter eorum territus, ut se salvaret, continuò arborem ascendit: alter cùm ursæ viribus se posse obsistere dubitaret, utì mortuus humi jacuit resupinus, retinens flatum atque anhelitum. Cùm nec ore aut naso respiraret, ursa eum exanimatum existimans, abiit: (dicunt enim à cadavere ursas omnino abstinere) Alter deinde ex arbore descendens, quid in aurem ei diceret ursa, socium rogavit. Ille urbano sermone respondit, Admonitus sum ab ursâ, ut cum hujusmodi amicis non proficiscar ampliùs.

Fabula significat, quòd eorum amicitia co enda non est, qui, cùm est opus, amicis subsidia denegant.

De Adolescentibus duobus & Coquo.

Adolescentuli duo aquis sumptibus carnes coëmerunt, & curatum coquo tradiderunt. Obiter coquus dum aliis vacat negotiis, alter juvenum carnes eas clanculum accepit, ac socio tradidit. Coquo deinde carnes quaritanti, qui acceperat, se hand habere jurat: qui verò habebat, se non accepisset jurabat. Coquus, percepto juvenum dolo, ait, Et i falior equidem à vobis, per quem verò juratis, res ista non latebit Deum.

Fabula indicat, nullum scelus posse latêre Deum.

De duobus Inimicis.

Duo quidã gladiatorio animo inter se inimicitias habentes, unâ in navi navigabant. Et cùm alter alterum codẽ in loco stare non pateretur, unus in puppi,

alter in prora consedit. Ortâ autem tempestate, cùm navis periclitaretur, qui in prora sedebat, rogat navis gubernatorem, quæ pars navis submergi priùs deberet: & cùm gubernator puppim dixisset; ait ille, Mors mihi modò molesta minimè est, si inimicum meum priùs mori perspicio.

Fabula significat, quòd inimicus, ut inimicum perdat, seipsum perdere sæpius eligit.

De Canna & Oliva.

QUarum esset fortior, durior, & magìs resistens, canna & oliva invicem contendebant. Oliva calamo humilitatem objiciebat, eò quòd ventis facilè cederet. Huic dicto unum arundo haud reddidit verbum. Paulò pòst turbine vehementi aspirans ventus, radicitus evulsit olivã totis viribus sibi obsistentẽ. At canna flatibus se inclinans, salutẽ facilè est assecuta.

Fabula significat, quòd potentioribus sine controversia mos est in tempore gerendus.

De Vitula & Bove.

VItula cùm bovem arantem perspiceret, illum præ se quæ nihil agebat, contempsit. Sed cùm immolationis affuit dies, bos quidem missus, vitula autem ut immolaretur retenta est. Quam rem bos cùm conspicatur, subridens ait, Heus vitula, ideo non laborabas, ut immolareris.

Fabula significat, quòd otiosis & nihil agentibus pericula quæque imminent.

De Puero & Fortuna.

CUm puer quidam juxta puteum dormiret, Fortuna illùc accedens, illum excitavit, inquiens, Surge & hinc ocyùs abi; quippe in puteum si caderes, non tuam inscitiam, sed me Fortunam omnes accusarent.

Fabula significat, quòd sæpius in periculum culpâ nostrâ incurrimus, deinde abs re fortunam accusamus.

De

De Muribus & Cato.

Domo quâpiam quòd perplures forent mures catus præsentiens, illùc accessit, atque nunc unum nunc alium capiens, complures interimendo comêdit. Verùm mures cùm se indies consumi perspicerent, ad unum coacti, inquiunt secum, De cætero inferiùs non est descendendũ, si nolumus perditũ iri omnes, sed hic superiùs manendum, quò catus ascendere non potest. At catus, consilio murũ percepto, simulans se mortuum esse, posterioribus pedibus se ad palũ suspendit, qui fixus parieti erat. E muribus quispiam deorsum acutè perspiciens, ut catum cognovit, haud infacetè ait, Heus amice si tè felem esse certò scirem, deorsum minimè descenderem.

Fabula significat, quòd vir prudens, semel si fallitur, fictis & simulatis hominibus non ampliùs fidit.

De Simia & Vulpe.

Apud brutorum animalium concilium, simia ità appositè saltavit, quòd omnium ferè consensu rex statim fuit creatus. At vulpes invidens ei, ubi viderat carnes laqueo in fovea sitas, illùc simiam ut duxit, inquit ad eam, Hìc thesaurus absconditus est, qui ex lege spectat ad reges: quare cùm tuus ex lege sit, tute ipsa capias illum. Simia vulpis suasu illùc temere accedens, ut se captam laqueo sensit, vulpem acriter accusat, quæ dolo se deceperat. Ei vulpes haud illepidè ait, Heus stulta, quæ, cùm fortunate extulisset, dominari cæteris jam te putabas dignam.

Fabula significat, quòd qui temere aliquid aggreditur, temere in periculum incidit, ac vulgo ridiculus est.

De Cervo & Leone.

Cervus vehementi siti cùm vexaretur, ad fontem profiscitur: dumq; potat, suã in aqua perspiciens umbrã, valde latatus est magnitudine cornuum, & ra-

mositate;

mositate; deinde pedes & crura perspiciens, nimiùm tristatus est. Hæc dũ animo vertit, ecce! leo apparet, ac cervũ persequitur. At cervus, fugã arripiens, leonẽ per campos longè anteibat: (dicunt enim, cervorũ vires consistere in pedibus, ac leonis in animo stare robur) Quousque igitur leo campos persecutus est cervũ, eum assequi non potuit: casu verò contigit cervũ nemus intrare, ubi cornibus ad ramos implicitis, cùm fugere non posset, à leone captus, cùm se morituru videret, Heu me miserũ, inquit, qui cornibus gavisus, ipsis cornibus pereo!

Fabula significat, quòd quæ putamus nobis profutura, ea nobis sæpius obsunt.

De Agricola & Pelargo.

AGricola laqueos in agro tetẽdit, ut grues & anseres venaretur, qui sata sua cõtinuò depascebant. At simul cum illis venatus est pelargũ, qui pede tentus, rogat agricolã, ut eum solvat missumq; faciat, cùm non sit grus, nec specie anser, sed pelargus avium pissimus, qui parentibus semper deservit, nec illos in senecta deserit unquam. At agricola subridens ait, Quæ dicis, haud me fugiunt: nam qui sis probè teneo. Sed cum his simul captus cùm sis, cum his quoque simul est moriendum.

Fabula significat, quòd qui cum improbis quopiam deprehenditur crimine, pari pœnâ plectitur cum illis.

De Agno & Lupo.

AGnus in domo bene clausa existens, cùm lupum ad se venientem perspicit, illum convitiis & maledictis persequitur. At lupus inquit ei, Non tu, sed locus inaccessibilis mihi convitia dicit.

Fabula significat, quòd locus & tempus faciunt timidos persæpe audaces.

De Iove & Corvo.

IUpiter, volatilibus regẽ creare volens, diẽ cõcilii avibus indixit, ut qui speciosior esset, rex eis cõstituere-

tur.

tur. Quam rem præsentiens corvus, ac suæ deformitatis conscius, pennis aliorum hinc indè collectis se decoravit, ac speciosissimum omnium se reddidit. Adest dies præfinitus; veniunt ad concilium aves. Iupiter corvum ob pulchritudinem cùm regem avibus creare vellet, id aves indignè ferentes, quaque suas à corvo extrahunt pennas. At corvus alienis pennis, cùm esset exutus, corvus, ut erat, demum remansit.

Fabula significat, quòd qui de rebus pendet alienis, illis amissis, quisnam ille sit, cuique liquidò patet.

De Tubicine quodam.

Tubicen quidã tubæ sonitu pugnatum ciebat exercitũ. Ab hostibus deinde per insidias captus, miserandâ voce clamabat, Nè absre ac frustrà occidere me velitis: Ego quidem non pugno, nec præter tubã quippiã aliud possideo. Qui eum vinctum ducebant, hujusmodi verba contrà reddiderunt; Hanc ob rem morte dignior es judicandus, quòd, cum hostibus manum conferre devitans, alios sonitu tubæ ad pugnã hortaris.

Fabula significat, quòd graviori pœnâ digni judicandi sunt, qui, cùm ipsi injuriam non agunt, alios ad injuriam agendam impellunt.

De Fabro & Cane.

Faber quidam canem habebat, qui, dum ipse ferrum cudebat, continuè dormiebat: cùm verò manducabat, canis statim surgebat, & qua sub mensa erant dejecta, cen ossa, & alia hujusmodi, sine mora corrodebat. Quam rem animadvertens faber, ait ad canem, Heus miser, quid faciam nescio, qui, dum ferrum cudo, continuè dormis, & segnitie teneris: rursus, cùm dentes moveo, statim surgis, & caudâ mihi applaudis.

Fabula significat, quòd socordes & somnolenti, qui ex aliorum vivunt laboribus, gravi censurâ sunt, coërcendi.

De

De Mula quadam.

MVla quædam nimio hordeo pinguis effecta, nimiâ pinguedine lasciviebat, secum inquiens, Pater mihi equus fuit, qui cursu celerrimus erat, & ego ei per omnia sum similis. Parùm pòst contigit, quòd oportuit mulam quantùm potuit currere: sed cùm cursu cessavit, Heu me miseram, inquit, quæ me equi filiam esse putabam! At nunc memini mihi patrem asinum fuisse.

Fabula significat, quòd stulti in prosperis seipsos non agnoscunt; sed in adversis suos persæpe recognoscunt errores.

De Thynno & Delphino.

THynnus, cùm eum delphinus persequeretur, magno elatus impetu, ac stridore, à vehementi fluctu in insulam defertur: eundemq; in scopulum à fluctu eodem delphinus, dum se putat capere thynnum, ipse quoque defertur. Thynnus conversus, cùm delphinum expirantem animam perspicit, secum ipse ait, Mors mihi molesta admodum non est, ex quo mortis autorem mori simul mecum perspicio.

Fabula significat, quòd quivis adversa leviùs fert, cum adversitatum autores eâdem adversitate opprimi perspicit.

De Medico & Mortuo.

MEdicus quidam, cùm quem curaret ægrotum, eum mori contigerat, efferentibus funus aiebat, Vir iste si se vino abstinuisset, & clysteriis usus fuisset, eum mori non contigisset. Ex his qui aderant, quispiam medico haud infacetè ait, Heus medice, ista consilia cùm prodesse quibant, dicenda fuerant; non nunc, cùm nihil veleant prodesse.

Fabula significat, quòd ubi haud prodest consilium, id eo tempore dare, est sanè amicum deludere.

De Aucupe & Turdo.

AVceps aucupatum calamis viscóque tetendit; & cùm turdum canere arboris super ramum aspexit,

ut

ut eum caperet, calamos erexit. At inter ambulandum pede altero viperam calcavit: morsuſq; ab ea, cùm jam ob venenum ſe deficere præſenſit, Heu me miſerum, ingemuit, qui dum alium capere feſtino, alter ad mortem me eſt aucupatus!

Fabula ſignificat, quòd quæ contra alios facere nitimur, ea perſæpe ab alio ipſi patimur.

De Caſtore.

CAſtor eſt animal quadrupes, qui in paludibus ſe nutrit: ejus teſtes variis medelis utiles eſſe dicuntur. Itaque cùm quiſpiã eũ ſequitur, ceu perſecutionis cauſã non ignorans, pedũ velocitati fidens, quantùm poteſt fugit uſquequo ad locũ, nè videatur, ſalvus deveniat: aq; ibi teſtes excîdens, in venatores, cùm ſibi appropinquãt, projicit. & iſto pacto à venatoribus ſe eripit.

Fabula ſignificat, quòd ſapiens, ut à periculis ſe eripiat, nihil intentatum relinquit.

De Puero Oves paſcente.

PUer quidam, cùm oves eminentiori in loco depaſceret ſæpius clamabat, Heus, ô! à lupis mihi ſuccurrite. Qui circùm aderant cultores agrorum, cultum mittentes, ac illi occurrentes, atque nihil eſſe competentes, ad opera ſua redeunt. Cùm pluries puer id joci causâ feciſſet; ecce! cùm lupus pro certo adeſſet, puer, ut ſibi ſuccurratur, ſerio clamat. Agricolæ id verum non eſſe putantes, cùm minimè occurrerent, lupus oves facilè perdidit.

Hæc fabula ſignificat, quòd qui cognoſcitur mentiri, ei veritatem dicenti poſtea non creditur.

De Corvo & Vulpe.

COrvus, cùm carniũ fruſtum rapuiſſet, ſuper arborem quandã reſedit. Vulpes eum ſuſpiciens, atque carnes ſibi cupiens, illum arte aggreditur. Stans igitur

ſub

ſub arbore corvum laudare cæpit, aiens, O quàm magna avis eſt hæc! quàm ſpecioſa, quàm venatrix, quàm formoſa! hanc decuit eſſe avium regem. Nam omnia regia ſupra alias eiſunt aves, ſi modò vocem haberet. His laudibus corvus inflatus, & dici mutus haud valens pati ulteriùs, dum magnâ voce crocitat, carnes humi decidunt. Illas, cùm vulpes rapuiſſet, converſa inquit ad corvum, Heus corve, omnia decora tenes, modò mente haud careres.

Fabula indicat, quòd qui adulatoribus nimiùm credunt, hi quæ non putant in adverſa ſæpius incidunt.

De Cane & Lupo.

CAnis cùm ante aulam dormiret, lupus ſuperveniens eum ſtatim cepit: & cùm ipſum occidere vellet, canis, nè eum occideret, rogavit, inquiens, Here mi lupe, nunc me occidere noli. Nam, ut vides, tenuis ſum, & gracilis, & macilentus: ſed herus meus nuptias in proximo facturus eſt, ubi ſi parùm me expectas, ego opiparè manducans, atque pinguior factus, ero tibi utilior. Lupus his verbis fidem habens, canem dimiſit. Paucos poſt dies lupus accedens, cùm canem domi dormientem reperit, ſtans ante aulam, canem rogat, ut ſibi promiſſa præſtet. Et canis haud ruſticè inquit, Heus lupe ſi ante aulam de catero me repereris, haud ampliùs nuptias expectes.

Fabula indicat, quòd ſapiens, cùm vitat periculum, ab illo poſtea continuè cavet.

De Corvo ægroto.

COrvus cùm ægrotaret, matrẽ rogavit, ut pro ſua ſanitate deos precaretur, inquiens, Mater, noli plorare, ſed deos potiùs precare, ut ſanitatẽ mihi reſtituant. Ei mater citò reſpondit, Quẽ deorũ tibi fore propi-

tium

tiũ putas, cùm nullus sit, è cujus aris sacra non rapueris?

Fabula significat, quòd qui in prosperitate quemvis offendit, in adversis amicum sibi reperiet neminem.

De Cane carnes portante.

CAnis ore ferens carnes, ac flumen transiens, cùm sub aqua umbram prospexit, putavit alium esse canem qui plus carnium deferebat. Itaque quas ipse ferebat, eas carnes sub aquas ire dimisit, & ut umbram caperet, se movet: sed carnes & umbram, quæ sanè nihil erant, simul perdidit.

Fabula significat, quòd cupiditate plus semper habendi, quæ tenemus ea sæpenumero perdimus.

De Leone & Rana.

LEo, cùm ranam magniloquacem audiret, putans aliquod magnum animal esse, se retro vertit, parumq; staus, ranam è stagno exeuntem videt: quam indignabundus statim pedibus calcavit, aiens, Nullum amplius, ut te perspicat, animal clamore movebis.

Fabula significat, quòd apud verbosos nihil præter linguam reperitur.

De Leone sene.

LEo, cùm senuisset, nec victum sibi quærere posset, viam machinatus est, quî alimenta haud sibi deessent. Ingressus igitur speluncam, graviter ægrotare jacens se simulabat. Animalia illum verè ægrotare putantia, visitandi gratiâ ad eum accedebant: quæ leo capiens, singulatim manducabat. Cùm multa animalia jam occidisset, vulpes, leonis cognitâ arte, aditum speluncæ accedens, leonem, quo valeat pacto, exteriùs stans rogat. Et leo blandè respondens, ait, Vulpes filia, cur non introgrederis ad me? Ei vulpes non illepidè ait, Quoniam, here mi, animalium ingredientium perplura equidem vestigia cerno, sed egredientiũ vestigia nulla.

Fabula significat, quòd homo prudens, qui pericula imminentia provideret, illa facilè devitat.

De Leone & Tauro.

LEo ingentem taurum per insidias sequens, cùm propè accessit, eum vocavit ad cœnam, inquiens, Amice, ovem occîdi; hodie mecum, si placet cœnabis. Taurus leoni morem gerens, ut discubuerat, cùm multos lebetes, nec non magnos, & plures obeliscos paratos conspiceret & ovem nullam adesse, è vestigio abiit: quem leo abeuntem perspiciens, cur abiret rogavit. Ei taurus haud inurbanè respondit, Non de nihilo equidem abeo, cùm instrumenta non ad ovem, sed ad taurum coquendum videam esse parata.

Fabula significat, quòd homines prudentes minimè lateant improborum artes.

De Leone, Asino, & Vulpe.

LEo, asinus, & vulpes, conflatâ inter se societate, venatum exeunt: cumq; multam prædam cepissent, leo asino mandat, ut prædam dividat. Asinus, cùm eam in tres partes æquales esset partitus, optionem capiendi sociis dedit. Quam partitionem leo indignè ferens, ac dentibus frendens, à divisione deposuit eum, mandavitq; vulpi, ut prædam ipsa partiretur. At vulpes, illas tres partes in unam colligens, ac prædæ nihil sibi seorsum relinquens, leoni omnia tradidit. Tunc leo vulpi ait, Quis te partiri docuit? Inquit extempore vulpes, Asini periculum id me facere instruxit.

Fabula significat, quòd aliorum pericula homines faciunt cautiores.

De Leone cujusdam Rustici Filiam amante.

LEo cujusdam rustici filiam amabat. Illam cùm haberé cuperet, patrē virginis rogàvit, ut sibi nubere ipsa assentiretur. Et rusticus, ait, nullo pacto se assensurum,

rum quòd filia beſtiæ nubat. Cùm illum leo torvè aſpiceret, ac dentibus frenderet, ruſticus mutato conſilio ait, ſe cupere ei filiam nuptum dare, modò dentes & ungules prius cædat evellatq́, quoniam virgo illis rebus valde terreretur. Leo, id poſtquã præ nimio amore fecerat, ruſticũ adiens filiã ſibi poſtulat. At ruſticus, leonem cùm unguibus & dentibus perſpicit inermem, arrepto fuſte, illum frequens pulſando perſequitur.

Fabula indicat, quòd qui inimicis ſe committit, de facili perit.

De Leæna & Vulpe.

Leæna cùm à vulpe ſæpe exprobraretur, quòd quolibet partu unum duntaxat pareret catulum, ait, Unum ſanè, at pol leonem.

Fabula indicat, quòd pulchritudo haud in copia rerum, ſed in virtute conſiſtit.

De Lupo & Grue.

Lupus in gutture oſſe retento, cùm longè cruciaretur, grui pretium obtulit, ſi illud è gutture extraheret. Grus roſtro cùm os è gutture extraxiſſet, pretium ſibi promiſſũ expoſtulat. Ei lupus ſubridens, ſimulq́, acuens dentes, ait, Satis pretii tibi eſſe debet, quòd ex lupi ore caput ſine læſione eduxeris.

Fabula indicat, quòd apud improbos gratitudo non parva habetur, ſi pro obſequio quis detrimentum non recipit.

De Lupo & Agno.

Lupus, cùm agnũ inveniſſet errantẽ, eum non cepit fortiſſimâ manu; ſed cauſam quæſivit, quo jure vel injuriâ eum comederet. Igitur agno verba hujuſmodi fecit, Tu mihi abundè jam diu intuliſti injurias. Agnus gemendo ait, Quomodo id fieri potuit, cùm nuperrimè venirẽ ad lucem? Lupus denuò ait, Agrũ mihi paſcendo devaſtâſti. Agnus inquit, Cùm dentibus etiã carẽ, id

facere nequivi. Lupus rursũ ait, Ex meo quoque fonte bibisti. Et inquit agnus, Quo pacto id fieri potuit, cùm aquam ex ætate nondum biberim, sed lac matris cibus & potus adhuc mihi sit? Lupus demum irâ concitus ait, Licèt tua solvere nequeã argumenta, cœnare tamẽ opiparè intendo; agnumq; cepit, ac illum manducavit.

Fabula significat, quòd apud improbos ratio & veritas locum non habent.

De duobus Gallis inter se certantibus.

Duo galli inter se feruri certabant. Qui gallinarum prior dux erat, cùm ab altero superatus esset, præ verecundia se abscondit. Alter verò victoriâ elatus, domûs tectum statim supervolans, vehementi alarum plausu cantuq; significat, se rivalẽ suum pugnando superâsse, & de adversario ferre trophæum. Dum hæc & hujusmodi jactabundus voce crocitat, ecce! aquila cibi indiga ex alto devolans gallũ unguibus rapit, ac pullis suis in alimoniam contulit. Quam rem qui victus fuerat gallus perspiciens, ceu ex hoste triumphans, in publicum venit, ac solus gallinis liberè potitur.

Fabula significat, quòd qui prosperis nimiùm fidit, in adversa sæpius præceps incidit.

De Vate quodam.

Foro urbis medio quidam vates cuivis sortem aperiebat futuram: quamobrem magnâ hominum frequentiâ stipatus, dum uni & alteri suam aperit sortem, ei nuntiatur, res suas furtim domo esse ablatas: quo audito, domum curriculo dum abit, quidam ei obviàm factus, Ridicule, ait, cur alios quid esset futurum monebas, qui tuæ sortis nescius fuisti?

Fabula declarat, quòd homines nequam corrigunt alios, & sua crimina scire negligunt.

De

De Formica & Columba.

Formica sitiens in fontem descendit: ubi dum bibere vult, in aquam cecidit. Columba quadam, super arborem fonti imminentem sedens, cùm formicam aquis obrui conspiceret, ramulum ex arbore rostro continuò frangit, & sine mora dejicit in fontem: ad quem formica se applicans, ex aquis in tutũ se recepit. Obiter auceps quidã advenit, &, ut columbam venetur, calamos erigit. Formica id percipiens, pedem alterum momordit aucupis. Eo dolore auceps concitus, calamos dimittit: quorum strepitu territa columba, ex arbore aufugiens, vitæ periculum evasit.

Fabula declarat, cùm bruta in beneficos grata sint, eò magis esse debere eos, qui participes sunt rationis.

De Vitulo & Cervo.

Vitulus cervæ aliquando ait, Cùm magnitudine sis major canibus, & pedum celeritate cursu velocior, & ad pugnam longè cornibus munitior, cujus rei gratiâ, mater, tantopere canes reformidas? Ei cerva inquit subridens, Quoniam, fili, licet quæ dicis omnia possideam, canum latratum ferre non possum, sed præ timore fugam statim arripio.

Fabula declarat, quòd qui naturâ timidi sunt, apud eos nulla valet hortatio.

De Ape & Iove.

Apes, quæ cera mater existit, quondam accedent ut diis sacra faceret, Iovi donum obtulit mellis: quâ oblatione Iupiter lætus, jussit ei concedi quicquid ipsa precaretur. Apes igitur rogans, ait, Illustrissime Deus Deorũ, ancillæ tuæ concedere velis, ut quicunque ad alvearia pro rapiendo melle accesserit, is simul ac pupugero eum, continuò moriatur. Quâ rogatione Iupiter

ambignus, quoniam genus mortalium longè amabat, demum api ait, Satis tibi sit, quòd, quicunque ad alvearia pro rapiendo melle accesserit, si eum pupugeris, & in punctura stimulum dimiseris, continuò ipsa moriaris, tibiq; vita sit ipse stimulus.

Fabula significat, quòd inimicis quandoque mala precamur, quæ in nos sæpius vertuntur.

De Musca.

MUsca, quæ in ollam carnium deciderat, cùm se in brodio suffocari sensit, secum ipsa ait, Ecce! tantum bibi, tantum comèdi, tantum me lavi, quòd jure satura mori possum.

Fabula significat, quòd prudentis est, id potenti animo ferre, quod vitari minimè potest.

De Adolescente quodam & Hirundine.

ADolescens luxuriosus, cùm bona patris consumpsisset, solaq; vestis remansisset, visâ ante tempus hirundine, æstatem jam adesse existimans, ipsam quoque vendidit vestem. Sed hyeme denuò ortâ, cùm immenso cruciaretur frigore, visâ rursum hirundine, quæ præ frigore moriebatur, ait, O pessima avis, quæ me & te pariter perdidisti!

Fabula significat, quòd quæ suo tempore non fiunt, ea diu stare nequeunt.

De Ægroto & Medico.

ÆGer à medico rogatus quo pacto se habuisset, Plus, quàm opus esset, se sudâsse respondit. Id bonũ fuisse, medicus ait. Secundò rogatus ab eodem, quomodo se haberet, inquit ægrotus, se vehementi frigore fuisse comprehensũ. Id ad salutẽ fore, medicus quoq; ait. Tertiò ab eodẽ interrogatus, quo pacto se habuisset, inquit ægrotus, se cũ difficultate digerere potuisse. Rursus medicus ait,

ait, id ad ſalutem optimum fuiſſe. Deinde ex domeſticis cùm quidam ægrotum interrogaret, quomodo valeret, illi æger ait, ſigna ad ſalutem, ut medicus ait, perplura & optima ſunt; illis tamen diſpereo ſignis.

Fabula ſignificat, quòd qui ad voluptatem loquuntur, non illis aures præſtare quiſquam debet.

De Lignatore quodam.

Lignator quidam dum juxta flumen deæ Mercurio dicatum ligna caderet, ſecuris caſu decidit in flumen. Multo igitur mœrore comprehenſus juxta fluminis ripam gemens conſidebat. Mercurius miſericordiâ motus, lignario apparuit, ſuiq; fletûs cauſam rogavit: quam ſimulac didicit, ſecurim auream afferens, utrùm quam perdiderat illa eſſet, rogavit. At eam pauper ſuam eſſe negavit. Secundò Mercurius alteram detulit argenteam: quàm cùm pauper illi ſuam quoque eſſe negaret, poſtremò Mercurius ligneam ſuſtulit. Illam ſuam eſſe cùm pauper aſſentiret, Mercurius cognoſcens illum eſſe hominem verum juſtumq;, omnes ei dono dedit. Accedens igitur ad ſocios lignarius, quid ſibi acciderat, aperit ad ſocios: quorum unus id experiri volens, cùm ad flumen acceſſiſſet, ſecurim in aquam dejecit, deinde flens in ripa conſedit. Cujus Mercurius fletûs cauſam edoctus, ſecurim auream afferens, illáne eſſet quam perdiderat, rogavit. Quam cùm ſuam eſſe aſſereret, Mercurius, cognitâ ejus impudentâ, & mendacio, nec auream, nec ſuam tradidit.

Fabula ſignificat, quòd quantò Deus propitior eſt probis, tantò improbis exiſtit infeſtior.

De Aſino & Iove.

Aſinus olitori cuidã ſerviens, cùm parùm comederet, & multùm laboraret, Jovẽ exoravit, ut aliũ

dominum ſibi mitteret. Itaq; Iupiter mandat, ut figulo veneat. Apud quem aſinus cùm laboraret in deportando lutum, lateres, tegulas, & hujuſmodi, ſecundò Iovem precatur, ut alteri deſerviat domino. Iupiter iterũ mandat, ut coriario venundetur. Cui aſinus multo labore & pauco cibo ſerviens Heu me miſerum, cum gemitu ait, qui dominos omittens meliores, ad deteriorem perveni; apud quem, ut video, corium meum etiam poſt mortem cruciabitur!

Fabula ſignificat, quòd priores dominos tunc ſervi deſiderant, cùm deteriores experiuntur.

De Leporibus & Ranis.

LEpores in unũ ſimul convenerunt; ubi cùm de miſeria ipſorũ innata dolerent, gemerentque quòd vita eis, quàm cæteris animalibus, data eſſet inferior (quoniã homines, aquilæ, & canes ad mortẽ eos uſque perſequerẽtur) decernunt melius ſibi fore ſemel mori, quàm in vita tam miſera diutius permanere. Hoc capto conſilio, ut ſe in ſtagnũ præcipitent dum ocyùs tendunt, ranæ, quæ ſuper ſtagni ripa aſtabant, ut ſtrepitũ audiunt, in ſtagnũ deſiliunt, ſeq; aquis ſubmergunt. Quã rem cùm lepus qui præibat conſpicatur, reliquus ait, State; nam nobis ſententia mutanda eſt: quippe, ut liquidò videtis, animalia quàm nos magis timida reperiuntur.

Fabula ſignificat, quòd cùm miſer miſeriorem aſpicit, ſuam æquiùs miſeriam fert.

De Aſino & Equo.

ASinus, cùm equũ alimoniâ, otio, & diligenti curâ abundare perſpiceret, eum longè beatum eſſe commendabat, ſeq; nimiùm infelicẽ dicebat, qui, cum multùm laboraret, ad ſaturitatẽ de paleis haud haberet. At cùm tempus belli advẽnit, miles armatus equum aſcendit

aſcendit; ac cùm medios decurrit in hoſtes, equus mucrone percuſſus cadit humi proſtratus. Quem aſinus perſpiciens, ingemuit, ejuſq; miſertus, ſui animi ſententiam mutavit.

Fabùla ſignificat, quòd cum paupertate, quæ mater eſt quietis, quis convenire debet potiùs, quàm locupletioribus invidere.

De Aſino & Lupo.

Aſinus quidã pede altero ſentẽ calcavit, claudúſque factus, cùm lupũ ad ſe venientẽ conſpiceret, nec fugere poſſet, miſerabili voce inquit, Heus lupe, demorior equidẽ è dolore: ſed ex quo opus eſt, ut tibi & corvis futurus ſim cibus, obſecro quatenus tuâ benignitate ſentem è pede velis extrahere, ut munere tuo extremũ ſine dolore obeam diem. Dum ſentẽ dentibus lupus evellit, aſinus eum calce percuſſit. Lupus deinde, naſo, fronte, ac dentibus perfractis, Heu me miſerũ! exclamat; jure hoc patior (deplorandoq; reiterat) qui cùm eſſem coquus, medicus eſſe volui.

Fabula ſignificat, quòd, quàm quiſque novit, in ea ſe exerceat arte.

De Muliere & Gallina.

Mulier quædã gallinã habebat, quæ aurea continuè ova pariebat. Putans igitur totã intus auream eſſe illã, occîdit. Sed cùm aliis gallinis eſſe ſimilem reperit, ubi divitem ſe fore putavit, quem primò quæſtum habebat, eum plus habendi cupiditate amiſit.

Fabula ſignificat, quòd plus habendi cupiditate id ſæpe perdimus, quod habemus in manibus lucrum.

De Rana & Vulpe.

Rana in palude exiſtens, cæteris animalibus clamando cùm profiteretur ſe medicã eſſe pharmacorumq; peritam, ei vulpes venuſtiſſimè ait, Quî alios curaveris, cùm claudicantem curare te neſcias?

Fabula ſignificat, quòd alios docere quis non poteſt id, quod haud didicerit.

De Serpente & Agricola.

SErpens, ante agricolæ cujusdã domum latebras habens, cùm ab agricolæ filio esset percussus, tam acriter ipsum momordit, quòd morsu ex illo puer repentè obiit. Hâc recognitâ, magnus inter parentes gemitus oritur. Tunc pater mœrore concitus, acceptâ securi serpentẽ, ut occideret, persequitur; vibransq; securim ut serpentem percuteret, extremũ caudæ ejus abscidit. Deinde volens pacem cum serpente conficere, acceptis farinâ, aquâ, sale & melle, ad reconciliandã inter se amicitiã, vocat serpentẽ. At serpens sub petra latens, sibilando ait, Fruſtrà laboras, bone vir; nam inter vos amicitia fieri non potest: quippe dũ me sine cauda aspexero, & tu tui filii sepulchrũ, queiti animo esse nequibimus.

Fabula significat, quòd, cùm injuriarum recens vel maximè existat memoria, odia tolli minimè queunt.

De Gallina & Vulpe.

VVlpes gallinarũ tugurium ingressa, cùm gallinam nido agrotantem aspexit, eam rogavit quomodo valeret. Cui gallina promptè respondit, Melius cule me haberem, si hinc abires, soror.

Fabula indicat, quòd inimicorum præsentia nimiùm est molesta.

De Viatore.

VIator quidam, cùm multam viam viâsset, votum Mercurio vovit, quòd si quid reperiret, ejus rei dimidiũ ipsi offeret. Fortè igitur adinvênit perã amygdalis dactylisq; refertam: & cùm putaret id esse argentum, peram capiens, amygdalarũ nucleos, & carnes dactylorũ ipse comêdit. Deinde templũ Mercurii ingressus, atque aram manibus tenens, verbis ridiculis inquit ad eum, Votũ, Mercuri, nunc persolvo tibi. Nam quas equi-

equidem res adinvêni, earum tibi offero dimidium, ossa scilicet dactylorum, ac testas amygdalarum.

Fabula indicat, quòd homines avaritia deorum efficit contemptores.

De Leone & Homine.

Leo & homo, cùm semel simul viam viarent, ac inter viandũ se uterque verbis cõmendaret, ecce lapidea occurrunt columna, in qua erat incisum, quòd homo suffocaret leonem. Quam sculpturam homo leoni ostendens, ait, Hîc videre licet, quantò homines leonibus ac feris omnibus præstantiores sint, ac robustiores. Ei leo promptè respondens, inquit, Si apud leones essent, ceu apud homines, qui sculpere scirent, plures a leonibus homines, quàm ab hominibus leones suffocatos videres.

Fabula significat, quòd homines jactabundi fingunt se feciſſe, quæ facere nunquam tentârunt.

De Vulpe quadam.

Vulpes cùm racemos uvarum plenos ac jam maturescentes perspiceret, cupida de illis manducare, omnem viam machinata est, quâ illos comprehendere posset. Sed cùm omnem viam frustrà tentâsset, nec desiderio suo satisfacere quivisset, mœstitiam vertens in gaudiũ, ait, Racemi illi adhuc nimiùm sunt acerbi.

Fabula significat, quòd prudentis est fingere, se nolle, quæ se consequi non posse agnoscit.

De Puero & Scorpione.

Puer quidam ruri venabatur locustas; & cùm scorpionem capere vellet, scorpio, simplicitate ejus cognitâ, ait ei, Heus puer, dege in pace, ac manum abstine, si non vis totus perire.

Fabula significat, quòd qui in utramque partem cogitat, is quæ sequi & vitare debeat, probè tenet.

De

De Venatore & Perdice.

VEnator quidam cùm quam ceperat perdicem occidere vellet, perdix gemens hujusmodi verba fecit ad eum, Heus perdicum auceps, si me missam feceris, ac vitam condonaveris, alias perplures conducam tibi perdices. Ei auceps appositè respondit, Nunc eò te magis occidi dignam judico, quòd amicos per insidias perdere polliceris.

Fabula significat, quòd, qui sibi charos perdere dolo quærit, is præceps in periculum incidit.

De Lepore & Testudine.

TEstudo, cùm ejus pedes lepus derideret, subridens inquit ad eum, Si periculum in cursu feceris, quòd quàm tu velocior sim, liquidò cognosces. Cui lepus ait, Te profectò fugit, quid mei valeant pedes: sed judicem eligàmus, qui cursum & terminum nobis definiat. Igitur, eligunt vulpem, brutorũ omniũ sagacissimuũ quæ & locum, & cursûs terminum constituit. Testudo, omni segnitie ac negligentiâ semotâ, iter arripiens, haud quievit donec ad terminum pervênit: lepus verò pedibus fidens, ubi paulùm quievit, somno excitatus, quantùm pedes valuerunt, ad terminum cucurrit: ibíque cùm testudinem quiescentem reperit, se cum rubore fatetur à testudine superatum.

Fabula significat, quòd studio & diligentiâ, non corporis viribus, res vel maximæ conficiuntur.

De Salice & Securi.

SEcuris cùm salicem cæderet, ex ea ipsâ cuneos fecit, quibus salicem facilius finderet. Quam rem presentiens salix, gemens ejulánsque ait, Non tantùm de securi queror, quæ hominum manibus me scindit, quantùm de cuneis qui fiunt ex corpore meo.

Fabula significat, quòd in adversis, non veri amici infestiores amicis quàm inimici sæpius reddantur.

De

De Puero quodam & Matre.

PUer quidam e ludo literario librũ socio clàm auferens, suæ matri tradidit illũ: quem mater cùm libenter accepisset, nec filiũ castigâsset, rursus puer alteri vestem clàm abstulit, atque matri quoque detulit. Quam cùm mater etiam libenter accepisset, puer castigatione carens, cùm plura indies ac majora accrescentibus annis furaretur, demum publicè captus, ceu furti reus, per quæstores publicè damnatus est mortis. Sed, cùm ad locum justitiæ duceretur, eumq; mater gemebunda sequeretur impetratâ veniâ ut matri ad aurẽ unum loqui verbũ liceret, ad eam conversus, atque os auri matris adhibens, uti quippiã secreti dicturus, aurem dentibus ei abscidit. Mater verò præ dolore exclamans, mala ei imprecatur. Tunc qui eum ducebant, eum supra modũ criminabantur, non solùm furti, sed quòd tam impius fuerit in matrem. Ille absque rubore inquit ad eos, Nemini vestrùm sit mirum quòd aurem matris dentibus abscidi: ipsa enim hujus meæ perditionis autor est, & causa. Quippe si me castigâsset, cùm ei librũ detuli, quẽ socio è scholis primùm clàm abstuli, omissis præ timore verberũ furtis, ad hoc in præsentia genus turpissimæ mortis non pervenissem.

Fabula significat, quòd qui in delinquendo ab initio non castigatur, facinorosior indies efficitur.

De Pastore & Mari.

PAstor quidam, juxta littus maris pecudes pascens, cùm mare ipsũ semel placidũ aspiceret, navigandi studio captus, oves pro dactylis commutavit: quibus navi impositis, cùm in altũ jam navigaret, & in tempestate sine spe salutis fluctuaret, quæ in navi erant, ea omnia projecit, atque in portũ vix se recepit. Denuò

cùm

cùm oves pasceret, ac rursum mare jam tranquillum videret, socio suo ipsam maris tranquillitatem commendanti ridiculè ait, Mare iterum dactylos cupit.

Fabula significat, quòd usus & peritia nos reddunt in periculis cautiores.

De Punica & Malo arboribus.

PUnica & malus arbores de pulchritudine contendebant. Cùm diu inter se variis & acerbis contentionibus certâssent, rubus ex proxima sepe hujusmodi contentiones accipiens, accessit ad eas, atque inquit, Satis jam, satis certatum inter vos est: quiescite admodum, & contentionibus finem imponite.

Fabula significat, quòd minores majorum lites sæpenumero componunt.

De Talpa & Matre.

TAlpa cæcum animal naturâ est. Hæc aliquando matri ait, Ingentem sentio odorem. Parùm pòst rursum ait, Excelsam aspicio fornacem. Tertiò item ait, Malleorum sonitus audio fabrilium. Ei mater ait, Heus filia, tu, uti percipio, non solùm oculis, sed naso & auribus orba existis.

Fabula indicat, quòd homines jactabundi, cum magna profitentur, tunc vel maximè in minimis redarguuntur.

De Vespis, Perdicibus, & Agricola.

VEspæ semel & perdices siti concitæ, cùm simul convenissent, ad rusticum quendã tendunt, potum ab eo petentes, atque pollicentes, quòd ei pro aqua largas referrent gratias. Quippe perdices vineam fodere promittunt, ut vites plenos producant racemos. Vespæ verò, se vineam circumeundo custodire, ac fures indè amovere, largè offerunt. Quibus agricola inquit, Duos habeo boves, qui, cùm nihil promittant, eandem hanc operam nihil minùs præstant. Itaque satius est mihi illis, quàm vobis, aquam exhibere.

Fabula significat, non esse illis subveniendum, qui vani & inutiles sunt.

De

De Iove.

CVm Iupiter nuptias celebraret, cuncta animalia ei munera obtulerunt, quaque pro viribus suis. Verùm enim serpens rosam legit, illamq; ore tenens, Iovi obtulit. At Iupiter, ut eum aspexit, palàm inquit, Ab omnibus dona libenter equidem accipio: verùm à serpente id haùdquaquam facio.

Fabula significat, quòd improborum munera non esse sine dolis, quivis prudens sibi persuadere debet.

De Simia.

SImia duos catulos parere fertur, quorum ad unum duntaxat afficitur, & ex affectu illum diligentissimè nutrit: alterum verò odit negligitq;. Contigit autem, quòd, qui in deliciis habebatur, à simia in somnis fuit suffocatus: quamobrem qui neglectus erat, ad perfectam usque ætatem, ceu matris delicia, fuit educatus.

Fabula significat, quòd hominum prudentiam fortuna proculdubio superat.

De Pulice.

PVlex cùm quendã morsu aliquando stimulâsset, captusq; rogaretur, quisnã esset qui membra sibi depasceret, ait, se ex eo animalium genere esse, quibus à natura datum erat, ut eo pacto vitam vivant; nec enm occidere velit, cùm multum mali facere ipse ei nequeat. At homo ille subridens, inquit ei, Eò magis meis necaberis manibus, quoniam nec multùm nec parùm abs re quempiam ladere licet.

Fabula significat, quòd malorum, licèt parum vel multum delinquant, misereri haud oportet.

De Pulice & Homine.

PVlex suo solito more salians, super hominis pedem resedit, illumq; morsu acriter pupugit. Quâ punctione

ctione homo ille graviter concitus, pulicem cepit, & unguibus obtundere voluit. Sed pulex manibus exiliens, mortem vitavit. Tum homo exclamans, ait, O Hercules malorum extinctor, ecquid mihi in hunc opprimendum præsens non fuisti?

Fabula declarat, quòd non in minimis, sed in magnis arduisque rebus à diis auxilium quis implorare debet.

De Formicis & Cicada.

Hyemis erat medium cùm formicæ sparsim triticum apricabant. Quod cicada aspiciens, cùm inediâ conficeretur, accessit ad eas, ac triticum pro alimonia ut sibi concederent oravit. At cùm formicæ eam rogarent, quidnam æstate fecerit, num segnis & otiosa eo tempore steterit: illis cicada ait, Neque segnis aut otiosa steti, sed cantu cecini, quo laborem viæ viantibus levabam. Quâ re auditâ formicæ subridentes inquiunt, Si æstate cecinisti, ut viantes delectares; nunc salta, ne frigore conficiaris.

Fabula declarat, quòd qui quæ facienda sunt, suo tempore non facit, is in angustias, quando non putat, incidit.

De Viro & Vxoribus.

Tempus erat veris, quo quidã in deliciis educatus, cùm nec juvenis nec senex esset (semicanus enim erat capillis) duas simul duxit uxores; unam quidem natu grandẽ, alterã verò juniorẽ. Cùm omnes eandẽ habitarent domum, uxor anus ut virum in amorem sui totum pelliceret, quotidie viri caput pertractans, nigros ei avellebat capillos. Pari studio junior, ut ab anûs consuetudine illum amoveret, albos avellebat capillos. Postremò ità illum depilârunt, ut calvum ac ridiculum, non absque summo opprobrio, virum reddiderint.

Fabula significat, quòd nulla melior senibus salus existit, quàm fœminis cavere, & maximè junioribus, nisi penitus obrui se velint.

ALIÆ

ALIÆ ITEM ALIQUOT ÆSOPI FABULÆ è Græco in Latinum versæ, incerto interprete.

Impossibilia promittens.

Ir pauper agrotus & malè affectus, cùm à medicis desperatus esset, deos rogabat, polliceus, si sanitatē sibi rursus restituerent, centum boves ipsis oblaturum esse in sacrificium. Uxòre autem ejus audiente, Et ubi tibi hæc, si convalueris? Ille ait, Putas enim surrecturum me hinc, ut dii hæc à me reputant?

Fabula significat, multos facilè polliceri, quæ re comprobare non sperant.

Ranæ.

RAna duæ in palude pascebantur: æstate autem siccatâ palude, illâ derelictâ, quærebant aliam: cæterùm profundum invenerunt puteum. Quo viso, altera alteri, inquit, Descendamus, heus tu, in hunc puteum. Illa respondens, ait, Si igitur & hîc aqua aruerit, quomodo ascendemus?

Fabula declarat, non oportere inconsideratè res aggredi.

Canis & Gallus.

CAnis & gallus, initâ societate, iter faciebant. Vesperâ autem superveniente, gallus conscensâ arbore dormiebat; at canis ad radicē arboris excavata. Cùm gallus, ut assolet, noctu cantâsset; vulpes, ut audivit, accurrit, & stans inferiùs, ut ad se descenderet rogabat; quòd cuperet cōmendabili adeò cantu animal complecti. Cùm autē is dixisset, ut janitorē priùs excitaret ad radicē dormientē, ut cùm ille aperuisset, descenderet:

illâ

illâ quarente ut ipsum vocaret, cani statim prosiliens eam dilaceravit.

Fabula indicat, prudentes homines inimicos insultantes ad fortiores astu mittere.

Leo & Vrsus.

LEo & ursus simul magnum nacti hinnulum, de eo pugnabant. Graviter igitur à seipsis affecti, ut ex multa pugna etiam vertigine corriperentur, defatigati jacebant. Vulpes autem circumcirca eundo, ubi prostratos eos vidit, & hinnulum in medio jacentem, hunc, per utrosque percurrendo, rapuit, fugiensq; abivit. At illi videbant quidem ipsam; sed quia non poterant surgere, Nos miseros, dicebant, quia vulpi laboravimus!

Fabula indicat, aliis laborantibus, alios lucrari.

Vespertilio, & Rubus, & Mergus.

VEspertilio, rubus, & mergus, initâ societate, mercatoriam decreverunt vitam agere. Itaq; vespertilio argentum mutuatus, projecit in medium: rubus vestem secũ accepit: mergus tertius as: & navigaverunt. Tempestate autem vehementi obortâ, & navi aversâ, omnibus perditis, ipsi in terram evaserunt. Ex illo igitur mergus littoribus semper assidet, num quópiam as eijciat mare. Vespertilio verò, creditores timens, interdiu non apparet, noctu ad pabulũ exit. Rubus pratereuntiũ vesti inhæret, sicubi suã cognoscat quærendo.

Fabula indicat, in ea, quibus incumbimus, in posterum incidere.

Pavo & Monedula.

AVibus creaturis regem, pavo orabat, ut se ob pulchritudinem eligerent. Eligentibus autem eum omnibus, monedula suscepto sermone ait, Sed si, te regnante, aquila nos persequi aggressa fuerit, quomodo nobis opem feres?

Fabula declarat, principes non modo propter pulchritudinem, sed ob fortitudinem & prudentiam eligi oportere.

Singularis

Singularis agrestis & Vulpes.

Singularis agrestis super quadam sedens arbore, dentes acuebat. Vulpe rogante causam, quare, nullâ propositâ necessitate, dentes acueret, ait, Non absque hoc facio: nam si me periculum invaserit, nequaquam me tunc acuendis dentibus occupatum esse oportebit, sed potiùs paratis uti.

Fabula declarat, adversus periculum præparatum esse oportere.

Cassita.

Cassita laqueo capta, plorans dicebat, Hei mihi miseræ & infelici volucri! non aurum surripui cujusquam, non argentum, non aliud quicquam pretiosum; granũ autẽ tritici parvũ mortis mihi causa est.

Fabula ad eos tendit, qui ob inutile lucrum magnum subeunt periculum.

Hinnulus.

Hinnulus aliquando cervo ait, Pater, tu & major & celerior canibus, & cornua præterea ingentia gestas ad vindictam: cur nam igitur sic eos times? Ei ille ridens ait, Vera quidem hæc sunt, fili: unum verò scio, quòd cùm canis latratum audivero, statim ad fugam, nescio quomodo, efferor.

Fabula declarat, naturâ timidos nullâ admonitione fortificari.

Avarus.

Avarus quidam cùm omnia sua bona vendidisset, & auream glebam fecisset, in loco quodã infodit unà defosso illîc & animo suo & mente; & atque quotidie eundo, ipsã videbat: Id autem ex operariis quidam observando cognovit, & refossam glebam abstulit. Post hæc & ille profectus, & vacuũ locũ videns, lugere cœpit, & capillos evellere. Hunc cùm quidã vidisset sic plorantẽ, & causã audivisset, Nè sic, inquit, ô tu, tristare:

neque enim habens aurum habebas. Lapidem igitur pro auro acceptum reconde, & puta tibi aurum esse: eundem enim tibi usum præstabit; nam, ut video, neque cùm aurum erat, utebare.

Fabula significat, nihil esse possessionem, nisi usus adfuerit.

Anseers & Grues.

Anseres & grues in eodem prato pascebantur. Venatoribus autem visis, grues, quòd essent leves, statim evolaverunt: anseres autem, ob onus corporum cùm manssissent, capti fuerunt.

Fabula significat, & in expugnatione urbis inopes facilè fugere, divites autem servire captos.

Testudo & Aquila.

Testudo orabat aquilam, ut se volare doceret. Eâ autem admonente procul hoc à natura ipsius esse, illa magis precibus instabat. Accepit igitur ipsam unguibus, & in altum sustulit; indè demisit. Hæc autem in petras cecidit, & contrita est.

Fabula significat, multos, quia in contentionibus prudentiores non audiverunt, seipsos læsisse.

Cerva.

Cerva altero occæcata oculo, in littore pascebatur, sanum oculum ad terram propter venatores habens, alterum verò ad mare, unde nihil suspicabatur. Prætervavigantes autem quidam, & hoc conjectantes, ipsam sagittârunt: hæc autem seipsam lugebat, quòd unde timuerat, nihil passa foret; quod non putabat malum allaturum, ab eo proditam.

Fabula significat, sæpe, quæ nobis noxia videntur, utilia fieri: quæ verò utilia, noxia.

Cerva & Leo.

Cerva venatores fugiens, in speluncã ingressa est. In leonẽ autem ibi cùm incidisset, ab eo cõprehen-

sa

sa est: moriens autem dicebat, Hei mihi! homines fugiens, in ferarum immitissimam incidi.

Fabula significat, multos homines, dum parva fugiunt pericula, in magna incurrere.

Cerva & Vitis.

CErva venatores fugiens, sub vite delituit. Cùm præterîssent autem parumper illi, cerva prorsus jam latêre arbitrata, vitis foliis pasci incepit. Illis verò agitatis, venatores conversi, & quod erat verum arbitrati animal aliquod sub foliis occultari, sagittis confecerunt cervam. Hac autem moriens talia dicebat, Iusta passa sum: non enim offendere oportebat, quæ me servârat.

Fabula significat, qui injuriâ benefactores afficiunt, à Deo puniri.

Asinus & Leo.

CUm asino gallus aliquando pascebatur. Leone autem aggresso asinum, gallus exclamavit: & leo (aiunt enim hunc galli vocem timere) fugit. Asinus ratus propter se fugere, aggressus est statim leonem. Ut verò procul hunc prosecutus est, quò non amplùs galli perveniebat vox, cõversus leo devoravit. Hic verò moriens clamabat, Me miserũ, & dementẽ! ex pugnacibus enim non natus parentibus, cujus gratiâ in aciem irrui?

Fabula significat, plerosque homines, inimicos, qui se de industriâ humiliârunt, aggredi, atque ità ab illis occidi.

Olitor & Canis.

OLitoris canis in puteum decidit: olitor autem ipsum illinc extracturus, descendit & ipse in puteum. Ratus autem canis eum accessisse, ut se inferiùs magìs obrueret, conversus olitorem momordit. Hic autem cum dolore reversus, Iusta, inquit patior: nam cur unquam sui interfectorem servare studui?

Fabula in injustos & ingratos.

Sus & Canis.

SUs & canis mutuò convitiabantur. Et ſus jurabat per Venerem, proculdubio dentibus diſciſſuram canem. Canis autem ad hæc diſſimulanter dixit, Benè per Venerem nobis juras; ſignificas enim ab ipſa vehementer te amari, quæ impuras tuas carnes deguſtantem nullo pacto in ſacellum admittit. Ei ſus, Propter hoc igitur magìs præ ſe fert dea amare me: nam occidentem, aut alio quovis modo lædentem me omnino averſatur: tu tamen malè oles & viva & mortua.

Fabula indicat, prudentes oratores, quæ ab inimicis objiciuntur, artificiosè in laudem convertere.

Sus & Canis.

SUs & canis de fœcunditate certabant. Dixit autem canis, ſe fœcundam eſſe maximè pedeſtrium omnium. Et ſus occurrens, ad hæc inquit, Sed cùm hæc dicis, ſcito cæcos te catulos parere.

Fabula indicat, non in celeritate res, ſed in perfectione judicari.

Serpens & Cancer.

SErpens unà cum cancro vivebat, initâ cum eo ſocietate. Itaque cancer ſimplex moribus, ut & ille aſtutiam mutaret, admonebat: hic autem minimè obediebat. Cùm obſervâſſet igitur cancer ipſum dormientem, & pro viribus compreſſiſſet, occîdit. At ſerpenti poſt mortem extenſo ille ait, Sic oportebat antehac rectũ & ſimplicẽ eſſe: neque enim hanc pœnã dediſſes.

Fabula indicat, qui cum dolo amicos adeunt, ipſos offendi potius.

Paſtor & Lupus,

PAſtor nuper natũ lupi catulum reperit ac ſuſtulit, unaq; cum canibus nutrivit. At cùm adoleviſſet, ſi quando lupus ovem rapuiſſet, eũ canibus & ipſe perſequebatur. Cùm canes autem aliquando non poſſent aſſequi

assequi lupum, atque ideo reverterentur; ille sequebatur, ut, cùm ipsum assecutus esset, particeps foret venationis, ut lupus: indè redibat. Sin autem lupus extrâ non rapuisset ovem, ipse clàm occîdens, unà cum canibus comedebat: donec pastor, cùm conjectâsset, & intellexisset rem, de arbore ipsũ suspendit & occîdit.

Fabula significat, naturam pravam bonos mores non nutrire.

Leo & Lupus.

LEo cùm consenuisset, ægrotabat, jacens in antro. Accesserunt autem visitatura regem, præter vulpem, cætera animalia. Lupus igitur captâ occasione accusabat apud leonẽ vulpẽ, quasi nihili facientẽ suũ omniũ dominũ, & propterea neque ad visitationẽ profectã. Interim affuit vulpes, & ultima audivit lupi verba. Leo igitur contra eam infremuit. Sed defensionis tempore petito, Et quis, inquit, eorũ qui convenerunt tantũ profuit, quantũ ego, quæ in omnem partẽ circuivi, & medicamentũ pro te à medico quæsivi & didici? Cùm autem leo statim, ut medicamentũ diceret, imperâsset, illa inquit, Si, lupo viventeexcoriato, ipsius calidã pellem induerit. Et lupo jacente vulpes ridens ait, Sic non oportet dominũ ad malevolentiã movere, sed benevelentiã.

Fabula indicat, eum, qui quotidie machinatur, in ſeipſum laqueum vertere.

Mulier.

MUlier quædã virum ebrium habebat: ipsum autem à morbo liberatura, tale quid cõmenta est: Aggravatum enim ipsũ ab ebrietate cùm observâsset, & mortui instar insensatũ, in humeros elevatũ, in sepulcretũ allatum deposuit, & abivit. Cùm autem ipsum jam sobriũ esse conjectata est, profecta januam pulsavit sepulcroti. Ille autem cùm diceret, Quis est qui

pulsat januam? Uxor respondit, Mortuis cibaria ferens ego adsum. Et ille, Non mihi comesse, sed bibere, ô optima, affer: tristem enim me reddis, cùm cibi, non potûs meminisli. Hæc autem pectus plangendo, Hei mihi misera! inquit: Nam neque æstu profui. Tu enim, vir, non solùm non emendatus es, sed pejor quoque teipso evasisti: in habitum tibi adductus est morbus.

Fabula significat, non oportere in malis actibus immorari: nam & nolentem quandoque hominem consuetudo invadit.

Cygnus.

VIr dives anserem simul & cygnũ nutriebat, non ad eadem tamen; sed alterum cantûs, alterum mensæ gratiâ. Cùm autem oporteret anserem patrea, quorũ causâ nutriebat, nox erat, & discernere tempus non permisit utrumq; ; cygnus autẽ pro ansere abductus, cantat cantu quendã mortis exordiũ; & cantu significat naturam, mortem verò effugit suavitate canendi.

Fabula significat, sæpe musicen differre mortem.

Æthiops.

ÆThiopem quidã emit, talem ei colorẽ inesse ratus negligentiâ ejus qui priùs habuit: ac assumpto in domũ, omnes ei adhibuit abstersiones, omnibus lavacris tentavit mundare: at colorem quidem transmutare non potuit, sed morbum dolor paravit.

Fabula significat, manere naturas ut à principio provenerunt.

Hirundo & Cornix.

HIrundo & cornix de pulchritudine contendebant. Respondens autem cornix ei dixit, Sed tua pulchritudo verno tempore floret, meum verò corpus etiam hyeme durat.

Fabula significat, durationem corporis decore meliorem esse.

Butalis.

BUtalis à fenestra quadã pendebat. Vespertilio autem profectus rogavit causã, quare die sileret, nocte canaret,

caneret. Cùm autem ea non incassu hoc facere dixisset, (nam die canendo olim capta fuit, & propterea ex illo prudens evasit) vespertilio ait, Sed non nunc te cavere oportet, cùm nulla utilitas, sed antequam caperêris.

Fabula significat, in infortuniis inutilem esse pœnitentiam.

Cochleæ.

RUstici filius assabat cochleas. Cùm autem audiret eas stridentes, ait, O pessimæ animantes! domibus vestris incensis vos canitis.

Fabula significat, omne intempestivè factum vituperabile.

Mulier & Ancillæ.

MUlier vidua operosa ancillas habens, has solebat noctu excitare ad opera, ad galli cantum. His vero assiduo defatigatis labore, visum est oportere domesticum occidere gallum, tanquam illum qui noctu excitaret herã. Evênit autẽ ipsis hoc facto ut in graviora inciderent mala: nã hera ignorans gallorũ horam temporiùs eas excitabat.

Fabula significat, plerisque hominibus conflata esse malorum causas.

Mulier venefica.

MUlier venefica divinarum irarum propulsiones promittens, multa facere perseverabat, & lucrũ inde faciebat. Quidam igitur accusaverunt eam impietatis, & cõvicerunt, & damnatã duxerunt ad mortem. Videns autem quidam eam duci, ait, Tu quæ deorum iras avertere promittebas, quomodo neque hominum consilium mutare potuisti?

Fabula innuit, multos magna promittentes, nè parva quidem facere posse.

Agricola.

AGricola quidam fodiendo aurũ reperit: quotidie iglitur terram, ut ab eo beneficio affectus, corona-

bat. *Huic autem Fortuna adſtans inquit, Heus tu, cur terræ meæ munera attribuis, quæ ego tibi dedi ditatura te? Nam ſi tempus immutetur, & in alias manus hoc tuum aurum eat, ſcio te tunc me Fortunam accuſaturum.*

Fabula indicat, oportere benefactorem cognoſcere, atque huic gratiam referre.

Viatores.

Duo quidam unà iter faciebant: & cùm alter ſecurim reperiſſet, alter qui non invenit, admonebat ipſum nè diceret, Inveni, *ſed* Invenimus. *Paulò pòſt autem, cùm aggrederentur ipſos qui ſecurim perdiderant: qui eam habebat, perſequentibus illis, ei qui unà iter faciebat, dixit,* Periimus. *Hic autem ait,* Perii *dic, non* Periimus: *etenim & tunc cùm ſecurim inveniſti,* Inveni *dixiſti, non* Invenimus.

Fabula declarat, qui non fuêre participes felicitatum, neque in calamitatibus firmos eſſe amicos.

Ranæ duæ.

Duæ ranæ vicinæ ſibi erant: paſcebantur autem, altera in profundo ſtagno, & procul à via; altera in via, parum aquæ habens. Verùm cùm quæ in ſtagno alteram admoneret, ut ad ſe migraret, ut tutiore cibo frueretur; illa non paruit, dicens, firmiſſimè ſe teneri hujuſce loci conſuetudine; quousque obtigit, currum prætereuntem ipſum confringere.

Fabula ſignificat, homines quoque prava aggredientes citiùs mori, quàm mutentur in melius.

Apiarius.

In mellariũ ingreſſus quidã abſente domino, favum abſtulit. Hic autẽ reverſus ut alveolos vidit inanes, ſtans, quod in his erat perſcrutabatur. Apes autẽ à paſtu redeuntes, ut deprehẽderunt ipſũ, aculeis percutiebant, peſſimeq; tractabant. Hic autem ad eas, O peſſimæ animantes!

animantes! furatum vestros favos ikæsum dimisistis; me verò satagentem vestrî percutitis.

Fabula declarat, sic homines quosdam ob ignorantiam ab inimicis non cavere, amicos autem ut insidiatores repellere.

Alcedo.

ALcedo avis est solitaria, semper in mari vitam degens: hanc dicitur hominum venationes caventem in scopulis maritimis nidificare. Caterùm aliquando paritura, nidum fecit. Egressâ autem eâ ad pabulum, accidit, mare à vehementi concitatum vento, elevari supra nidum, atque hoc submerso, pullos perdi. Hac autem reversa, re cognitâ, ait, Me miseram, quæ terram ut insidiatricem cavens, ad hoc confugi, quod mihi longè est infidius!

Fabula declarat, homines etiam quosdam ab inimicis cavendo, ignaros in multò graviores inimicos incidere.

Piscator.

PIscator in fluvio quodam piscabatur. Extensis autem retibus, & fluxu comprehenso, utrinque funi alligato lapide aquam verberabat, ut pisces fugientes incautè in retia inciderent. Cùm quidam autem ex iis qui circa locum habitabant, id facere videret, increpabat quòd fluvium turbaret, & claram aquam non sineret bibere. Et is respondit. Sed nisi sic fluvius perturbetur, me oportebit esurientem mori.

Fabula declarat, civitatum etiam rectores tunc maximè operari, cùm patrias in seditionem induxerint.

Simius & Delphis.

MOris cùm esset navigantibus, Melitenses catulos & simios adducere in solamen navigationis, quidā habebat secū simiū. Cùm autem pervenissent ad Sunium Atticæ promontorium, tempestatem vehementem fieri contigit. Navi autem eversâ & omnibus natantibus

tantibus, natabat & simius. Delphis quispiam ipsum conspicatus, & hominem esse ratus, digressus levabat, ad terram perferens. Ut verò in Piræo fuit Atheniensium navali, rogavit simium, an genere esset Atheniensis. Cùm autem hic diceret, & claris ibi esse parentibus: rogavit, an & Pireum sciret. Ratus autem simius de homine eum dicere, ait. Et valde amicum esse ei, & familiarem. At Delphis tanto mendacio indignatus, submergens ipsum occîdit.

Fabula in viros, qui veritatem ignorantes existimant se decipere.

Muscæ.

IN cella quadã melle effuso, muscæ advolantes comedebant: implicitis autem earum pedibus, evolare non poterant. Cùm autem suffocarentur, dicebant, Miseræ nos, quia ob modicum cibum perimus!

Fabula significat, multis gulam multorum malorum esse causam.

Mercurius & Statuarius.

MErcurius scire volens, quanti apud homines esset, ivit in statuarii domum, transformatus in hominem: & visâ statuâ Iovis, rogabat, quanti quis ipsam emere posset. Hic autem cùm dixisset, Drachmâ; risit. Et quanti Iunonis? ait. Cùm dixisset, Pluris; visâ & suâ ipsius statuâ, ac opinatus (cùm nuncius sit deorum, & lucrosus) maximam de se apud homines haberi rationem, rogavit de se. Statuarius verò ait, Si hasce emeris, & hanc additamentum dabo.

Fabula in virum glorioſum, qui nullius apud alios est pretii.

Mercurius & Tiresias.

MErcurius volens Tiresiæ vaticiniũ an verũ esset cognoscere, furatus ipsius boves ex rure, venit ad ipsũ in urbẽ similis factus homini, & ad ipsũ diverſit. Bouũ autẽ amissione renunciatâ Tiresiæ, ille assumpto

pto Mercurio exivit, augurium aliquod de fure conſi-deraturus. Et hic jubet dicere ſibi quamnam avem viderit. Mercurius autem, primò vidiſſe aquilam à ſiniſtris ad dextram volantem, dixit. Hic non ad ſeiá eſſe cùm dixſſet; ſecundò cornicem ſuper arbore quadã ſedentem vidit & modò ſuperiùs aſpicientẽ, modò ad terram declinatam, vati refert. Et is, re cognitâ, ait, Sed hæc cornix jurat per cœlum & terram, ſi tu velis, meas me recepturum boves.

Hoc ſermone uti quiſpiam poterit adverſus virum furacem.

Canes.

Habens quidam duos canes, alterum venari docuit, alterum domum ſervare. Caterùm ſi quando venaticus caperet aliquid, qui domuũ cuſtodiebat, particeps unà cum eo erat cœnæ. Ægrè ferente autem venatico, & illi objiciente, quòd ipſe quotidie laboraret, ille nihil faciens ſuis nutriretur laboribus; reſpondens ipſe ait, Non me, ſed herum reprehende, qui non laborare me docuit, ſed labores alienos comeſſe.

Fabula indicat, adoleſcentes, qui nihil ſciunt, haud eſſe reprehendendos, cùm eos parentes ſic educaverunt.

Maritus & Vxor.

Habens quidam uxorem, quæ domeſticis omnibus inimica erat, voluit ſcire an etiam erga paternos domeſticos ità afficeretur. Quapropter cum rationabili pretextu ad ſuum patrem ipſam miſit. Paucis verò post diebus eâ reverſâ, rogavit quomodo adverſus illos habuiſſet. Hæc verò cùm dixiſſet, Bubulci & paſtores me ſuſpectabant; ad eam ait, Sed ô uxor, ſi eos odi qui manè greges agunt, ſerò autem redeunt; quos ſperare oportet eos, quibuſcum toto converſaris die:

Fabula ſignificat, ſic ſæpe ex parvis magna, & ex manifeſtis incerta cognoſci.

Hœdus & Lupus.

HOedus derelictus à grege, persequente lupo, conversus ad eum dixit, O lupe, quoniam credo me tuum cibum futurum, nè injucundè moriar, cane tibià primùm ut saltem. Lupo autem canente tibiâ, atque hœdo saltante, canes cùm audivissent, lupum persequuti sunt. Hic conversus, hœdo inquit, Meritò hæc mihi fiunt: oportebat enim me, coquus cùm sim, tibicicem non agere.

Fabula significat, qui ea, quibus naturâ apti sunt, negligunt, quæ verò aliorum sunt, exercere conantur, in infortunia incidere.

Cancer & Vulpes.

CAncer è mari cùm ascendisset, in loco quodam pascebatur. Vulpes esuriens ut vidit, accessit ac eum rapuit. Ille devorandus ait, Sed ego condigna patior, qui, marinus cùm sim, terrestris esse volui.

Fabula significat, homines etiam, qui propriis derelictis exercitiis, & quæ nihil conveniunt aggrediuntur, meritò infortunatos esse.

Citharœdus.

CItharœdus rudis in domo calce incrustatâ familiariter, ut solebat, canens, & contrà resonante in se voce, existimabatur valde canorus esse: verùm elatus super hoc, cogitavit & theatro sese committere oportere. Profectus verò ad se ostendendũ, cùm malè admodum caneret, lapidibus ipsũ explosum abegerunt.

Fabula significat, ex rhetoribus quosdam, qui in scholis videntur esse aliqui, cùm ad res publicas se conferunt, nullius pretii esse.

Fures.

FUres in domum quandam ingressi, nihil invenerunt nisi gallum; atque hoc capto abierunt. Hic ab eis occidendus, rogabat, ut se dimitterent, dicens utilem esse hominibus, noctu eos ad opera excitando. Hi autẽ dixerunt,

runt, Sed propter hoc tantò magis occideris: illos enim excitando, furari nos non sinis.

Fabula significat, ea maximè pravis esse adversa, quæ bonis sunt beneficio.

Cornix & Corvus.

Cornix corvo invidens, quòd is per auguria hominibus vaticinaretur, ob idq; crederetur uti futura prædicens, conspicata viatores quosdam prætereuntes, ivit super arborem quandam, stansq; valde crocitavit. Illis autem ad vocem conversis, & admiratis, re cognitâ, quidam inquit, Abeamus hens vos: cornix enim est quæ crocitavit, & augurium non habet.

Fabula indicat, eodem modo, & homines præstantioribus certantes, prætèrquam quòd non ad æqua perveniunt, risu quoque dignos esse.

Cornix & Canis.

Cornix Minervæ sacrificans, canem invitavit ad epulas. Ille autem ad eam dixit, Quid frustrà sacrificia absumis? Dea enim adeò te odit, ut ex peculiaribus quoq; tibi auguriis fidem sustulerit. Cui cornix, Ob id magis ei sacrifico, ut reconcilietur mihi.

Fabula significat, pleroſque ob lucrem non veteri inimicos beneficiis prosequi.

Corvus & Serpens.

Corvus cibi indigens, ut serpentem in aprico quodam loco dormientem vidit, hunc devolando rapuit. Hic cùm se vertisset, atque momordisset ipsum, corvus moriturus dixit, Me miserum, qui tale reperi lucrum, quo etiam pereo!

Fabula in virum, qui ob thesaurorum inventionem de salute periclitatur.

Monedula ac Columba.

Monedula, in columbario quodam columbis visis bene nutritis, dealbavit sese, ivitq; ut & ipsa

eodem

eodem cibo impertiretur. Hæ verò donec tacebat, ratæ eam esse columbam, admiserunt: sed cùm aliquando oblita, vocem emisisset, tunc ejus cognitâ naturâ, expulerunt percutiendo: eáque privata eo cibo, redut ad monedulas rursum: & illæ, ob colorem cùm ipsam non noscerent, à suo cibo abegerunt, ut duorum appetens neutro potiretur.

Fabula indicat, oportere & nos nostris contentos esse; considerantes avaritiam, præterquam quòd nihil juvet, auferre sæpe & quæ adsunt bona.

Monedula.

Monedulam cùm quis cepisset, & pedem alligâsset filo, suo tradidit filio. Hæc non ferendo victum inter homines, ubi parumper libertate nacta est, fugit, in suumq; nidum se contulit. Circumvoluto verò ramis vinculo evolare haud valens, cùm moritura esset, secum loquebatur, Me miseram, quæ apud homines non ferendo servitutẽ incautè meâm vitâ privavi!

Fabula indicat, nonnunquam quosdam, cùm se à mediocribus student periculis liberare, in majora incidere.

Mercurius.

Iupiter Mercurio jussit, ut artificibus omnibus mendacii medicamentum misceret: hic, eo trito & ad mensuram facto, ex aquo singulis miscet. Cùm verò, solo relicto sutore, multum supereset medicamenti, totũ acceptũ mortariũ ei miscuit: atque hinc contigit artifices omnes mentiri, maximè verò omniũ sutores.

Fabula in mendaces artifices.

Iupiter.

Iupiter formatis hominibus, omnes illis affectus indidit; solũ indere pudorem oblitus est. Quapropter non habens undenã ipsum introduceret, per turbam ingredi eum jussit. Hic verò primùm indignè ferens, contradicebat: vehementiùs verò eo instante, ait, Sed ego sanè hîs ingre-

ingredior pactis, si amor non ingrediatur: sin ingrediatur, ipse exibo quamprimum. Ex hoc sanè evenit omnia scorta inverecunda esse.

Fabula significat, captos amore inverecundos esse.

Iupiter.

IUpiter nuptias celebrans, omnia animalia accipiebat: solâ verò testudine tardè profectâ, admirans causam tarditatis, rogavit eam quamobrem ipsa ad cœnam non accesserat. Cùm hæc dixisset, Domus chara, domus optima; iratus ipsi, damnavit ut domum bajulans circumferret.

Fabula significat, plerosque homines eligere, parcè potiùs apud se vivere, quam apud alios laute.

Lupus & Ovis.

LUpus à canibus morsus, & malè affectus, abjectus jacebat. Cibi verò indigens, visâ ove, rogabat ut potum ex præterfluente flumine sibi adferret: Si enim tu mihi, inquit, dederis potum, ego cibum mihi ipsi inveniam. Illa, re cognitâ, ait, Sed si ego potum tibi do, tu & cibo me utêris.

Fabula quadrat in virum maleficum, per simulationem insidiantem.

Lepores.

LEpores olim belligerantes cum aquilis, invocârunt in auxilium vulpes. Hæ autem dixerunt, Vobis auxiliaremur, nisi sciremus qui vos sitis, & cum quibus præliemini.

Fabula significat, eos, qui cum præstantioribus certant, suam salutem contemnere.

Formica.

QUæ nunc formica, homo olim fuit: hic agriculturæ assiduè incumbens, non erat propriis laboribus contentus, sed & vicinorũ fructus surripiebat. Iupiter autem indignatus hujus avaritiâ, transmutavit eum in

hoc

hoc animal, quæ formica appellatur. Verùm cùm mutâsset formam, non & affectum mutavit: nam usque nunc arva circumeundo, aliorum labores surripit, & sibi recondit.

Fabula indicat, naturâ pravos etsi maximè speciem transmutaverint, mores non mutare.

Vespertilio & Mustela.

VEspertilio in terram cùm cecidisset, à mustela captus est; & cùm occidendus esset, pro salute rogabat. Hâc verò dicente, non posse ipsam dimittere, quòd naturâ volucribus omnibus inimica foret; ait, non avem, sed murem esse; & sic dimissus est. Deinde autem cùm iterum cecidisset, & ab alia mustela captus esset, nè voraretur orabat. Hâc autem dicente, cunctis se inimicam esse muribus; hic, Non mus, sed vespertilio sum, dicebat; & rursus dimissus est: atque ità evênit, bis mutato nomine, salutẽ consecutũ fuisse.

Fabula indicat, neque nos in eisdem semper esse oportere; considerantes eos qui ad tempus mutantur, plerunque pericula effugere.

Viatores.

VIatores secundum littus quoddam iter facientes, iverunt in speculam quandam, & ibi conspicati sarmenta procul natantia, navem esse magnam existimârunt: quamobrem expectaverunt, tanquã appulsura ea esset. Cùm verò à vento lata sarmenta propiùs forent, non navem amplius, sed scapham videre videbantur. Advectis autem illis, cùm sarmenta esse vidissent, inter se dixerunt, Ut nos igitur frustrà quod nihil est expectabamus!

Fabula indicat, nonnullos homines, qui ex improviso terribiles esse videntur, cùm periculum feceris, nullius esse pretii.

Asinus sylvestris.

ASinus sylvestris, asino viso domestico in loco quodã aprico, profectus ad ipsum, beatũ dicebat, & corporis

poris habitudine & cibi perceptione. Deinde autem eum vidisset eam ferentem onera, & agasonem retro sequentem & baculis ipsum percutientem, ait, Ast ego non amplius beatum te existimabo: video enim non sine magnis malis habere te felicitatem.

Fabula indicat, non esse æmulanda lucra, in quibus insunt pericula & miseriæ.

Asini.

Asini olim, propterea quòd assiduè onera ferrent, & fatigarentur, legatos miserunt ad Iovem, solutionem laborum petentes. Hic autem ostendere ipsis volens id non posse fieri, ait, Tunc eos liberatum iri laboribus, cum mingendo fluvium fecerint. At illi cum verum dicere existimantes, ex illo & nunc usq; ubi aliorum urinã viderint asinorũ illic & circũstando mingunt.

Fabula indicat, unicuique quod fatale est incurabile esse.

Asinus & Vulpes.

Asinus indutus pelle leonis vagabatur, reliqua bruta perterrendo. Cæterùm visâ vulpe, tentavit & hanc perterrefacere. Hac autem (casu enim ipsius vocem audiverat) ad ipsum ait, Compertum habeo, quòd & ego timuissem, nisi rudentem audivissem.

Fabula significat, nonnullos indoctos, qui iis qui extra sunt, aliqui esse videntur, ex sua lingua citatè redargui.

Asinus & Ranæ.

Asinus ligna ferens, pertransibat paludem quandam. Lapsus autem ut decidit, nec surgere posset, lamentabatur ac suspirabat. Ranæ autem quæ erant in palude, auditis suspiriis, Heus tu, dixerunt; quid faceres, si tanto hic tempore, quanto nos, fuisses, cum, quia paululum ecciderit, sic lamenteris?

Hoc sermone uti quisquam poterit in virum segnem, qui ob minimos quosque labores tristatur, cum ipse maioribus facilè resistat.

Asinus & Corvus.

ASinus ulcerato dorso in prato quodam pascebatur. Corvo autem insidente sibi, & ulcus percutiente, asinus rudebat ac saltabat. Sed agasone procul stante, ac ridente, lupus præteriens ipsum vidit, & dixit, Miserinos, quos si tantum viderit, persequitur; huic autem & arridet.

Fabula declarat, maleficos homines, si tantùm appareant, dignosci.

Asinus & Vulpes.

ASinus & vulpes, initâ inter se societate, exiverunt ad venationem. Leo verò cùm occurrisset ipsis, vulpes imminens periculum videns, profecta ad leonem tradituram ei asinum pollicita est, si sibi impunitatem promiserit. Qui cùm dimissuram eam dixisset, illa, adducto asino, in casses quosdam ut incideret fecit. Sed leo videns illum fugere minimè posse, primùm vulpem comprehendit, deinde sic ad asinum versus est.

Fabula indicat, eos qui locis insidiantur, & seipsos nescios perdere.

Gallina & Hirundo.

GAllina serpentis ovis inventis, diligenter calefacta excludit. Hirundo autem cùm eam vidisset, ait, O demens, quid hæc nutris, quæ cum excreverint à te primò injuriam auspicabuntur?

Fabula significat, implacabilem esse pravitatem, licet afficiatur maximis beneficiis.

Camelus.

CUm primùm visus est camelus, homines perterriti, & magnitudinem admirati, fugiebant. Ubi verò procedente tempore cognoverunt ipsius mansuetudinem, confisi sunt eò usque ut ad eum accederent. At intellecto paulò post, bellua non inesse bilem, eò contemptiùs ivêre, ut frena ei imponerent, & pueris agendum traderent.

Fabula indicat, terribiles res consuetudine contemptibles fieri.

Serpens

Serpens.

SErpens à multis hominibus pessundatus, Jovem postulavit. Iupiter autem ad eum dixit, Si qui prior conculcavit pupugisses, nequaquam id facere secundus aggressus fuisset.

Fabula, significat, eos qui priùs invadentibus resistunt, aliis formidolosos fieri.

Columba.

COlumba siti correpta, ut vidit quodam in loco poculum aquæ depictum, verum rata, atque multo elata impetu, inscia in tabulam offendit, usquè adeò ut pennis ipsius perfractis in terram decideret, atque à quodam occurrentium caperetur.

Fabula indicat, nonnullos homines ob vehementes alacritates inconsulto res aggredientes injicere sese in perniciem.

Columba & Cornix.

COlumba in columbario quodam nutrita, fœcunditate superbiebat. Cornix verò eâ auditâ, ait, Heus tu, desine hâc re gloriari: nam quò plures paris, eò plus mœroris accumulas.

Fabula significat, ex famulis quoque eos esse infelicissimos, qui in servitute multos filios procreant.

Dives.

DIves duas habens filias, alterâ mortuâ præficas conduxit. Cùm verò altera filia dixisset, Ut nos miseræ! ipsæ, ad quas pertinet luctus, lamentari nescimus: hæ verò, quibus non est necessarium, vehementer plangunt: Mater ait, Ne mirare filia, si hæ ità lamententur: nam nummorum gratiâ id agunt.

Fabula indicat, nonnullos homines ob avaritiam non vereri alienis calamitatibus quæstum facere.

Pastor.

PAstor, actis in quercetum quoddam ovibus, strata sub quercu veste, ascendit, & fructum decutiebat. Oves

verò inter edendum glandes, neſciæ, & veſtes unà devorârunt. At cum paſtor deſcendiſſet, & quod erat actum vidit; O peſſima, ait, animalia! vos cæteris vellera ac veſtes præbetis; à me verò, qui vos nutrio, & veſtem ſurripitis.

Fabula indicat, pleroſque homines ob dementiam, eos qui nihil ad ſe attinent, beneficio afficere, in domeſticos mala operari.

Bubulcus.

BUbulcus armentum taurorum paſcens, amiſit vitulum; luſtrando omnem ſolitudinem, indagando moram traxit. Ubi invenire nihil potuit, precatus eſt Iovem, ſi furem qui vitulum cepit, oſtenderet, hœdum in ſacrificium oblaturum. Caterùm proficiſcens in quercetum quoddam, invenit à leone devorari vitulum. Trepidus igitur & perterrefactus, elevatis manibus ſuis, in cœlum, ait, O domine Iupiter, promiſeram tibi hœdũ me daturum eſſe, ſi furem invenirem; nunc taurum tibi recipio ſacrificaturum, ſi hujus manus effugero.

Fabula in homines infortunatos, qui, dum quippiam amiſerint, precantur ut inveniant: cùm invenerint, quærunt effugere.

Aquila

SUper petra aquila ſedebat leporem raptura: hanc autem quidam percuſſit ſagitta, quæ intra ipſam ingreſſa eſt, ſed crena cum pennis ante oculos ſtabat: quam cum vidiſſet, Et hoc mihi, ait, altera mœſtitia, quod propriis pennis inteream.

Fabula ſignificat, durum eſſe, cùm quis à ſuis pericula patiatur.

Vermis & Vulpes.

QUi ſub cœno celabatur vermis, ſuper terram egreſſus, dicebat omnibus animalibus, Medicus ſum medicaminum doctus, qualis eſt Paon deorum medicus. Et quomodo, ait vulpes, alios curans, teipſum claudum non curas?

Fabula indicat, niſi præſtò experientia fuerit, omne verbum inane eſſe

Gallina

Gallina auripera.

Gallinam quis habens ova aurea parientem, ratus intra ipsam auri massam inesse, occisam, aliis gallinis similem reperit. Hic multum sperans se inventurum divitiarum, etiam exiguis illis privatus est.

Fabula indicat, oportere contentum esse præsentibus, & fugere inexplebilitatem.

Lupus & Vitula.

Lupus esuriens circumibat quærendo cibum. Profectus autem ad locum quendam, audivit lugentem puerulum, eiq; dicentem anum, Desine plorare: sin minus, hâc horâ tradam te lupo. Ratus igitur lupus serio loqui aniculam, expectabat ad multam horam; sed cum advenisset vespera, audit rursus anum blandientem puerulo, ac dicentem, Si venerit lupus huc, interficiemus eum, fili. His auditis, lupus eundo dicebat, In hoc tugurio aliud dicunt, aliud faciunt.

Fabula quadrat in homines, quorum facta verbis non respondent.

De Culice & Leone.

Culex ad leonẽ accedens, ait, Neq; timeo te, neq; fortior me es. Minus mihi adesse virium ideo existimas, quòd laceris unguibus, & dentibus mordeas? hoc & fœmina cum viro pugnans facit. Ego verò longè sum te fortior. Si verò vis, veniamus ad pugnam. Et cùm tuba cecinisset, culex inhæsit mordens circa nares ipsius leves genas. Leo autem propriis unguibus dilaniavit seipsum, donec indignatus est; culex autem, victo leone, cum sonuisset tuba, & epinicia cecinisset, evolavit. Aranea verò vinculo implicitus, cũ devoraretur, lamentabatur, quod cũ maximis pugnans, à vili animali aranea occideretur.

Fabula quadrat in eos, qui prosternunt magnos, & à parvis prosternuntur.

FINIS.

Sales, ſive Facetiæ multùm jucundæ, ſelectæ ex libello *Poggii* Florentini, Oratoris eloquentiſſimi.

De Pigritia Adoleſcentis.

Bonatius adoleſcens jacetus è familia Galiſcorum, dum eſſemus Conſtantiæ, admodum tardè ſurgebat è lecto. Cum ſocii eam tarditatem culparent, quidve tam diu in lecto ageret, percontarentur; ſubridens reſpondit, Litigantes diſcepanteſque auſculto. Adſunt enim manè mihi è veſtigio, cùm expergiſcor, duæ habitu muliebri; Sollicitudo videlicet & Pigritia. Quarum altera ſurgere hortatur, & aliquid operis facere, neque diem in lecto terere: altera, priorem increpans, quieſcendum inquit, & propter frigoris vim in calore lecti permanendum, in ulgendumque corporis quieti, neq; ſemper laboribus vacandum. Prior inſuper rationes ſuas tuetur: ità ut cum diutius diſputent atque altercentur, ego tamen æquus judex, in nullam partem declinans, audio diſputantes, expectans quoad ſint ſententiâ concordes. Hoc fit ut ſurgam tardius, expectans litigii finem.

De Gallo & Vulpe.

Eſuriens quondam vulpes, ad decipiendas gallinas, quæ gallo duce arborem excelſiorem, quò ſibi aditus non erat, aſcenderant, ad gallum blandè acceſſit: quem comiter cùm ſalutaſſet, Quid in excelſo agis? inquit. Nunquid non audiſti nova hæc recentia tam ſalutaria nobis? Nequaquam cum gallus reſpondiſſet; Atqui prænuntia huc acceſſi, ait, ad communicandam tecum alacritatem. Animalium omnium concilium celebratum eſt, in quo pacem perpetuam omnium inter ſe firmârunt, ità ut omni ſublato timore, nulli ab altero inſidiæ aut injuriæ fieri amplius queant, ſed pace & concordiâ omnes fruantur: licet abire unicuique, vel ſoli, quò velit ſecurè. Deſcendito igitur, & hunc feſtum agamus diem. Agnitâ vulpis fallaciâ, gallus, Bonum, inquit, adfers nuncium, & mihi gratum: & collum altius protendens, proſpecturóq; longius & admiranti ſimilis, in pedes ſe erexit. Tum, Quidnam aſpicis? vul-

pes

pes cùm dixisset; Deos, inquit, magno cursu, ore patulo, adventantes canes. Tum tremebunda vulpes, Valeto, inquit: mihi fuga expedit antequam illi adveniant; & simul cœpit abire. Huic gallus, Quònam fugis, aut quid times? ait. Siquidem pace constituta nihil timendum. Dubito, inquit vulpes, an canes isti audierint decretum pacis.

Hoc pacto, dolo elusus est dolus.

De muliere obstinata, quæ Virum pediculosum vocavit.

Mulier quædam è nostris admodum viro contraria, semper verbis ejus objurgando refragabatur, perstans in eo quod cœperat, ità ut superior esse vellet. Habitâ semel cum viro gravi altercatione, maritum pediculosum vocavit. Ille, ut verbum illud retractaret, uxorem verberibus contundebat, pugnis cædens ac calcibus. Quò magis cædebatur, eò plus illa pediculosum appellabat. Vir tandem verberando lassus, ut uxoris pertinaciam superaret, per funem in aquæ puteum demisit, suffocaturum se dicens, nisi verbis ejusmodi abstineret. Instantiùs persevcrabat etiam in aqua ad mentum usque constituta, verbum illud continuans. Tum vir, nè amplius loqui posset, in puteum demersit, tentans si eam mortis periculo à verborum pertinacia posset avertere. At illa, loquendi facultate ademptâ, etiam dum suffocaretur, quod loqui nequibat, digitis exprimebat: nam manibus super caput erectis, atque unguibus utriusque pollicis conjunctis, saltem quo potuit gestu, viro pediculos objiciebat. Unguibus enim eorum digitorum pediculi à fœminis occidi consueverant.

De eo qui uxorem in flumine peremptam quærebat.

Alter uxorem quæ in flumine perierat quærens, adversus aquam proficiscitur. Tum quidam admiratus, cùm deorsum secundùm aquæ cursum illam quærendam admoneret; Nequaquam, hoc modo reperitur, inquit: Ità enim, dum vixit, difficilis ac morosa fuit, reliquarúmque moribus contraria, ut nunquam nisi contrario & adverso flumine, etiam post mortem, ambulet.

De Sacerdote qui Caniculum sepelivit.

Erat sacerdos rusticanus in Thuscia admodum opulentus. Hic caniculum sibi charum, cùm mortuus esset, sepelivit in cœmeterio. Sensit hoc episcopus, & in ejus pecuniam animum intendens, sacerdotem, velut maximi criminis reum, ad se puniendum vocat. Sacerdos, qui animum episcopi satis noverat, quinquagin-

ta aureos secum deferens, ad episcopum devenit. Qui sepulturam canis graviter accusans, jussit ad carcerem sacerdotem duci. Hic vir sagax, O pater, inquit, si nosceres prudentiam caniculi, non miraveris si sepulturam inter homines meruit: fuit enim plusquam ingenio humano tum in vita, tum præcipuè in morte. Quidnam hoc est? ait episcopus. Testamentum, inquit sacerdos, in fine vitæ condens, sciensque egestatem tuam, tibi quinquaginta aureos ex testamento reliquit, quos mecum detuli. Tum episcopum testamentum & sepulturam comprobans, acceptâ pecunia, sacerdotem absolvit.

De Milite qui Vxorem habuit litigiosam.

HAbebat Florentinus, Eques admodum nobilis, uxorem litigiosam ac perversam, quæ quotidie ad religiosum confessorem, vel (ut aiunt) devotum suum querelas viri & vitia deferebat. Hic equitem reprehendebat objurgabatque. Aliquando verbis admonitus uxoris, & ut pacem inter eos poneret, rogavit virum ad confessionem peccatorum: quâ factâ, non dubitabat conventuram inter eos concordiam. Paruit eques. Et cùm Religiosus eum sua peccata explorare jussisset, Nequaquam est opus, inquit; quicquid enim unquam commisi, & multò plura etiam, ab uxore sæpius tibi recitata extiterunt.

Facetissimum de Sene quodam, qui Asinum portavit super se.

DIcebatur inter secretarios Pontificis, eos qui ad vulgi opinionem viverent, miserrimâ premi servitute; cùm nequaquam possibile esset, cum diversa sentirent, placere omnibus, diversis diversa probantibus. Tum quidam ad eam sententiam fabulam retulit, quam nuper in Alemania scriptam factamque vidisset. Senem ait fuisse, qui cum adolescentulo filio, præcedente absque onere asello, quem venditurus erat, ad mercatum proficiscebatur. Præcurrentibus viam, quidam in agro opus facientes senem culpârunt, quòd asellum nihil ferentem neque pater, neque filius ascendisset, sed vacuum onere sinerent; cùm alter præ senectute, alter præ ætate tenera, vehiculo egeret. Tum senex, adolescentem asino imposuit, ipse pedibus iter faciens. Hoc alii conspicientes, culpârunt stultitiam senis, quod adolescente, qui validior erat, super asinum posito, ipse ætate confectus pedibus asellum sequeretur. Is mutato consilio, atque adolescente deposito, ipse asinum ascendit. Paulu-

lùm

lùm verò progessus, audivit alios se culpantes, quod parvulum filium, nullâ ratione ætatis habitâ, tanquam servum post se traheret, ipse asello (qui pater erat) insidens. His verbis permotus, filium secum asello super imposuit, hoc pacto iter sequens. Interrogatus autem ab aliis, an suus esset asellus; cùm annuisset, castigatus est verbis, quòd ejus, tanquam alius, nullum curam haberet, minimè apti ad tantum onus, cùm satis unus ad ferendum esse debuisset. Hic homo perturbatus tot sententiis, cum neq; vacuo asello, neq; ambobus, neque altero super imposito, absque calumnia progredi possit, tandem asellum pedibus junctis ligavit, atq; baculo suspensum, suo filiique collo super impositum, ad mercatum deferre cœpit. Omnibus propter novitatem spectaculi ad risum effusis ac stultitiam amborum, maximè verò patris, increpantibus; indignatus ille, supra ripam fluminis consistens, ligatum asinum in flumen dejecit, atque ità amisso asino domum rediit. Ità bonus vir, dum omnibus placere cupit, nemini satisfaciens, asinum perdidit.

De Homine qui in somniis Aurum reperiebat.

AMicus quidam noster aurum à se repertum noctu per somnium referebat in cœtu. Tum quidam, Vide nè tibi accidat, ait, quod meo vicino, cui aurum in stercus cecidit. Cùm somnium narrari posceremus, Vicinus, inquit, noster somniavit, ductum se à dæmone in agrum ad aurum effodiendum: cùm multum reperisset, Non licet, inquit dæmon, nunc auferre, sed signa locum, ut cognosci à te solo queat. Cum alter, quo signaculo uteretur, peteret; Caca hic, inquit dæmon, nam hoc maximè modo nullus hic aurum esse suspicabitur, & tibi soli res nota erit. Annuit vir; & statim expergefactus, sensit in lecto ventrem admodum laxâsse. Inter fœtorem & stercus cùm surrexisset, domo exiturus capiti capitium ultimò imposuit, in quo catus eâ nocte stercus fecerat; iniquo fœtore permotus, inquinatum caput & cæsariem lavit. Ità aureum somnium in merdam rediit.

De derisione hominis Porcum occidere volentis.

MOs erat in oppido quodam Piceni, ut qui hyeme porcum occidisset, viciniam ad cœnam invitaret. Quidam, quo pacto eam impensam vitaret, compatrem consulit. Dic (inquit ille) cras, porcum tibi hac nocte furto ablatum. Et simul, nihil tale illo verente, quidam clàm porcum nocte furto surripuit. Manè conspiciens sibi porcum ablatum, ad compatrem profectus, altâ voce querebatur,

porcum

porcum sibi furto surreptum. Tum alter, Rectè, compater mi sapis, inquit; ita enim te docui loquuturum. Cum ille sæpius & per omnes deos juraret id verum esse, Bene agis respondebat, & secundum consilium meum. Cum ille juramento iteraret: Hoc modo te loqui debere antea monui respondebat, & sanum consilium dedi tibi. Tandem elusus abiit.

De Vulpe à rustico in palea abscondita.

Vulpes olim fugiens in venatione canes, divertit ad rusticum, qui in area triticum terebat, rogans ut à canibus se tueretur: & simul pollicita est nunquam se ejus pullos gallinaceos læsuram. Annuit rusticus conditioni, & sumptis paleis furculâ vulpem texit. Advenit unus & item alter ex venatoribus vulpem quærens: rogabant autem rusticum, nunquid vulpem fugientem vidisset, & iter ejus. Ille verbis vulpem per certam viam defugisse, vultu verò & oculis latêre sub paleis innuebat. Illi potiùs ad verba quàm ad nutum respicientes, abierunt. Tum rusticus detectâ vulpe, Serva, inquit, modo promissa: nam verbis meis evasisti, cum dicerem abiisse. At illa, quæ sibi timens per rimam inter paleas rusticum contemplabatur diligenter, Verba tua, inquit, bona fuêre, sed actus satis mali.

Dictum in eos, qui aliud verbis, aliud re agunt.

De Florentino qui Equum emeret.

Notus mihi Florentinus, Romæ emturus necessariò equum, pactus est cum venditore qui 25 aureos, pretium cariùs equo, postulabat; se 15. daturum in præsentia, reliquorum verò se debitorem ejus esse velle annuit. Venditor postridie cum residuum poscęret, solutionem recusans, Servabo conventa, emptor inquit: Pepigimus quidem ut debitor tuus sim futurus; si autem tibi satisfecero, non sum debitor tuus amplius futurus.

De Ægyptio hortato ad fidem.

Hortatus est Christianus quendam infidelem Ægyptium, quocum sibi diutina vitæ consuetudo fuerat, cum is in Italiam venisset, ut semel interesset in Ecclesia dum missa solennis celebraretur. Assentitur ille, & missæ interfuit cum Christianis. Rogatus deinde in cœna, quid sibi de ceremoniis & solemnitate officii videretur; respondit, Omnia rectè ex ordine, præter unum sibi videri: nullam enim charitatem in ea missa esse servatam; cum unus solum, reliquis esurientibus, comedisset ac bibisset, nullâ portione cibi ac potus reliquis impensâ.

Facetum hominis dictum, Asinum erudire promittentis.

TYrannus, ad exhauriendum bona subditi qui se multa facturum jactitabat, sub gravi pœna præcepit, ut asinum literas doceret. Ille impossibile ait fore, nisi multum temporis sibi in erudiendo asino concederetur. Petere quantum vellet jussus, decennium impetravit. Deridebatur ab omnibus, quoniam tam impossibilem susceperisset. Ille amicos consolatus, Nihil timeo, ait: Cum interim aut ego moriar, aut asinus, aut dominus. Quibus verbis ostendit salutare esse, rem difficilem in longum protrahi atque differri.

De Sacerdote, Epiphania an vir esset vel fœmina, ignorante.

SOcius quidam de festo Epiphaniæ narravit mihi stultitiam sacerdotis contribulis sui. Sacerdos fuit, inquit, qui populo nuntians Epiphaniæ celebritatem futuram, Cras, ait, summâ devotione veneremini Epiphaniam: maximum est enim & præcipuum festum. Nescio an vir fuerit vel fœmina: sed quisquis extiterit, à nobis est summo timore hic dies custodiendus.

De Cantilena Tabernario placita.

VIator quidam esuriens, cùm divertisset ad cauponulam, ventrem cibo potuq; implevit. Petenti pecuniam ait, nullos sibi esse nummos, sed cantilenis se satis esse facturum. Tabernarius, non cantu, sed pretio sibi opus esse, respondit. Cui alter, Si eam cantionem dicam quæ placeat tibi, num eâ pro pecunia contentus eris? Annuente caupone, cœpit viator canere; & an ea placeret, interrogavit. Cùm abnuisset caupo, unam & deinde alteram cecinit. Nullo cantu sibi satisfieri ille testatus est. Hic viator, Dicam ergò nunc, inquit, eam quæ tibi sit placitura: & accepto marsupio, dissolventi similis, cœpit cantionem quâ viatores uti consueverunt, Metti mano alla borsa, & pagal'hoste: Hoc est, Mitte manum ad bursam, & satisfac hospiti. Hoc dicto, nunquid illa sibi placeret, rogat. Placet hæc, inquit hospes. Tum viator, Satisfactum est tibi ex pacto, ait, postquam hæc cantio placuit tibi. Itaque absque solutione discessit.

De Sancti Antonii Fratre, & Laico, & Lupo.

REligiosus ex his quæstuariis qui pro sancto Antonio eleemosynam petunt, agricolæ ad dandum sibi nescio quid frumenti persuasit eâ pollicitatione, ut assereret omnes res suas, & oves præsertim, per eum annum salvas & incolumes fore. Hujusmodi rusti-

cis

cus promissis fidens, cùm oves licentiùs vagari permisisset, lupus plures ex eis comèdit. Quâ ex re indignatus villicus, cum altero anno quæstuarius pro frumento rediret, negavit se quidquam datu-rum, & simul questus est, inanes ejus fuisse pollicitationes. Sciscitanti causam fratri respondit villicus, à lupo oves suas raptas. A lupo? inquit [illegible] Obe, mala est bestia, & absque fide. Cave tibi ab eo: non enim Antonium tantum, sed ipsum Christum, si posset, falleret.

Stultum est his fidere, quorum exercitium in fraudando consumitur.

Ridenda de paucitate amicorum Dei responsio.

AD ægrum quendam, civem nostrum perfacetum, qui gravi morbo diutius torquebatur, accessit Religiosus, hortandi gratiâ. Cui quidem, inter cætera consolationis verba, dixit, Solere Deum, quos diligit, hoc pacto castigare, & incommodis afficere. Non mirum est, inquit ægrotus, si tam paucos amicos habet; habiturus, si ita tractaret eos, etiam pauciores.

De Medico qui insanos curabat.

PLures colloquebantur de supervacua cura (nè dicam stultitiam) eorum, qui canes & accipitres ad aucipium alunt. Tum Paulus Florentinus, Recte hos, inquit, risit stultus Mediolanensis. Cum narrari fabulam poscheremus, Fuit, inquit, olim civis Mediolani, demeniium & insanorum medicus, qui ad se delatos infra certum tempus sanandos suscipiebat. Erat autem curatio hujusmodi: Habebat domi aream, & in ea lacunam aquæ fœtidæ atque obscœnæ, in qua nudos ad pilum ligavit eos qui insani adducebantur; alios usque ad genua, alios inguinibus tenus, nonnullos profundius, pro insaniæ modo: ac eos tam diu aquâ atque inediâ macerabat, quoad viderentur sani. Allatus est inter cæteros quidam, quem usque ad femur in aquam posuit: qui post quindecem dies cœpit respiscere, ac curatorem rogare, ut ex aqua reduceretur. Ille hominem exemit à cruciatu; eâ tamen conditione, nè aream egrederetur. Cum diebus aliquot paruisset, ut universam domum perambularet, at exteriorem januam non egrederetur, permisit: reliquis sociis, qui plures erant, in aqua relictis, paruit diligenter medici mandatis. Stans verò aliquando super ostium (neque enim egredi audebat, timore lacunæ) advenientem equestrem juvenem cum accipitre & duobus canibus, ex his qui sagaces dicuntur, ad se vocavit, motus rei novitate: neque enim

quæ ante insaniam viderat, tenebat memoriâ. Cùm accessit juvenis, Heus tu, inquit ille, ausculta; oro, mihi paucis, si libet, respondе. Hoc quo veheris quid est? & quamobrem illud tenes? Equus, inquit; & aucupii gratiâ. Tum deinceps, Verùm hoc quod manu gestas quid vocatur? & in quare illo uteris? Accipiter, respondit; & aucupio aptus querquedularum & perdicum. Tum alter, Hi qui te comitantur qui sunt? agè, & quid prosunt tibi? Canes ait, & aucupio accommodati ad investigandas aves. Hæ autem aves, quarum capiendarum causa tot res paras, cujus pretii sunt, si in unum conferas totius anni capturam? Parum quid nescio, cùm respondisset, & quod sex aureos non excederent; subdit homo, Quænam est equi, canúmque, & accipitris impensa? Quinquaginta aureorum affirmavit. Tum admiratus stultitiam equestris juvenis; Ho, ho, inquit, abi hinc ocyùs, oro, atq; adeò avola, antequam medius domum redeat: nam si te hic comperierit, veluti insanissimum omnium qui vivunt, in lacunam suam conjiciet curandum cum cæteris mente captis, atque ultra omnes, usq; ad mentum in aquam summam collocabit.

Ostendit aucupii porrò studium summam esse dementiam, nisi aliquando, & ab opulentis exercitii gratiâ fiat.

Facetissimum consilium Minacii ad rusticum.

RUsticus cum castaneam arborem ad excutiendos fructus ascendisset, decidens ex ea, costam effregit pectoris. Hunc ad consulendum accessit Minacius quidam, homo perfacetus: qui inter loquendum daturum se illi normam dixit, quâ servatâ nunquam ex arbore caderet. Vellem hic antea, inquit æger, consuluisses; attamen in futurum poterit prodesse. Tum Minacius, Fac semper, inquit, nè sis celerior in descensu quàm in ascensu; sed eâ quâ ascendis tarditate, descendas: hoc pacto nunquam præcipitem te agas.

Ejusdem Minacii lusoris responsio.

IDem Minacius, cùm aliquando nummulos & vestes insuper ad taxillos lusisset (egens enim erat) flens ad ostiolum tabernæ cujusdam sedebat. Videns mœrentem flentémque amicus, Quidnam est tibi? inquit. Nihil, Minacius ait. Curnam ergo, si nihil habes, ploras? Hoc solum quòd nihil habeo inquit. Admiratus ille, Quæ ergò, si nihil habes, ploras? ait. Ob hanc ipsam causam, respondit, quoniam nihil est mihi. Alter nihil causæ cur ploraret intelligebat: alter nihil sibi reliquum superesse à ludo plorabat.

De

De Paupere Monoculo, qui frumentum emptitus erat.

TEmpore quo Florentiæ summa aliquando erat annonæ caritas, accessit pauper luscus ad forum, quosdam sextarios frumenti (ut dicebat) emptiturus. Rogavit hunc in foro percontantem pretium quidam alter superveniens, quanti sextarius frumenti venderetur: Hominis oculo, inquit, constat: designans his verbis annonæ caritatem. Hoc audiens sciolus, qui aderat, puer, Cur tu ergò, ait, tum grandem saccum portasti, cum non amplius quam unum sextarium possis emere?

Fabula Mancini.

MAncinus vir rusticus, oppidanus meus, frumento ad Figignum castrum asellis vehendo exercebatur, quos ille complures vecturam sumebat. Cùm ille semel à mercatu rediens, fessus è ascendisset asinum quendam præstantiorem, computatis in via asinis præibat, domo appropinquans; ebque quo vehebatur minutè annumerato, visum est ei unum deesse. Turbatis igitur, ac reliquis asinis uxori quos restituaret commendatis, confestim eo asino quo sevehebatur ad mercatum septem millibus passuum retrocedit; quærensq; à singulo obvio, an asinum quempiam amissum reperissent; cùm omnes negarent, domum noctu, mœrens, & dolens jacturam asini, rediit. Tandem etiam ab uxore admonitus, cùm descendisset, illum, quem tanto studio & dolore quæsierat, asinum esse cognovit.

De illo qui aratrum seper humerum portavit.

ALter, Pierus nomine, admodum incultus, cùm usq; ad meridiem arâsset fessis bobus, & ipse labore fatigatus, rediturus in oppidum, aratrum super asellum alligat: deinde asellum, præmissis bobus, ascendit. Qui cùm nimio onere gravatus sub pondere deficeret, sensit tandem Pierus asellum ire non posse. Tum descendens, atque aratrum super humerũ ponens, rursus asellum ascendit, inquiens; Nunc rectè ambulare potes: non enim tu, sed ego aratrum ferò.

FINIS.